

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Paulina Polh

Stanovanjska skupina skozi oči mladostnikov

Diplomsko delo

Ljubljana, 2024

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Paulina Polh

Stanovanjska skupina skozi oči mladostnikov

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Alenka Gril

Ljubljana, 2024

ZAHVALA

Za vso strokovno pomoč, hitro odzivnost, usmerjanje in podporo se zahvaljujem mentorici doc. dr. Alenki Gril. Za vso pridobljeno znanje med študijem se zahvaljujem profesorjem in asistentom Fakultete za socialno delo. Za prebiranje in lektoriranje se zahvaljujem Nini Kovačič.

Zahvaljujem se tudi vsem sodelujočim v moji raziskavi, saj brez vas tega ne bi bilo mogoče izpeljati. Prav tako se zahvaljujem vzgojiteljem v stanovanjski skupini, ki so mi dovolili raziskavo izvesti.

Za vso podporo in spodbudne besede se zahvaljujem staršem, partnerju, prijateljem in vsem bližnjim. Hvala vam, da ste verjeli vame.

Poučevanje, ki zapusti vtis, ni poučevanje iz glave v glavo, ampak iz srca v srce.
(Howard G. Hendricks)

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Paulina Polh

Naslov diplomskega dela: Stanovanjska skupina skozi oči mladostnikov

Kraj: Ljubljana

Leto: 2024

Število strani: 167

Število tabel: 6

Število slik: 14

Število prilog: 6

Število virov: 63

Mentorica: doc. dr. Alenka Gril

Ključne besede: stanovanjska skupina, otrokov glas, prehodi, prilagoditvene težave, uporabniška perspektiva, socialna podpora

Povzetek: Odhod v novo obliko bivanja, pa čeprav je njen namen predvsem pomoč in podpora, lahko prinese nove izzive in negativna občutja. To sem sama opazila letos na praksi v stanovanjski skupini, zato sem se želela v to še bolj poglobiti in opozoriti na morebitne pomanjkljivosti, ki jih zaznavajo mladostniki sami. V diplomskem delu sem se najprej osredotočila na teorijo, kjer predstavim obdobje mladostništva, opišem vlogo socialnih kontekstov pri mladostnikovem razvoju, predstavim čustvene in vedenjske težave, ki so najpogostejši razlog za prihod v stanovanjsko skupino, predstavim zakonsko podlago oddaje otrok v stanovanjsko skupino in opišem, kakšno vlogo ima pri namestitvi socialno delo, nato predstavim dobre prakse iz tujine glede podpore mladim s čustvenimi in vedenjskimi težavami in za konec opišem značilnosti stanovanjskih skupin. V empiričnem delu sem se osredotočila na doživljanje ukrepa namestitve v stanovanjsko skupino (razlogi za odhod, predstavljen ukrep, odzivi nanj), raziskovala sem slišnost mladostnikovega glasu in doživljanje samega bivanja v njej. Zanimalo me je, s kakšnimi morebitnimi težavami so se mladostniki srečevali ob prilagajanju na novo obliko bivanja in kakšno podporo so pri tem dobili ter kakšne izboljšave vidijo glede sodelovanja staršev in vzgojiteljev. Raziskovala sem njihove predloge za boljše počutje v stanovanjski skupini in kako se pripravljajo na sam odhod iz nje. Kvalitativno raziskavo sem izvedla na priročnem vzorcu šestih mladostnikov, starih med 12 in 18 let, ki bivajo v eni stanovanjski skupini, s pomočjo individualnih delno strukturiranih intervjujev. Oblike institucionalne pomoči otrokom s čustvenimi in vedenjskimi težavami so se želele približati njim samim in njihovim specifičnim potrebam, da bi bili deležni tega, česar v svojem razvoju niso dobili. Skozi raziskavo sem ugotovila, da temu ni vedno tako. Mladostniki so pogrešali predvsem odnosni vidik, ki ga mnogi v svojih družinah niso bili deležni. Poleg tega je sam prehod v stanovanjsko skupino mnogim vzbujal negativna občutja. Težko so se sprijaznili z novo obliko bivanja, vse je bilo na hitro, vsi si tega niso želeli in se ob tem počutili tudi osamljeno, saj niso nikogar poznali. Lažje je bilo mladostnici, ki je bila pred tem že v mladinskem domu in s tem navajena rutine ter bila še vedno geografsko blizu s svojimi starši. Podporo so mladostniki iskali predvsem pri sostanovalcih. V stanovanjski skupini so zaznali pozitivne spremembe, tako iz vidika boljše šolske uspešnosti, kot izboljšanja vedenja in večje skrbi zase. Vsi pa niso videli razloga, zakaj (še) morajo ostati v njej. Ugotovila sem, da se glede odhoda iz stanovanjske skupine počutijo odgovorne, da bodo lahko čimprej odšli drugam. Na podlagi ugotovitev sem pripravila nekaj predlogov za prakso. Šele iz perspektive uporabnikov samih, lahko namreč oblikujemo pristope, ki so v dobro ravno njim samim.

GRADUATION THESIS ABSTRACT

Author: Paulina Polh

Title: Residential Youth Care through the Eyes of Adolescents

Location: Ljubljana

Year: 2024

Number of pages: 167

Number of tables: 6

Number of images: 14

Number of Appendices: 6

Number of sources: 63

Mentor: Doc. Dr. Alenka Gril

Keywords: residential youth care, child's voice, transitions, adjustment problems, adolescent's perspective, social support

Abstract: Moving to a new form of living, even if it is primarily for help and support, can bring new challenges and negative feelings. I noticed this during my practice in residential youth care. Therefore, I wanted to look into it further and point out any shortcomings perceived by the young people. In my graduation thesis, I first focused on theory, introducing the period of adolescence, describing the role of social contexts in adolescent development, introducing the emotional and behavioral problems that are the most common reasons for entering residential youth care, describing the legal basis for the placement of children in residential youth care, describing the role of social work in the placement, presenting good practices from abroad in supporting young people with emotional and behavioral problems, and describing the characteristics of residential youth care. In the empirical part, I focused on the experience of the proposal of a residential youth care placement (reasons for leaving and presented proposal, reactions to it). I also explored how much the voice of young people was taken into account and how they experienced living in residential youth care. I wanted to know what possible difficulties the young people faced in adjusting to their new living arrangements, what support they received, and what improvements they saw in terms of parental and educator cooperation. I explored their suggestions for improving their well-being in residential youth care and how they were preparing to leave it. The qualitative research was carried out on a convenience sample of six adolescents, aged between 12 and 18, living in residential youth care, using individual semi-structured interviews. Institutional forms of support for children with emotional and behavioral problems had sought to get closer to them and their specific needs, to give them what they had not received throughout their development. Through my research, I found that this is not always the case. Adolescents especially missed the relational aspect, which many did not have in their families. In addition, the transition to group housing evoked negative feelings for many. It was hard for them to come to terms with the new way of living. Everything was on the fast track, not everyone wanted to do it, and it also made them feel lonely because they did not know anyone. It was easier for the adolescent, who had been in a youth home before. Thus, she was used to the routine and was still geographically close to her parents. Residents had mainly sought support from their roommates. In residential youth care, adolescents perceived positive changes, both in terms of better school performance and improved behavior and self-care. However, not all of them knew the reason why they (still) had to stay there. I found that they felt responsible about leaving the housing group so that they could go somewhere else as soon as possible. Based on the findings, I made some suggestions for practice. Only from the perspective of the users, we can design approaches that benefit them.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1. Mladostništvo	1
1.2. Vloga socialnih kontekstov pri mladostnikovem razvoju	2
1.3. Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami	4
1.4. Institucionalna obravnava mladih v primeru ukrepa namestitve otroka v stanovanjsko skupino in vloga socialnega dela	5
1.5. Dobre prakse iz tujine glede podpore mladim s čustvenimi in vedenjskimi težavami	7
1.6. Stanovanjske skupine	7
1.6.1. Sprejem	8
1.6.2. Cilji	9
1.6.3. Pozitivni in negativni vidiki	9
1.6.4. Uporabniška perspektiva	10
1.6.5. Oblike podpore	11
1.6.6. Odhod iz stanovanjske skupine	15
2. FORMULACIJA PROBLEMA	17
3. METODOLOGIJA	19
3.1. Vrsta raziskave	19
3.2. Raziskovalni instrument in viri podatkov	19
3.3. Populacija in vzorčenje	20
3.4. Zbiranje podatkov	20
3.5. Obdelava in analiza podatkov	21
4. REZULTATI	22
4.1. Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)	22
4.2. Upoštevanje mladostnikovega glasu	24
4.3. Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov	25
4.4. Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini	30
4.5. Nudena podpora	32
4.6. Priprava na odhod	34
5. RAZPRAVA	38
6. SKLEPI	46
7. PREDLOGI	48
8. SEZNAM LITERATURE	51
9. PRILOGE	56
Priloga A: Vodilo za intervju	56

Priloga B: Transkript intervjuja (primer A).....	57
Priloga C: Odprto kodiranje	61
Priloga D: Osno kodiranje	157
Priloga E: Odnosno kodiranje.....	165
Priloga F: Informirano soglasje (nepodpisano)	166

KAZALO TABEL

Tabela 1: Odprto kodiranje A	92
Tabela 2: Odprto kodiranje B	99
Tabela 3: Odprto kodiranje C	117
Tabela 4: Odprto kodiranje D	126
Tabela 5: Odprto kodiranje E.....	134
Tabela 6: Odprto kodiranje F.....	156

KAZALO SLIK

Slika 1: Ključne ugotovitve – odziv na ukrep.....	24
Slika 2: Ključne ugotovitve – mladostnikov glas med bivanjem	25
Slika 3: Ključne ugotovitve – počutje ob prihodu	26
Slika 4: Ključne ugotovitve – počutje med bivanjem.....	27
Slika 5: Ključne ugotovitve – zaznane spremembe pri mladostnikih med bivanjem v stanovanjski skupini.....	28
Slika 6: Ključne ugotovitve – predlogi za izboljšave	30
Slika 7: Ključne ugotovitve – prehod iz družine v stanovanjsko skupino	30
Slika 8: Ključne ugotovitve – težave pri prilagajanju.....	32
Slika 9: Ključne ugotovitve – nudena podpora med bivanjem	34
Slika 10: Ključne ugotovitve – sodelovanje staršev in vzgojiteljev	34
Slika 11: Ključne ugotovitve – želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine ..	34
Slika 12: Ključne ugotovitve – podpora mladostnikove želje glede odhoda.....	35
Slika 13: Ključne ugotovitve – potrebni viri za uresničitev želje.....	35
Slika 14: Odnosno kodiranje.....	165

1. TEORETIČNI UVOD

V diplomskem delu sem se osredotočila predvsem na doživljanje mladostnikov glede ukrepa namestitve v stanovanjsko skupino. Odhod v novo obliko bivanja, pa čeprav je njen namen predvsem pomoč in podpora, lahko prinese nove izzive in negativna občutja. Tako sem v teoretičnem delu namenila pozornost ključnim vidikom v zvezi s tem. Najprej sem predstavila obdobje mladostništva, da dobimo uvid v to posebno obdobje in na ta način lažje razumemo, s kakšnimi izzivi se lahko soočajo mladi. Predstavila sem tudi socialne kontekste in kako učinkujejo na mladostnike, da lahko bolje razumemo njihove odzive in kaj jih je oblikovalo, da so postali to kar so. Ker so v stanovanjske skupine večinoma nameščeni mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, sem eno poglavje namenila tudi predstavitvi tega. Navedla sem oblike institucionalne pomoči, ki so jim na voljo v Sloveniji, pri zagotavljanju njihovega varstva, koristi in pravic. Še posebej pa sem se osredotočila na ukrep oddaje mladostnikov v stanovanjsko skupino. Pri tem sem opisala tudi vlogo in naloge socialnega dela. Predstavila sem nekatere dobre prakse iz tujine glede podpore mladim, ki imajo čustvene in vedenjske težave, saj s tem pridobimo novo pomembno znanje o tem, kaj deluje in prinaša neke pozitivne rezultate, kar bi morda lahko uporabili tudi pri nas. Moja raziskava se je nanašala na stanovanjsko skupino, zato sem za lažjo predstavo opisala tudi značilnosti tega prostora. Poudarila sem pomen mladostnikove perspektive, saj lahko le na podlagi tega oblikujemo boljše prakse dela z njimi. Zanimalo me je tudi, kakšno podporo dobijo mladostniki kot njihovi starši, tako sem temu namenila predzadnjo podpoglavje. Za na konec sem se osredotočila še na sam odhod iz te oblike bivanja, izzive v zvezi s tem in možne rešitve. V drugem delu sledi empirično preverjanje omenjenega problema.

1.1. Mladostništvo

Mladostništvo je obdobje sprememb, kjer mnogi avtorji to opredelijo kot obdobje, ko se oseba oddaljuje od otroštva in prihaja v obdobje odraslosti (npr. Flynn, 2004, str. 68; Arnett, 2015, str. 2; Zupančič, 2020b, str. 645). Univerzalno se obdobje začenja s puberteto, kjer je značilen pospešen razvoj telesa in razvoj reproduktivne zrelosti. Različne družbe pa imajo zgornjo mejo za to obdobje razporejeno drugače (Arnett, 2012, str. 14), npr. v Sloveniji je pravno gledano začetek odraslosti pri 18. letih (Zupančič, 2020b, str. 645).

Obdobje mladostništva se zaradi daljšega izobraževanja, porasta nezaposljivosti in s tem težje ekonomske samostojnosti ter kasnejšega oblikovanja družine, podaljšuje (Arnett, 2015, str. 6–8; Kuhar in Hlebec, 2019, str. 32; Zupančič, 2020b, str. 645). K temu je prispevala globalizacija, ekonomske in tehnološke spremembe ter vedno večje zahteve po znanju, ki so potrebne za učinkovito izpolnjevanje odraslih družbenih nalog (Arnett, 2015, str. 3–4).

Mladostništvo je čas novega zavedanja telesa, pridobitev novega občutka sebe, izkušnje novih impulzov, povečano zavedanje notranjih občutkov in povečana zmožnost refleksije. Spremenijo se tudi odnosi do drugih oseb, kot so starši in sorodniki, do avtoritarnih figur in institucionalnih struktur ter zaznavanje družbe nasploh (Flynn, 2004, str. 68). Za obdobje mladostništva je značilno, da mladi raziskujejo svojo identiteto, se sprašujejo, kdo so in preizkušajo različne življenjske priložnosti. Tako postopno opredelijo kar jim ustreza, kakšne spretnosti imajo in interese ter katere kvalitete so jim pomembne pri drugih. Opazijo tudi, kako jih dojemajo drugi ljudje, in se učijo, kaj drugi vidijo dobrega ali slabega v njih. Raziskovanje pa lahko med drugim prinese veliko neuspehov in razočaranj (Arnett, 2015, str. 9–11).

Razvojne naloge, ki jih mladostnik v tem obdobju usvoji za učinkovito delovanje, so po Zupančič (2020b, str. 661–662) prilagajanje, sprejemanje in razumevanje sprememb telesa ter razvoj lastne skrbi zanj; psihološka osamosvojitev od staršev; razvoj identitete osebnosti; prevzemanje lastne odgovornosti; razvoj socialnih spretnosti; pripravljanje na partnerstvo; raziskovanje družbene vloge na podlagi spola; priprava na poklic; spretnosti pri uporabi socialnih omrežij in digitalne tehnologije; oblikovanje vrednot; pridobivanje ekonomske samostojnosti; odgovorno družbeno vedenje in sodelovanje v njej.

1.2. Vloga socialnih kontekstov pri mladostnikovem razvoju

Mladostništvo pogosto povezujemo s težavnim vedenjem (kot je recimo konfliktnost, upiranje, nezadovoljstvo glede življenja, večinoma doživljanje negativnih čustev, pogosta tvegana vedenja), čeprav glede na rezultate raziskav (npr. Musil in Lavrič, 2010, str. 413; Cugmas, Zupančič, Poredoš in Kranjec, 2017, str. 136–137; Kuhar in Hlebec, 2019, str. 34) vedenje večine teh tega ne dokazuje. To obdobje pa kot tako večinoma prikazujejo mediji, kar še utrjuje stereotipe (Zupančič, 2020b, str. 653).

Obdobje mladostništva je vse bolj ogroženo, saj so mladi izpostavljeni vsakodnevnim obremenitvam (Zorc Maver, 2010, str. 14). Postrak (2006, str. 5) navaja tri dejavnike, ki

oblikujejo osebo, in sicer dedovanje, okolje in samodejavnost. Na prvi pogled se lahko zdi ravnanje mladostnika nerazumljivo, a ga lahko bolje razumemo, če se poglobimo v njegov življenjski svet in raziščemo dejavnike, ki so vplivali nanj (Mrežar, 2013, str. 273).

V zgodnjih letih življenja starši in celotno družinsko okolje najbolj vplivajo na otrokov razvoj, kasneje pa tudi druge osebe in okolja, v katera je vključen. Na svoj razvoj pa vpliva tudi otrok sam, saj aktivno sodeluje pri oblikovanju svojega okolja in soustvarja svoje izkušnje (Svetin Jakopič, 2005, str. 395). Kakovost odnosov v družini igra ključno vlogo pri soočanju mladostnika z izzivi odrasčanja. S pogajanjem si namreč želijo mladi doseči enakopravne in vzajemne odnose (Poljšak Škraban, 2002, str. 388–389). Spodbujanje samostojnosti z ohranjanjem bližine, fleksibilen nadzor in vzdrževanje mej, ki je uravnotežen s podporo in sprejemanjem ter ljubezen, lahko pomaga ustvariti zdrav razvojni okvir (Poljšak Škraban, 2002, str. 388–389; Arnett, 2012, str. 195, 182; Zupančič in Svetina, 2020, str. 771). Varna navezanost (izkušnja, da so drugi tu zanj, ob razumevanju, da mu ne morejo biti ves čas na voljo, saj imajo tudi ti svoje potrebe) spodbuja mladega, da raziskuje okolje in s tem bolj zaupa vase, ne postane odvisen in ima občutek povezanosti z drugimi. Ko pa starš otroku ni na voljo, ni odziven ali angažiran ter podporen, otroka postane strah navezovanja, da bi ga starši zapustili, ne imeli radi. Čeprav ne gre za zanemarjanje, lahko situacije, ki so za otroka begajoče in nezdrave, povzročijo ne-varne stile navezanosti kot so odklonilen, plašljiv ali preokupiran stil (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 23–26). S tem pridobi občutek, da ni vreden (Svetin Jakopič, 2005, str. 396). Najpomembnejša otrokova potreba je potreba po družini in prevlada pred potrebo po lastnem razvoju. Da bi starša ostala skupaj, lahko otrok začne zatirati svoje lastne potrebe, na način, da postane izredno priden ali pa "problematičen" (Gostečnik, 2004, str. 104, 110). Ni nujno, da vzorci iz družine osebo popolno določijo. Ko oseba pridobi nove izkušnje, uvidi in izbere drugo pot, lahko opusti te vzorce, ne glede na preteklost (Critchfield in Smith Benjamin, 2008, str. 74). Upoštevati pa je potrebno tudi kulturne razlike in s tem povezano diskriminacijo, ki jo lahko doživljajo (Krajncan, 2010, str. 47).

Pomemben dejavnik je tudi šola, ki ima veliko zahtev in omejitev. Nekateri otroci temu ne morejo ustreči in lahko postanejo neuspešni in moteči, kar še poglobi stiske otrok (Svetin Jakopič, 2005, str. 396). Neuspeh enačijo z lastno ne kompetentnostjo in s tem ne zaupajo vase oziroma v druge (Krajncan, 2010, str. 47). To lahko povzroči oddaljevanje od šole in poskus zadovoljevanja potreb z vrstniki, ki pa lahko nanj vplivajo tudi negativno (Svetin Jakopič, 2005, str. 397).

Vrstniki in prijatelji mladostniku dajejo oporo, zaupen odnos (Arnett, 2012, str. 211). Skozi interakcije pa bolje razumejo sebe (Zupančič in Svetina, 2020, str. 794). Izključenost lahko pomeni dodatno grožnjo za razvoj (Mrežar, 2013, str. 273; Arnett, 2012, str. 230). Pojavlja se vrstniško nasilje, tudi preko digitalnih tehnologij (Arnett, 2012, str. 233). Vrstniška skupina povzroča, da se mladi določenih vedenj, ki so ustrezna ali pa tudi ne primerna, še bolj poslužujejo (Zupančič in Svetina, 2020, str. 792; Arnett, 2012, str. 220). Zadovoljstvo glede prijateljev pa vpliva na to, kako zadovoljni so s samim življenjem (Kuhar in Hlebec, 2019, str. 34).

Množični mediji imajo vedno večji vpliv na mladostnikov razvoj identitete (Arnett, 2012, str. 337). Lahko predstavljajo vir zabave, informacij in zgleda (Zupančič in Svetina, 2020, str. 802), sproščanje in povezanost z drugimi. Po drugi strani pa lahko tudi povzročajo stres, odtujenost, vplivajo na kakovost odnosov (Arnett, 2012, str. 361) ter zaskrbljenost glede lastnega videza, zaradi primerjanja (Zupančič, 2020a, str. 705, 708). Otrok se tako uči vesti in prilagajati v skladu s pričakovanji njegovega okolja (Svetin Jakopič, 2005, str. 396).

1.3. Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami

Zakon o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju (2020) v prvem členu opredeljuje, da imajo ti otroci "psihosocialne težave, ki se kažejo kot vedenjske, čustvene, učne ali druge težave v njihovem odraščanju". Krajncan (2010, str. 43–44, 48, 52) navaja, da so eden izmed dejavnikov za nastanek teh težav socialno-ekonomske razmere oziroma razni otežujoči dejavniki, ki prizadenejo družino in lahko vplivajo na njeno dinamiko. Včasih tudi starši želijo otroku ponudi vse, da ta ne bi čutil pomanjkanja, ki so ga deležni, a pri tem pozabijo postaviti zahteve. Vpliv pa ima lahko tudi okolica, kjer živi oseba (marginalizacija). Pripomorejo pa tudi osebne značilnosti, ki lahko nevtralizirajo psihosocialne vplive. Zaradi teh okoliščin, v katere so bili postavljeni ti otroci, Krajncan in Miklavžin (2010, str. 10) pravita, da nimajo možnosti uživati sproščeno otroštvo, ampak morajo že kmalu razmišljati o strategijah preživetja. Krajncan in Grum (2013, str. 308) opozarjata, da vzgoja v neustreznem okolju še ne pomeni, da bodo otroci razvili čustvene in vedenjske težave.

Te težave so kompleksne in pogosto ne zbledijo same od sebe, kar lahko vodi v nezainteresiranost za iskanje pomoči. Zgodnja intervencija je ključnega pomena (Svetin Jakopič, 2005, str. 391, 393–394). Reakcija mladostnikov se lahko kaže eksternalizirano ali internalizirano, vendar to okolje pogosto spregleda. Družine in mladi pogosto ne dobijo

pravočasne podpore, kar lahko pripelje do dodatnih težav. (Kobolt, 2015, str. 39). Pomembno je razumeti, da vsak odklon od vedenja ni nujno znak tega, saj je to lahko normalen del mladostniškega obdobja in ne ogroža razvoja. V tem obdobju imajo mladi večjo potrebo po preizkušanju mej, zabavi, sproščanju, želji po pridobivanju potrditev, kar se lahko kaže tudi skozi laganje, krajo, agresijo in podobno (Svetin Jakopič, 2005, str. 397).

1.4. Institucionalna obravnava mladih v primeru ukrepa namestitve otroka v stanovanjsko skupino in vloga socialnega dela

Za potrebe v družini večinoma skrbijo starši, če pa tega ne zmorejo, skrb za te potrebe prevzamejo otroci, kar jim lahko povzroči škodo. Tako bi morali starši prvotno poskrbeti za svoje otroke in jim nuditi zaščito (Gostečnik, 2004, str. 108). Ko to ni mogoče ali pa ni v korist otrok, je po 154. členu Družinskega zakonika (2017) naloga države, da zagotovi zaščito in posebno skrb mladim.

Člen pred njim določa odgovornost sodišča in centra za socialno delo pri zagotavljanju varstva, koristi in pravic otrok. Ukrepi se izvajajo do otrokove popolne poslovne sposobnosti. Člen 156. omenjenega zakonika opozarja, naj se poda ukrep, ki bo starše čim manj omejil pri izvajanju starševske skrbi do mere, da je dovolj zavarovana korist otroka ter naj se otrok ne odvzame, če je še možno dovolj zagotoviti njegove koristi. 158. člen omenjenega zakonika poudarja pomen otrokovega mnenja pri odločanju sodišča glede ukrepa. Lahko pa sodišče glede začasne odredbe, ne pridobi njegovega mnenja. Vrste ukrepov po Družinskem zakoniku (2017) sočasne odredbe, nujni odvzemi in ukrepi trajnejšega značaja. Ukrepi trajnejšega značaja se izvedejo, ko ogroženost ni tako huda, da bi bilo treba odvzem izvesti takoj. Svetin Jakopič (2005, str. 419) opozarja, da šele, ko so izčrpani milejši ukrepi, se uvedejo strožji. Tudi ob nameščanju drugam je pomembno sodelovanje staršev. Glede na 170. člen Družinskega zakonika, center za socialno delo skupaj z družino in otrokom, izdelava načrt pomoči, ki ga posreduje sodišču enkrat na leto. V načrtu je opisano stanje, potrebe otroka, možnosti, spremljanje, vrste pomoči in realizacija ukrepa.

V Sloveniji primanjkuje skupnostne in preventivne oblike podpore mladim v primeru stisk in težav v odrasčanju. Tako veliko mladih s čustvenimi in vedenjskimi težavami ne dobi podpore v svojem lokalnem okolju (Kobolt, 2015, str. 38). Velikokrat je nameščanje otroka izven družine neizogibno (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 248). Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj (2016, str. 3–4) navajajo oblike institucionalnih namestitvev za mlade, in

sicer so to vzgojni zavodi, stanovanjske skupine, prevzgojni zavodi in mladinski domovi. 175. člen Družinskega zakonika (2017) govori o namestitvi otroka v zavod oziroma stanovanjsko skupino, kamor ga sodišče namesti v primeru, če ima otrok psihosocialne težave (vedenjske, čustvene, učne ali druge težave v odraščanju), če je ogrožen ali so ogroženi njegovi sorojenci ter je samo tako mogoče zagotoviti njegove koristi. Ob tem imajo starši še vedno iste obveznosti in pravice do otroka, razen, če jih je sodišče omejilo. To traja največ tri leta. Področje je polemizirano in se tako težko ureja, saj so zavodi oziroma stanovanjske skupine del ministrstva za šolstvo (danes poimenovano Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje), kamor nameščanje otrok vodijo centri za socialno delo, ki spadajo pod ministrstvo za socialne zadeve (danes poimenovano Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti) (Krajncan, 2010, str. 35; Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 19).

Center za socialno delo je neposredno vključen v samo namestitev mladostnika v stanovanjsko skupino. Glede na katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, 2023, str. 113–114, 69–71) je najprej naloga socialnega delavca, da preuči sklep sodišča in izdela predlog, katera stanovanjska skupina je najprimernejša. Pogovori se z mladostnikom in starši o izdanem ukrepu in obvesti stanovanjsko skupino o začetku izvrševanja vzgojnega ukrepa, kamor posreduje potrebno dokumentacijo. Mladostnika in starša obvesti o datumu namestitve, opravi se lahko tudi ogled. Ob namestitvi socialni delavec spremlja mladoletnika v stanovanjsko skupino. Sodišču nato pošlje obvestilo o izpeljavi ukrepa. Sledi delo z družino, seznanitev glede drugih oblik pomoči in spremljanje ukrepa (pogovor z mladostnikom, sodelovanje s stanovanjsko skupino). Lahko se oblikuje tudi predlog za spremembo ukrepa in to se posreduje sodišču, kjer naredijo sklep. Na koncu se pripravi še mladostnika na odhod in se naredi še načrt, kje bo živel po odhodu.

Prezahtevna pričakovanja do staršev lahko privedejo do hitrega nameščanja otrok v stanovanjske skupine. Tega je manj ob sodelovanju neinstitucionalnih mrež pomoči. Ključno je, da kot strokovni delavci ne razvrščamo vzrokov, ki so individualno specifični. Razlika je namreč, če se izziv pojavi zaradi neučinkovite interakcije v družini ali pa je izziv posledica nenadne izgube zaposlitve (Krajncan, 2010, str. 35–38). Pomembno je razumeti, da so mladostniki tudi strokovnjaki na podlagi lastnih izkušenj in jih je potrebno vključiti v sodelovanje pri procesu pomoči oziroma namestitve (Mešl in Drobnič Radobuljac, 2019, str. 215). Po drugi strani pa Krajncan (2010, str. 14, 36, 42) opozarja, da kljub temu, da je ta ukrep uporabljen le, ko je zaradi neugodnih posledic neizbežen, ne smemo čakati do

zadnjega, da se to stopnjuje, tega prezreti oziroma teh oseb ne smemo prepustiti sami sebi. Da bi bilo čim manj otrok odvzetih iz družin, lahko poskrbimo na način preventivne vzgojne pomoči staršem.

1.5. Dobre prakse iz tujine glede podpore mladim s čustvenimi in vedenjskimi težavami

Gregorač, Kralj in Oman (2017, str. 88–99) opisujejo izkušnjo zaposlenih iz Vzgojnega zavoda Kranj, ki so leta 2015 obiskali vzgojno-izobraževalne ustanove na Nizozemskem, kot sta De Vaart in De Strandwacht. De Vaart je specializiran za obravnavo mladih, ki imajo resne vedenjske in psihične težave. Delujejo na način podpore in spoštovanja brez uporabe represije. Vzpostavljene imajo tudi terapevtske skupine, kamor vključijo družino. Glavno vodilo je, da pozitivno vzdušje in pridobivanje pozitivnih izkušenj pripomore k dobri spremembi. Mlade učijo odgovornega ravnanja, spremljanja dosežkov in prevzemanja nadzora nad lastnim življenjem. Stremijo k čim krajši obravnavi in k poodpustnem spremljanju otroka. Omenjajo pa tudi primer dobre prakse iz Francije, kjer mlade usmerijo na podeželje, na kmetije. Preko tega lahko sami sebe začnejo videti v boljši luči, kar posledično izboljša tudi vedenje. De Strandwacht pa je šola, kjer so pozorni na zmožnosti vsakega posameznika in iščejo optimalen način, da otrok 'zasije'. Za vsakega oblikujejo individualen načrt in imajo fleksibilen tempo učenja. Otroci pa imajo tudi možnost pridobiti osebo, ki jih spremlja. Ob morebitnem občutku nemira imajo možnost, da se umaknejo in pomirijo.

Za tiste, ki kriterijev za sprejem v stanovanjsko skupino oziroma zavod ne dosežejo, Pettauier in Stojanović (2008, str. 306) predlagata izgradnjo zatočišča, kot je primer iz Berlina, kjer lahko mladi prespijo do 20. leta starosti ne glede na omejitve. Tam so lahko do 30 dni, a lahko čez nekaj časa pridejo nazaj. Zaposleni so za delo opravili tečaje socialnega dela.

1.6. Stanovanjske skupine

Vzgojni zavodi so v procesu prenove, ki se je začela konec osemdesetih let prejšnjega stoletja (Flaker in Rafaelič, 2021, str. 155) kot preseljevanje iz bivanjsko neustreznih ustanov (graščine, samostani, kasarne). V začetku je bilo več skupin v isti stavbi, nato pa so to uredili na način večstanovanjskih enot, tako imenovanih stanovanjskih skupinah. (Krajncan, 2010, str. 34). Namen procesa, ki ga Flaker in Rafaelič (2021, str. 155)

imenujeta dez institucionalizacija, je, da bi se institucije čim bolj približale družinskemu življenjskemu prostoru, ki bi bil debirokratiziran in primerljiv z okoljem, kjer živijo vrstniki (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 12; Flaker, 1998, str. 265). Zavzemajo pa se tudi za čim manjšo škodo, ki jo lahko povzroči institucija na posameznika (Krajncan in Grum, 2013, str. 308). Z normalizacijo so tako stanovanjske skupine prilagojene na način, da čim bolj zadovoljijo potrebe otrok in s tem zmanjšajo možnost stigmatizacije. Stanovanjske skupine izgledajo namreč kot stanovanjske hiše, tako da jih glede na videz mimoidoči ne morejo kar tako ločiti (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 12, 14–15). So vmesne strukture med obravnavo v zavodu in med obravnavo v civilnem življenju ter lahko predstavljajo prehod v bolj samostojno življenje (Flaker, 1998, str. 258, 263).

So ena izmed možnosti v mreži pomoči oziroma ukrepov, ki so na voljo otrokom s težavami v socialni integraciji (Krajncan, 2010, str. 34). Tako celostno (vzgojno, čustveno, socialno, razvojno) skrbijo za to, da izravnavajo, nadoknadijo in spreminjajo tisto, česar otroci niso bili deležni v svojem razvoju in kar velja za odklonsko (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 11). Kasneje, v devetdesetih letih, pa so stanovanjske skupine začele delovati še drugje, kot je recimo v sferi duševnega zdravja (Flaker, 1998, str. 260). Danes pa so tja nameščeni tudi tisti, ki ne morejo živeti doma ali v rejniški družini, saj nimajo druge možnosti (Flaker in Rafaelič, 2021, str. 156).

1.6.1. Sprejem

Obstaja potreba po namestitvi v stanovanjske skupine, vendar, zaradi premalo prostih mest, morajo nanj dolgo čakati ali pa vanj niso sprejeti. Nujen pogoj za sprejem je namreč to, da se oseba šola oziroma je zaposlena (Pettauier in Stojanović, 2008, str. 306). Centri za socialno delo imajo tako pri nameščanju večkrat težave. Iz tega vidika se vidi potreba po boljšem usklajevanju in iskanju novih mrež pomoči (Kobolt, 2015, str. 40).

Nameščanje vsebuje tudi ogled. Ob interventnih namestitvah zaradi smrti skrbnikov, odhoda iz pripora oziroma drugih izrednih okoliščin pa ogleda ni. V nekaterih stanovanjskih skupinah velja tudi poskusna doba do enega meseca. Zaposleni se lahko pri nameščanju mladostnika posvetijo njegovi motivaciji za sodelovanje, ciljem v šoli, dogovarjanju s starši o sodelovanju in drugim vidikom. Priporočljivo je, da se vzgojni načrt oblikuje v sodelovanju s starši, strokovnimi delavci centra za socialno delo, šolo ter mladostnikom (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 21). Večina mladih se za to odloči prostovoljno, a tudi tisti, ki pomoč zavračajo, jo morda v resnici potrebujejo (Svetin Jakopič, 2005, str. 419).

1.6.2. Cilji

Strokovni delavci pomagajo mladim razviti ustrezne oblike ravnanja (Poštrak, 2012, str. 233; Krajncan in Grum, 2013, str. 307). Za ta namen veljajo določena pravila, ki pomagajo uresničevati cilje, omogočajo sožitje in imajo funkcijo socializacije. Ob neupoštevanju in kršitvi pravil sledi kazen oziroma kritika na način pogovora, dodatnega dela ali odvzema kakšne stvari ter, kot skrajni ukrep, predčasen odpust. Namen tega je vzpostavitev notranje kontrole in ozavestiti neprimerno vedenje. Ob tem vzgojitelj ne sme kršiti osnovnih pravic in potreb otrok, kazen mora biti minimalna in se stopnjevati, usmerjena na vedenje, dosledna, poštena, neprijetna in uravnotežena s pohvalami in nagradami (Vzgojni načrt vzgojnih programov Mladinskega doma Jarše, b.d., str. 3). Stanovanjske skupine svojo uspešnost merijo glede doseganja ciljev, otrokovega napredka in njegovega uspeha v šoli, usposobljenosti na življenje izven skupine ter dobljenih povratnih informacij (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 23).

1.6.3. Pozitivni in negativni vidiki

Namestitev otroka izven družinskih razmer preprečuje stopnjevanje problemov. To prinaša največjo korist za otroka, čeprav ne reši dejanske situacije. Umik lahko omogoči, da osebe reflektirajo dogajanje, umirijo se lahko napetosti ter poveča želja po dobrem odnosu. Otroci lahko preko novih izkušenj učenja, ki si jih je pridobil v stanovanjski skupini, pripomore k boljši situaciji doma (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 270). Teh spretnosti pa morda niso imeli priložnosti pridobiti nikjer drugje (Krajncan in Grum, 2013, str. 307). Odmik pa lahko po drugi strani pripelje do njihove nesamostojnosti, pasivnosti, strahu ter idealizaciji staršev, večje želje po svobodi in prijateljih (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 15). Velikokrat starši odgovornost prepustijo ustanovi in se umaknejo ali pa pričakujejo, da bo ustanova vse naredila namesto njih. Lahko pa pride tudi do pretirane vpletenosti starša ali ljubosumnja, saj sami tega niso bili zmožni postoriti (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 271–273). Nekateri starši se tako umaknejo, ko je otrok sprejet v ustanovo, medtem ko se drugi bolj zavzamejo (Kobolt idr., 2015, str. 119).

Stanovanjske skupine lahko fleksibilno sodelujejo z mrežami pomoči ter se na ta način povezujejo in so vpete v samo okolje (Kobolt idr., 2015, str. 117). Tako stanovanjska skupina ni več "odlagališče družbenih problemov" (Flaker, 1998, str. 266). A stroke imajo lahko različne poglede, kar lahko privede do nerealnih pričakovanj in nesporazumov. Veliko je lahko nezaupanja in odlašanja z nameščanjem, kar lahko povzroči premeščanja

in poglubi težave. Pri tem je dobro fleksibilno slediti potrebam mladih in medsebojno sodelovanje strok (Kobolt idr., 2015, str. 119).

Vanje pa so nameščeni tudi tisti, ki so doma bolj daleč stran (Kobolt, 2015, str. 40). S tem se pretrgajo še tista dobra socialna razmerja, ki so jih imeli, izgubljeni so pomembni kraji in povezave z njim (Krajncan, Miklavžin in Zorc Maver, 2010, str. 96). Pričakuje se, da bo bivanje kratko, stanovanjskim skupinam pa to predstavlja izziv (Kobolt, 2015, str. 40).

Vloga socialnega dela je tako omogočiti osebam, ki so bile prikrajšane, vsakdanje življenje v organiziranem nevsakdanjem prostoru (Flaker, 1998, str. 267). Stanovanjske skupine imajo svojo dinamiko in so manjše, na ta način lažje usklajujejo centralizacijo (to kar velja za vse) in individualizacijo. Zaradi manjšega števila zaposleni tudi lažje sodelujejo ter se usklajujejo. Stanovanjska skupina naj bi odražala vsakdanje in družinsko življenje (porazdelitev dela, odnosi, videz) (Kobolt idr., 2015, str. 125), a tega ne more nikoli doseči. Vzgojitelji imajo institucionalno določene vloge, kar pomeni, da to omejuje možnost, da bi osebe dejansko izpolnile vlogo starša na način, kot bi to počeli oni sami. Spregledano je tudi soočanje s praktičnimi izzivi organizacije skupnega življenja. Tako gre vseeno za neko neobičajno življenje (Flaker, 1998, str. 268).

Pozitivna stran je lahko tudi, da stanovanjske skupine ne izstopajo iz okolja, saj je namen prav normalizacija in s tem jim je lahko okolica bolj naklonjena. Po drugi strani pa so lahko preveč neopazni in s tem z okolico ne morejo biti tako povezani (Kobolt idr., 2015, str. 118). Če pa jih opazi, pa jih lahko okolica še vedno ne sprejme (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 15).

1.6.4. Uporabniška perspektiva

Namestitev otrok in mladostnikov v stanovanjske skupine nikoli ni bilo nekaj radostnega (Krajncan, 2006, str. 14). Predstavlja namreč poseg v družino, ki običajno povzroči številne negativne reakcije staršev in otroka (Marovič, 2019, str. 129). Otroci se lahko počutijo, kot da morajo plačevati za težave staršev, in tega ne doživijo kot pomoč ali začasno rešitev (Krajncan, 2006, str. 15). Pri tem praviloma zase ne iščejo pomoči, temveč jo največkrat odklanjajo (Marovič, 2019, str. 130).

Uspešno pripravo otroka, staršev, okolja pa v večini onemogočajo hitre namestitve (brez, da bi natančno razumeli posameznikove potrebe) in s tem na odhod še niso pripravljeni (Brinc, 1984, str. 40). Lažje se prilagodijo tisti, ki jih ustanova spominja na strukturo družinskega življenja in ki razumejo pomembnost nove namestitve (Frantsman-Spector in

Shoshana, 2020, str. 1591). Postopki so velikokrat tako nejasni, da so za mladostnike nepregledni in nerazumljivi (Krajncan, 2006, str. 14–15). Ko gledajo nazaj, večina uporabnikov razume, zakaj je bilo potrebno, da se jih namesti drugam, a takrat jim nihče ni povedal razloga za odstranitev iz doma in nihče se ni z njimi pogovoril glede te teme ali razjasnil tveganja oziroma namen nujnosti. To pa je še posebej pomembno, saj odstranitev od doma predstavlja izgubo oseb na katere so navezani (Frantsman-Spector in Shoshana, 2020, str. 1588).

Ukrep pomeni za posameznika posebno omejitev njegove prostosti (Caharijaz Ferme, 2013, str. 27). Čeprav imajo otroci, ki so oddani v stanovanjske skupine, enake želje in potrebe kot vrstniki, ki pa jih, zaradi neugodnih okoliščin in s tem povezanih težav, težko uresničujejo. Gre za totalen poseg v življenje otrok in mladostnikov, ki se znajdejo v novem okolju, kamor jih je postavil nekdo drug (Krajncan, Miklavžin in Zorc Maver, 2010, str. 95–96).

Za otroka je tako lahko odhod v stanovanjsko skupino usodno dejanje, saj ga v veliki meri lahko zaznamuje in tudi spremeni njegov življenjski tek. Gre za sporočila, da je otrok ali mladostnik nesposoben in družbeno nezaželen. Postavlja se vprašanje ali je takšne frustracije sploh mogoče premagati (Krajncan, 2006, str. 14–15, 168). Vpogled v to, da njihov dom ni varen prostor, je lahko boleče spoznanje (Frantsman-Spector in Shoshana, 2020, str. 1593).

Pomembno je, kakšne programe ponujajo v stanovanjskih skupinah in če so ti dovolj senzibilni ter se lahko dovolj prilagajajo potrebam uporabnikov, ali pa je celo obratno in se morajo uporabniki podrediti zahtevam, če še želijo bivati v njej (Krajncan, 2010, str. 37). Brez, da bi poznali uporabnikovo perspektivo, namreč ne moremo biti uspešni, saj gre vendar zanj (Čaćinovič Vogrinčič, 2013, str. 24).

1.6.5. Oblike podpore

V delovnem odnosu je potrebno ustrezno pristopiti k delu z mladostniki (Mrežar, 2013, str. 277). Zaradi raznolikosti je pomembno, da so na voljo različni pristopi in oblike pomoči, ki lahko ustrezajo posameznikovim potrebam in omogočijo ustrezno podporo ter obravnavo teh težav (Gregorač, Kralj in Oman, 2017, str. 87). Ker gre za kompleksno delo (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 14), se pojavi nevarnost zaposlenih, da izgorijo (Kobolt idr., 2015, str. 124). V večini pa nimajo organizirane supervizije (Flaker, 1998, str. 263).

Mladostniki s težavami, kot so odvisnost ali duševne bolezni, velikokrat ne dobijo ustrezne pomoči, saj strokovni delavci v stanovanjskih skupinah pogosto niso dovolj opremljeni za soočanje s tem, drugi zunanji viri pa večkrat niso dovolj (hitro) odzivni. Center za socialno delo oziroma sodišča pa nimajo druge možnosti kot izvesti ta ukrep (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 15; Kobolt idr., 2015, str. 129). Krajncan (2010, str. 53) opozarja na premalo celostne skrbi in preventive. Glede na Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 18) v Sloveniji še ni tako razvita multidisciplinarna pomoč.

Poudarek se vse bolj namenja podpori na socialnem in čustvenem področju (Kožar Tratnik, 2019, str. 66). Zaposleni bi morali imeti znanje o okrevanju po travmatičnih izkušnjah (Kobolt idr., 2015, str. 120), saj je po mnenju Mešl in Drobnič Radobuljac (2019, str. 230) otrok, zaradi manj razvitih mehanizmov spoprijemanja za travmatične izkušnje, ranljivejši. Child Welfare Information Gateway (2015, str. 5) primerja tradicionalni sistem zaščite, ki je usmerjen v zagotavljanje predvsem otrokove fizične varnosti, in na drugi strani na razumevanju travme utemeljen pristop, ki je osredotočen na zdravljenje vplivov travme. Cilj je tako varnost in stabilnost (Mešl in Drobnič Radobuljac, 2019, str. 217). Child Welfare Information Gateway (2015, str. 3) poudarja poučevanje strokovnih delavcev, da se zavedajo vpliva travm ter da lahko s svojimi dejanji in odzivi nenamerno sprožijo travmatične spomine, poslabšajo simptome ali retravmatizirajo otroka. Zmanjšati je tako potrebno občutke sramu in krivde ter nagovoriti notranjo stisko, ki se lahko pojavi (Čaćinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 169). Varuh človekovih pravic RS navaja Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah (1989), ki nas vodi k zagotavljanju pravic mladih do varnosti, razvoja, zaščite, ustrezne pomoči in sodelovanja pri odločitvah, katerih del je sam. Temu sledi tudi socialno delo v okviru delovnega odnosa. Sodelovanje omogoča jezik socialnega dela, ki sliši vse udeležene in ustvarja nove možnosti (Čaćinovič Vogrinčič in Mešl, 2020, str. 166). Mladi so pomembni sogovorniki in eksperti, zato je ključno prisluhniti mladostniku (Poštrak, 2012, str. 231) in spoznati njegovo zgodbo, da lahko njegovo ravnanje strokovni delavci lažje razumejo (Mrežar, 2013, str. 273), saj šele na podlagi tega lahko strokovni delavci oblikujejo ustrezne vzgojne pristope (Poštrak, 2006, str. 4). Prav tako Čaćinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina (2008, str. 39) navajajo, da za večino odpravljanja problema mora imeti oseba podlago v dovolj dobrih izkušnjah. Če so napake neznanje s slabimi ocenami, ni veliko možnosti za uresničevanje tega. Za tveganje odpravljanja problemov, se mora počutiti varnega za poskuse in zmote. Pomembno je, da že pred trajnim ukrepom socialni delavci premislijo o vseh dejavnikih in okoliščinah glede ukrepa, kaj bo najboljše zaščitilo pravice in koristi mladostnika, da bo

živel v varnem okolju, ki bo pozitivno vplivalo na njegov razvoj (Leskošek, Miklič in Sitar Surić, 2019, str. 188).

Prostorska ločenost določenih oseb, ki jih je družba označila za odklonske, nad katerimi se izvaja nadzor in disciplina spominja na delovanje azila (Flaker, 1998, str. 264). Strokovni delavci lahko doživljajo strah in nemoč, ki se lahko izraža skozi kaznovanje, umik ali pa prepuščanje (Čaćinović Vogrinčić in Mešl, 2020, str. 165). Po drugi strani pa vse dopuščajoča vzgoja tudi ne daje možnosti skupnega dogovarjanja glede projekta pomoči (Poštrak, 2003, str. 31). Izogibanje konfliktu lahko pripelje do nerešenih težav, medtem ko odprtost za izražanje občutkov omogoča bližino, izboljšanje stika in videnje konflikta kot možnega razrešitve (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 288-289). Akerman (2013, str. 84) opozori, da besede lahko v osebi dolgotrajno ostanejo in lahko vplivajo na prepričanja glede sebe. Da bo oseba spremenila vedenje in upoštevala zaposlenega, je ključno vzpostaviti odnos zaupanja, namesto da posega po grožnjah in kaznih (Kožar Tratnik, 2019, str. 69). Socialno delo ima ob tem kompleksno nalogo. Mladostnik mora imeti za spreminjanje svojega vedenja varne meje in možnost, da se lahko nauči, kako biti strokovnjak iz osebnih izkušenj. Strokovni delavci pa delujejo v spoštljivem in varnem odnosu z uporabnikom, kjer soustvarjajo (Čaćinović Vogrinčić in Mešl, 2020, str. 165).

Tako je ključno, da poznamo tudi njegovo socialno mrežo, da skupaj sodelujemo pri načrtovanju ustrezne pomoči (Krajncan, 2010, str. 43), kar omogoča pridobitev celostnega vpogleda (Svetin Jakopič, 2005, str. 402–403). Ob tem je potrebno upoštevati tudi posebnosti mladostniškega obdobja, ki je lahko občutljivo, enkratno in tudi nerazumljivo. Vsako spremembo pa mladostnik doživi še bolj intenzivno (Krajncan, 2010, str. 43).

V nadaljevanju povzemam vzgojna načela, pridobljena iz *Vzgojnega načrta vzgojnih programov Mladinskega doma Jarše* (b.d., str. 1), katerih naj bi se držali vzgojitelji pri podpori otrokom. Vzgojitelj naj ima pozitivna pričakovanja (da verjame v napredek vsakega), je pozoren in skrben (se zanima za počutje oseb, pozoren na večje življenjske spremembe otrok, izkazuje pravičnost), podaja pogoste in ustrezne povratne informacije. Potrebno je prilagoditi cilje in načine pomoči glede na posameznikove zmožnosti in potrebe. Poštrak (2012, str. 229–230) in Krajncan (2010, str. 41–42) menita, da je nenavadno, da številni strokovnjaki ne sledijo tem temeljnim načelom in tega ne udejanjajo v praksi, kar lahko mlade odvrne od stikov z osebjem.

Pomembno je, da se osredotočimo na odkrivanje in krepljenje spretnosti in virov moči, kar pripomore k prekinitvi začaranega kroga (Svetin Jakopič, 2005, str. 403; Kobolt idr., 2015, str. 128), saj se ti večkrat oddaljijo od svojih sposobnosti (Poštrak, 2012, str. 231). Moči in

nadarjenosti, ki jih imajo, so velikokrat spregledane ali pa niso primerno spodbujene. Šele, ko najdejo moč, bodo lahko poskusili in bodo lahko uspeli (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 24). Po Mikuš Kosu (2001, str. 36, 44), Mrežarju (2013, str. 274) in Svetin Jakopič (2005, str. 403) so varovalni dejavniki dogajanja, ki zvišajo odpornost in zmožnost obvladovanja. Pozitivna izkušnja lahko deluje kot protiutež neugodnim dejavnikom in razočaranju v življenjskem okolju mladega, zato Tomori (2000, str. 109) pravi, da je potrebno varovalne dejavnike raziskovati skupaj z mladostnikom in jih krepiti. Potenciale pa lahko najde mladostnik tudi na razne alternativne načine, kot je recimo skozi umetnost (Poštrak, 2012, str. 231), glasbeno terapijo, jahanje, šport in podobno. Na ta način izrazi stisko na poseben način in jo preoblikuje ter skozi premagovanje izzivov bolj zaupa vase (Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj, 2016, str. 40–45).

Včasih lahko osebe tudi zavrnejo pomoč, kar pogosto izvira iz pomanjkanja zaupanja ali slabih preteklih izkušenj (Adley in Jupp Kina, 2015, str. 5). Če sodelovanja ne moremo doseči, je ključno zagotoviti, da se razmere ne poslabšajo, kar se lahko doseže z motivacijo, spremljanjem, podporo (Svetin Jakopič, 2005, str. 420).

Zelo pomembno je za vsakega posebej načrtati način pomoči (Krajncan, 2010, str. 49). Po enem mesecu se preveri s pomočjo tima, kako dobro se mladostnik prilagaja na okolje, in se načrt evalvira (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 22–23). Z individualnim pristopom, možnostjo aktivnega sodelovanja in skupnim načrtovanjem se uporabnika lahko podpre na način, kot si želi sam (Zaviršek, Zorn in Videmšek, 2002, str. 31).

Namesto preprečevanja rizičnih situacij, je njihova vloga načrtovanje tveganj in zmanjševanje negativnih posledic ter omogočati izkušnje vsakdanjega življenja s sprejemanjem razočaranj in bolečine (Flaker, 1998, str. 268). Že dolgo časa je uveljavljen premik od objektivistične obravnave k sodelovalnemu modelu in skupnem konstruiranju (Šugman Bohinc, 2005, str. 172, 175). Nekateri zaposleni raje kot nek terapevtski pogovor skozi vsakdanje pogovarjanje vzpostavijo bolj enakopraven odnos in na ta način ne pride do tolikšne nesorazmernosti med njimi (Flaker, 1998, str. 261). Potrebno je pridruževanje mladim, da sami povedo svoje razumevanje, da skupaj raziščemo katera pomoč bi prišla prav in kako jih lahko podpremo pri izzivih, s katerimi se soočajo. Še posebej je pomembno skrbeti za občutek varnosti v odnosu, ki jo je potrebno vedno znova vzpostaviti (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 23).

Zunajdružinska pomoč, zdravje mladostnikov in druge specifičnosti so pogosto spregledani v družbenem zaznavanju. Za izboljšanje položaja mladih je potrebno spodbuditi razmišljanje o sistemskih izboljšavah, ki bi koristile tako mladim kot tudi strokovnim

delavcem na tem področju (Krajncan in Miklavžin, 2010, str. 10). Najpomembnejši je ravno vpliv dejanj strokovnih delavcev na mlade, kako sami to doživijo in v njih najdejo smisel (Kožar Tratnik, 2019, str. 69). Za dobro skupno bivanje je potrebno, da stremimo k novim, mehkejšim ter uporabniku prijaznejšim pristopom, na način upoštevanja posameznikovih potreb, poudarjanju pristnih odnosov in varovanju pravic uporabnikov (Flaker, 1998, str. 268).

1.6.6. Odhod iz stanovanjske skupine

Konec bivanja v stanovanjski skupini lahko mlade spomni na njihov začetni položaj in lahko pride do regresije in občutka strahu, kako se znajti v svetu, brez podpore drugih (Frantsman-Spector in Shoshana, 2020, str. 1593). Ob vrnitvi lahko naletijo na težave kot so zaposlovanje, vključevanje v družbo oziroma je že sam prehod lahko težek in nepredvidljiv (Krajncan in Grum, 2013, str. 307). Čeprav so čakali na trenutek, ko bodo lahko zaključili bivanje v stanovanjski skupini, je odhod težka faza, saj so morali zapustiti kraj, ki jim je dajal varnost. Sedaj pa se morajo soočiti z izzivi samostojnega življenja in prilagajanja novim razmeram (Frantsman-Spector in Shoshana, 2020, str. 1589).

Dobra priprava zmanjša občutke negotovosti in izgubljenosti (Krajncan in Grum, 2013, str. 318). Otroci povprečno živijo v stanovanjski skupini od dveh do treh let ali do zaključka šolanja. Priprave na odhod se začnejo v povprečju v zadnjem letu namestitve mladostnika oziroma ga nanj pripravljajo sproti (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 27).

Sodelovati pa je potrebo tudi z otrokovim primarnim okoljem, saj se vanj v večini vrnejo. Pri tem se lahko pojavljajo izzivi (Kobolt idr., 2015, str. 130). Ko se otrok vrne domov, je lahko to tako ekstremno kot takrat, ko je bil prvič nameščen izven družine (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 247). Strokovni delavci velikokrat ne poznajo resnice o tem, kako se mladostnik počuti ali s čim se sooča. Vsaka oseba je drugačna in se bo drugače odzvala na nudeno pomoč. Tako se lahko ne zavedajo, s kakšnimi občutki odhajajo, s kakšnimi izzivi se soočajo in kaj se dogaja za zaprtimi vrati, kamor gredo (Adley in Jupp Kina, 2015, str. 8). Že kadar pride do namestitve, je uporabno, da strokovni delavci dobro sodelujejo z družino. Na ta način starš ne izgubi svojega mesta. Ob vrnitvi, pa se lahko mladostnik in njegovi starši bolje navadijo na spremembo (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 247). Že na začetku je pomembno ugotoviti, kakšne možnosti ima mladostnik za vrnitev v domači kraj oziroma pri podpornih ljudeh, ki jih ima. Če tega nima, je možnost tudi postopen prehod v samostojnost na način mladinskih stanovanj (Krajncan in Grum, 2013, str. 307).

Odhod iz stanovanjske skupine lahko predstavlja tveganje za mladostnika, saj se ponavadi situacija v njegovem družinskem okolju ni ključno spremenila ali pa je še bolj zapletena. Kljub večji neodvisnosti pa še vedno potrebujejo varno in zanesljivo podporo, ki bi lahko bila na način poodpustnega spremljanja, kjer gre za bolj pristen odnos brez institucionalnih zahtev (Valenčak, 2019, str. 232–234, 237) in ker tudi naenkrat izgubi osebe, ki so mu bile v oporo (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 23). Po odpustu pa se ponavadi sled za njimi izgubi. Gre pa vendar za mlade, ki potrebujejo več spodbujanja, usmerjanja in spremljanja (Krajncan in Grum, 2013, str. 318). Za tiste, ki nimajo ustrezne alternative Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 27) predlagata spremljana stanovanja, podaljšano skrb, strokovne centre, bivalne enote.

Kobolt idr. (2015, str. 121–123, 131) predlagajo razvoj vmesnih oblik, kot tudi novih, ki bi delovale glede na spremenjene značilnosti mladih, izzive in aktualne družbene potrebe. Gre za iskanje možnosti za razvijanje in prenovu zunajdružinskih oblik dela ter zagotavljanje podpore mladim iz najbolj ranljivih skupin. Manjka pa tudi razvoj individualnih oskrb in obravnav v skupnosti (Flaker in Rafaelič, 2021, str. 156). Po mnenju Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 15) so v preteklosti veliko akcijsko raziskovali in spremljali spremembe v zvezi s prenovno vzgojnih zavodov. Nekje po letu 1993 pa se je to nekako skoraj ustavilo. Tako je potreben razvoj, za katerega smo potrebni vsi, ki se vključujemo na to področje.

2. FORMULACIJA PROBLEMA

Odhod v stanovanjsko skupino predstavlja poseg države oziroma strokovnih služb v družino, ob čemer lahko osebe doživijo razne stiske, pa čeprav je namen ravno pomoč in podpora. Ta prepletenost, na eni strani nujenja pomoči, na drugi strani pa ravno to lahko predstavlja neka negativna občutja, sem težka razumela. To me je spodbudilo, da sem prakso v 4. letniku študija opravila v eni od stanovanjskih skupin v večjem mestu, ki jo zaradi varovanja zaupnosti podatkov oseb, ki so sodelovale v moji raziskavi, ne bom razkrila. Tam so nameščeni mladostniki, ki imajo različne izzive glede odraščanja, družinske situacije, duševnega zdravja, šole in podobno. Prvič sem se s pojmom stanovanjska skupina srečala na praksi v 2. letniku, ki sem jo opravljala v Kriznem centru, saj so bili nekateri mladostniki nato nameščeni vanjo. Ob letošnjem spoznavanju stanovalcev stanovanjske skupine, pa sem bila zelo šokirana, saj si nisem predstavljala, da tako imenovano pomoč doživljali bolj negativno (neupoštevanje mnenja, želja po odhodu domov, slabo počutje, izguba prijateljev in podobno). Mladostniki so povedali, da nihče v strokovnih službah ne razmišlja o okolju in starših, ki so jih naredili takšne kot so, ampak da se spremembe pričakujejo zgolj s strani mladostnikov. Spremenili naj bi se oni in postali bolj "normalni". To me je spodbudilo, da sem o temi globlje raziskala in se podrobneje seznanila z ukrepom oddaje otroka v stanovanjsko skupino.

Iz tega vidika sem usmerila raziskovalni problem na to, kako mladostniki doživljajo stanovanjsko skupino, s kakšnimi morebitnimi problemi se srečujejo pri prilagajanju na novo okolje in kakšno podporo so pri tem dobili ter kaj bi še potrebovali. Cilj raziskave je med drugim tudi ugotoviti, kaj je po mnenju mladostnikov razlog, da so se znašli v stanovanjski skupini. Dejanskih vzrokov je lahko več, tako v okolju kot pri posamezniku, čeprav Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 271) navajata, da mladostniki velikokrat krivdo valijo nase, kar lahko negativno vpliva nanje. Drugi cilj je ugotoviti, kako je upoštevano njihovo mnenje pri sprejemanju samega ukrepa. Njihov glas je namreč pri tem velikokrat spregledan (Krajncan, 2006, str. 14–15). Naslednji cilj raziskave je pridobiti mnenje mladostnikov glede podpore, ki so jo deležni njihovi starši in kakšno podporo dobijo sami. Večinoma se mladostniki iz stanovanjskih skupin vrnejo domov (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 27). V tem oziru sem raziskavo usmerila tudi k cilju priprave na odhod iz same stanovanjske skupine.

K raziskovanju me je nagovorila želja po tem, da bi v socialnem delu večkrat poslušali glas otroka in jim zagotovili varno, sprejemajoče, vključujoče, ljubeče, zabavno in radostno

odraščanje v okolju, ki bi odgovorilo na njihove individualne potrebe in želje. Pogosto ravno tega niso nikoli bili deležni.

Čeprav so bila že narejena nekatera diplomska in magistrska dela v zvezi s stanovanjskimi skupinami, nisem zasledila, da bi bila raziskava opravljena ravno v tej, kjer sem to opravila jaz. Nekatere raziskave so se bolj osredotočile na zaposlene v stanovanjskih skupinah ali pa so bile opravljene v stanovanjskih skupinah, ki so namenjene osebam s težavami v duševnem zdravju. Jaz sem se med drugim osredotočila tudi na mladostnikovo doživljanje sodelovanja staršev s strokovnimi delavci. Namen raziskave je tako ugotoviti, kako bi bilo lahko bivanje v stanovanjski skupini mladostnikov čim bolj prijetno, da bi stanovalci dobili podporo, kot si jo želijo, in bi bila bivanje in odhod prilagojena po njihovi meri.

Še posebej nam lahko doživljanje skozi oči mladostnikov največ pripomore za oblikovanje novih in boljših načinov podpore, ki so namenjeni ravno njim. Z rezultati raziskave, bodo lahko zaposleni v stanovanjski skupini dobili od stanovalcev povratno informacijo o svojem delu, torej, kaj je dobro in kaj bi še morda morali nagraditi, saj mnogi uporabniki tega ne morejo izreči direktno. Pomembno je razumeti, da so mladostniki tudi strokovnjaki na podlagi lastnih izkušenj in jih je potrebno vključiti v sodelovanje v procesu pomoči. Socialno delo je v veliki meri tudi zagovorniško, predvsem da se sliši glas vseh udeležениh, tudi otrok, da ga docela ne določimo in zapolnimo odrasli. Sodelovanje mladih samih in upoštevanje njihovih pogledov, pa omogoča strokovnim delavcem, da delujejo v njihovo največjo korist. Kot pravijo Strack, Anderson, Graham in Tomoyasu (2007, str. 281) ima izven-družinsko življenje velik vpliv na to, kako se bodo otroci razvili in kako vidijo družinski sistem v družbi. Vključevanje njihovih mnenj, interesov in potreb je nedvomno primer dobre prakse, s katerim sledimo najboljšim interesom otrok ali mladostnikov.

Raziskovalna vprašanja na katera želim odgovoriti s svojo raziskavo glede zgoraj opisanega problema so:

1. Kako vidijo mladostniki ukrep oziroma odhod v novo okolje?
2. Kako je slišan mladostnikov glas?
3. Kako mladostniki doživljajo stanovanjsko skupino?
4. Kako se mladostniki prilagajajo na življenje v stanovanjski skupini in s katerimi težavami se pri tem soočajo?
5. Kakšno podporo pri tem dobijo mladostniki (in starši) ter kaj pri tem pogrešajo?
6. Kako se mladostniki pripravljajo na odhod iz stanovanjske skupine?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla je eksplorativna oziroma poizvedovalna, saj glede na definicijo Mesca (2009, str. 80) želim z njo odkriti probleme, se seznaniti z značilnostmi teme. Prav tako je empirična. Mesec (2009, str. 84) to opredeli kot zbiranje novega, neposrednega izkustvenega gradiva. Je pa tudi kvalitativna, saj po Mescu (2009, str. 85) osnovno izkustveno gradivo sestavljajo zgolj besedni opisi, ki jih bom tudi kvalitativno analizirala.

V raziskavi sem upoštevala naslednje teme: mladostnikovo doživljanje ukrepa namestitve v stanovanjsko skupino (odziv; kaj sami vidijo kot razlog za odhod v stanovanjsko skupino; oseba, ki je ukrep podelila z mladostnikom; predstavitev ukrepa), upoštevanje otrokovega glasu (pri sprejemu ukrepa in v sami stanovanjski skupini), doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov (počutje, doživete prednosti in slabosti glede bivanja, opažene spremembe pri lastnem razvoju, predlogi za izboljšave), prilagajanje na novo okolje in morebitne težave, nudena podpora stanovalcem in njihovim staršem (podpora pri sprejemu in skozi bivanje, sodelovanje strokovnih delavcev s starši, predlogi za izboljšave) in priprava na odhod (upoštevanje želj, nudena podpora, potrebni viri).

3.2. Raziskovalni instrument in viri podatkov

Zbrala sem primarne vire podatkov, torej neposredno v okviru svoje raziskave (Mesec, 2023, str. 90). To sem opravila s pomočjo merskega instrumenta, ki je vodilo za intervju (Mesec, 2009, str. 240). Napisan sem imela spisek najvažnejših tem oziroma vprašanj (glej prilogo A). Pri tem sem se prilagodila vsakemu sogovorniku z možnimi podvprašanji, pojasnjevanji in prilagoditvami glede na njegovo situacijo. Vprašanja so odprtega tipa, saj možnih odgovorov nisem navajala vnaprej. Na začetku, da so se sogovorniki malo sprostili, sem eno vprašanje namenila temu, kar imajo radi ter vprašala po starosti in trajanju bivanja v stanovanjski skupini (demografski podatki). Tega v transkript nisem prepisala, saj ni tema raziskovalnih vprašanjih, a lahko vseeno vpliva na rezultate. Merski instrument je vseboval teme, ki sem jih naštela v prejšnjem podpoglavju.

3.3. Populacija in vzorčenje

Populacijo raziskave predstavljajo mladostniki stari od 12 do 18 let, ki so bili v letu 2023 nastanjeni v stanovanjski skupini v Sloveniji. Namenski vzorec je sestavljen iz vseh mladostnikov, ki so v obdobju zbiranja podatkov (od 20. 11. 2023 do 15. 12. 2023) bivali v stanovanjski skupini, kjer sem opravljala prakso v četrtem letniku. Takrat jih je bilo 6. V tem času sem imela možnost podrobneje spoznati vsakega izmed njih in vzpostaviti bolj poglobljen odnos, da so mi lahko bolj zaupali in s tem delili več informacij; zaradi tega svojega vzorca nisem razširila še na druge podobne stanovanjske skupine. Poleg tega je od vsakega vzgojitelja odvisen način delovanja, kar lahko vpliva na končne rezultate, torej samo počutje in doživljanje mladostnikov. Vendar menim, da vseeno razlike med njimi niso tako velike, saj delo v stanovanjskih skupinah urejajo tudi skupni pravilniki, zato sklepam, da so rezultati primerljivi s podobnimi stanovanjskimi skupinami. Starostna omejitev se nanaša na povprečen razpon starosti otrok, ki so bivali v stanovanjski skupini, kjer sem opravljala prakso; obenem so to okvirne starosti, ki zamejujejo razvojno-psihološko obdobje mladostništva (Zupančič, 2020b). Vzorec je glede na Mesec (2009, str. 153) neslučajnostni in priročni, saj mi je bila ta skupina ljudi najbolj dostopna.

3.4. Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov, ki sem jo uporabila je spraševanje oziroma delno strukturiran intervju (Mesec, 2009, str. 230), saj sem imela deloma vnaprej pripravljena vprašanja in teme, ki sem jih prilagodila glede na sogovornike. Šlo je za neposredno obliko spraševanja, kjer sem lahko neposredno zaznala odziv sogovorcev in tako lažje odpravila nesporazume. Intervjuji so potekali ustno, individualno, neposredno in enkratno (Mesec, 2009, str. 213–217).

Pred začetkom opravljanja intervjujev sem vsakemu stanovalcu iz stanovanjske skupine, kjer sem opravljala prakso, razložila temo in namen moje raziskave ter način izvedbe. Že takrat so mi ustno potrdili, da se strinjajo z udeležbo v raziskavi. Vsakemu mladostniku sem razdelila informirana soglasja za sodelovanje, saj so še mladoletni in potrebujejo podpis staršev, da dovoljujejo udeležbo v raziskavi, zvočno snemanje in da lahko zbrane podatke uporabim v namene diplomske naloge. Vsi mladostniki so mi podpisana soglasja tudi vrnili. Podpisali so jih tako mladostniki sami kot njihovi starši. Sedaj ta soglasja hranim pri sebi. Takrat sem imela namen zbirati podatke na način fokusne skupine, vendar zaradi različnih urnikov mladostnikov, interesnih dejavnosti, učnih ur in podobno, se terminsko

nismo mogli uskladiti. Tako sem z vsakim individualno opravila intervju. Ob tem so povabilo dobro sprejeli in so vsi sodelovali kolikor so želeli. Še prej sem govorila tudi z zaposlenimi v stanovanjski skupini, ki so mi odobrili izvajanje. Z vsakim mladostnikom sem se dogovorila za kraj in čas izvedbe, poudarila anonimnost in prostovoljnost ter prosila za dovoljenje, da lahko pogovor snemam. Intervjuji so bili izvedeni v času opravljanja moje študijske prakse v omenjeni stanovanjski skupini. Vsi so bili opravljeni v živo, v prostorih stanovanjske skupine, kjer so želeli sami in so se najbolj udobno počutili. Trajanje je bilo odvisno od časa odgovarjanja sogovornikov, približno pol ure. Posnetke intervjujev sem dobesedno prepisala in nato posnetke izbrisala.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem obdelala ročno in sicer kvalitativno. Ugotavljala sem pomen posameznih izjav na način kodiranja (Mesec, 2023, str. 114). Najprej sem intervjuje zapisala (priloga B), si oblikovala začasen seznam tem in nato začela s kodiranjem. Kodiranje je pripisovanje pojmov k izjavam v intervjuju in analiza kod (Mesec, 2023, str. 118). Intervjuje sem tako razdelila na posamezne dele, ki sem jih oštevilčila z zaporednimi številkami in vpisala za vsakega določen pojem. Nato je sledilo odprto kodiranje, kjer sem primerjala izjave med seboj in ugotavljala, katere spadajo skupaj po pomenu, da jih lahko označim z isto kodo oziroma iskala pomenske razlike med njimi, da jih bom označila z drugo kodo (priloga C). Naslednje je osno kodiranje (priloga D), kjer sem podrobneje analizirala pojme. Spraševala sem se po dimenzijah pojma, modalitetah in nadrejenih oziroma podrejenih pojmi. Oblikovala sem še kategorije, ki so pojem višje ravni. Nato sem odnosno kodirala. Pri tem sem primerjala kategorije med seboj in iskala, v kakšnem odnosu so druga do druge in kakšne so povezave med pojmi. To sem ponazorila z grafičnim prikazom (priloga E). Nato sem dobljene ugotovitve zapisala (Mesec, 2023, str. 119–121).

4. REZULTATI

V nadaljevanju predstavljam najpomembnejše rezultate raziskave, ki sem jih razporedila v naslednje teme: (1) sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino), (2) upoštevanje mladostnikovega glasu, (3) doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov, (4) prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini, (5) nudena podpora in (6) priprava na odhod. Ugotovitve izhajajo iz opravljenega odprtega, osnega in odnosnega kodiranja (priloženo v prilogi).

4.1. Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

Razlogi za odhod mladostnikov v stanovanjsko skupino kot pobuda za sprejetje ukrepa, so bili predvsem šola (ne obiskovanje, padanje razreda), neprimerno obnašanje do starša, kritična ogroženost zaradi nedosledne skrbi za sladkorno bolezen in težave v domačem okolju. *"Ker sem bil že tokrat tam na psihiatriji, da moram it potem od doma, če mi tok ni dober in potem sem šel ja."* (F16). Šole niso obiskovali predvsem iz vidika družbe in sošolcev. *"Zato, ker so mi šli sošolci na živce. Sovražili so me ves čas."* (D12). *"Mene to nervira, pa da tko prekinjajo pouk ... zaradi tega se potem morajo učitelji tako ustavit pa potem ne moreš se učiti normalno."* (E13). Nekaterim se ni ljubilo hoditi vsak dan v šolo, v njej niso uživali, za nekoga je bila šola premalo zahtevna, učinek je imela tudi korona in šolanje od doma. Razlog so bile tudi razne duševne težave. *"Pa zaradi tega, ker sem hotel iti v šolo v Ljubljano in me ne bi spustili v dijaškega, zaradi tega, ker sem bil mentalno nestabilen, ne vem."* (F13). Sogovornica vidi kot razlog tudi zaprtost vase in opisovanje drugih, kot da je v depresiji. Pojavilo se je tudi to, da mladostnik razloga ni znal točno opredeliti.

Ukrep so z mladostnikom **podelile** uradne osebe in tudi neformalne osebe. Predvsem so bile to socialne delavke, zaposlene na centru za socialno delo. Predlog je prišel tudi od osebja v bolnišnici (opazili, da ne skrbi za svojo bolezen) in iz psihiatrije. Iz vidika neformalnih oseb, so bile to največkrat mame. V enem primeru je dala predlog tudi mladostnica sama. *"V bistvu sem predlagala, da bi raje šla raj v stanovanjsko, ker smo imeli v prejšnjem domu ful preveč srednješolcev, ampak je za osnovnošolce."* (C5).

Ukrep je bil mladostnikom **predstavljen** pozitivno, na način, da bo to osebi všeč, da so tam vrstniki, da jim bodo nudili učno pomoč. *"So mi opisali naslednjič, da bi blo tako ful dobr in vse to."* (F5). *"In so bili tako, saj bo vse v redu. In sem prišla en četrtek, prinesla stvari, kufre in so me pustili tam."* (C14). Iz malo bolj negativnega vidika je bilo predstavljeno le

na način, da bodo v stanovanjski skupini pravila oziroma so mladostnika na začetku, ko še niso mislili resno, želeli le ustrašiti. Ta začetna predstava pa pri nekaterih ni bila potem v skladu z dejanskim stanjem življenja v stanovanjski skupini. *“In potem sem bil malo razočaran, ko sem prišel, ker so mi ful opisali drugače, kako bo fajn.”* (F7). *“Tako da (učna pomoč), to je edina dobra stvar, da sem tle, druga pa ne.”* (A13). Neskladje je druga oseba doživela tudi glede razloga za odhod v stanovanjsko skupino, čeprav so drugi videli problem v komunikaciji osebe, oseba tega sama ni tako dojela. *“Komuniciranje to. Pa dobro, niti to ni bil neki ful problem, ampak, pač, v meni je bil kao neki problem to, ampak ni.”* (D27). V drugem primeru pa je neskladje bilo bolj pozitivno. *“Ampak potem, ko sem prišel, ni bilo tako hudo, kot sem si mislil.”* (B19).

Glede **odziva** na sprejetje ukrepa odhoda v stanovanjsko skupino sem ugotovila, da se je iz vidika mladostnikov pozitivno odzvala le oseba, ki je bila pred tem že v stanovanjski skupini in s tem navajena rutine. Nekaterim je bilo vseeno. Drugi so doživljali bolj negativna občutja. *“Nisem se mogla kar tako sprijaznit, da bom šla stran od staršev, stran od svojega doma.”* (A5). *“In sem se takrat ful vstrašil.”* (F3). *“Kjer bom morala sodelovat po nekih pravilih drugih.”* (A7). *“To (neobiskovanje pouka) sem počela skupaj z eno mojo prijateljico, ki je imela nasilje doma. Sama sem pristala v stanovanjski skupini, moja prijateljica, ki pa bi dejansko to potrebovala, pa ni.”* (A18). *“Tko ne vidim razloga, zakaj bi mogel biti tle noter.”* (F92). Glede starševskega odziva je mama mladostnika sama dala predlog glede ukrepa. *“Zaradi tega, ker, pač, ona je dvignila roke nad mano, pač ni mogla tko uno, kako naj rečem, ni me mogla kontrolirat.”* (B33). Tisti, ki želje, da njihov otrok gre v stanovanjsko skupino, niso imeli, so občutili razne stike. *“... in pač njemu je bilo isto težko. Am mami pač je to pokazala, on je pa pač razočaranje pa jezo pokazal. Mami je pa žalost.”* (A80). *“Tko doskrat mi je rekla: joj, sedaj greš spet, pač nedelja pride, joj, pikica moja, spet greš v dom, spet se ne bove videle, s kom bom zjutraj kavo pila, s kom se bom pogovarjala. Tko počitnice so, pa reče: joj, evo, sedaj bova pa skupaj, sedaj pa se bova videle pa pogovarjale.”* (A81). Bližnji so to po eni strani videli kot dobro priložnost, po drugi pa so se nekateri trudili, da ukrep ne bi bil sprejet. *“Moja teta pa, pač, je rekla, da ne pusti, da ji je žal, da grem jaz v dom, da me bodo tam čisto spremenili.”* (A32).

Odziv mladostnika	Odziv na ukrep	Odziv bližnjih
• Vseeno bilo • Pozitivno doživljanje: - oseba že bila v mladinskem domu. • Negativno doživljanje: - slabo počutje, - težko: ○ odhod od staršev, doma, ○ prihod v novo okolico, med neznance, ○ navajanje na drugačna pravila, ○ predvidevanje, da bo hudo, ○ strah; - ukrep zdel nepravičen, - ne vidi razloga za prihod sem.	<u>Odziv staršev</u> • Nevednost, • strinjanje: - sami dali predlog, - želja po boljšem obnašanju, - veseli zanjo, - želeli le, da je otroku v redu, - sedaj sprejeli, - geografsko še vedno blizu. • Nestrinjanje: - ne želja, - stiska: - žalost, - jeza, - razočaranje nad otrokom, - ustrašili; - drugače predstavljali.	<u>Odziv bližnjih</u> Pozitiven: - stanovanjska skupina videna kot nekaj kar pomaga. Negativen: - trud, da ne bi sprejeli ukrepa, - strah, da bodo mladostnico spremenili, - želja posvojiti osebo, da ne bi odšla sem.

Slika 1: Ključne ugotovitve — odziv na ukrep

4.2. Upoštevanje mladostnikovega glasu

Mladostnike so **pri sprejemu ukrepa** spraševali po njihovem mnenju. Nekateri so jih upoštevali na način, da so lahko izbirali med ponujenimi možnostmi. Drugi so se s predlogom le strinjali ali pa jim je bilo ob tem vseeno. *“In potem sem bil samo tako prav in sem se strinjal.”* (F6). Nekateri, ki želje po odhodu niso imeli, ob tem niso bili upoštevani. *“To ni bila moja želja. Mislim, ja, vprašali so me, kako mi je, ampak niso upoštevali.”* (D8). Ovire pri upoštevanju mnenja, ki sta jih navedli sogovornici, so bile že sprejet sklep sodišča in polnost mest v drugi stanovanjski skupini, kamor si je ta želela. *“Ampak, pač, se to ni dalo narediti ... Sodišče je to sprejelo in pač nisem mogla več nič spremeniti. Bi bila pa raje pri njej kot pa tu.”* (A34).

Med bivanjem so nekateri izrazili željo, po prekinitvi bivanja v stanovanjski skupini, izrazili so, da jim bivanje tu ne odgovarja. Glede tega so bili različno upoštevani. Nekomu je socialna delavka bila pripravljena pomagati. *“... in je rekla, edino kork ti jaz lahko pomagam je to, da dam prošnjo, da greš ti v kak drug dom. Ali si to želiš, če si želiš, jaz ti lahko pri tem pomagam, druga pa ne morem.”* (A111). Drugi takšne izkušnje ni imel. *“Dejansko ne vem na koga bi se obrnil, ker sem se že obrnil tko. Sem povedal v bolnici in so bili samo tko ja bomo uredili in potem so baje klicali, ampak se ni nič spremenilo, tako da.”* (F86). Mladostnica je bila upoštevana na način, da je lahko nadaljevala z bivanjem tu,

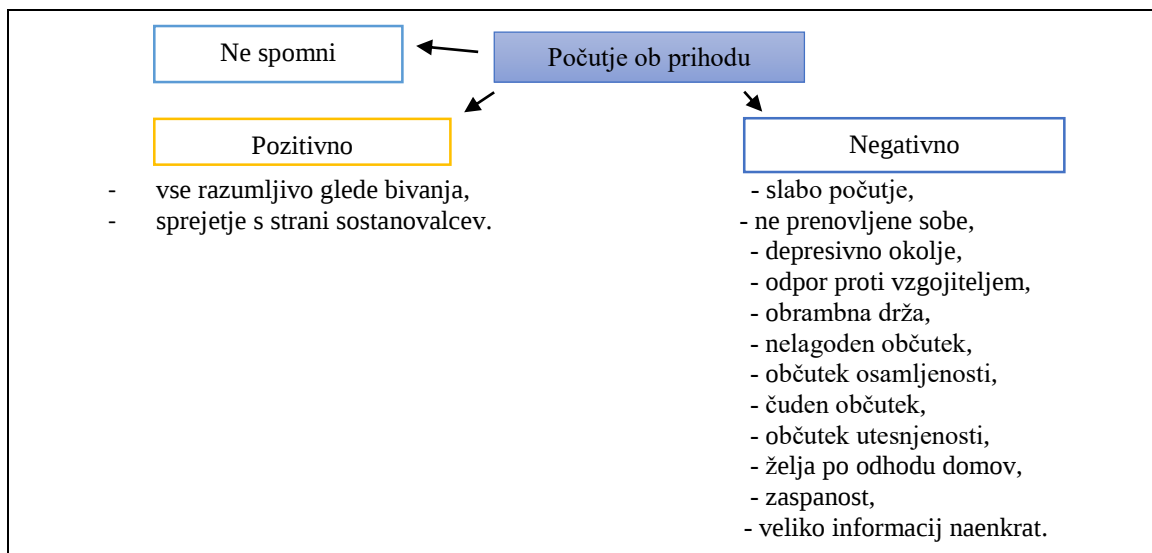
čeprav ne bi rabila, saj si je želela dokončati šolo. Nekateri pa so dobili občutek, da z izražanjem mnenja ne bi bili upoštevani in so tako raje zadržali mnenje zase. *"In potem ne vem, zakaj sploh sprašujejo, kaj hočemo, če pa ne bodo tega sploh upoštevali, niti hoteli upoštevati no."* (F58). *"Naredili bi, da pač imajo oni prav in jaz s tem itak ne bi nikamor prišla."* (A56). *"Samo sedaj sem čisto vreda s tem ... In ne, nisem razumel niti malo, zakaj moram to tako."* (E22). *"In imajo spet neko svojo idejo, ki pa jo nočejo spremeniti."* (F58). *"Tudi če bi jim povedala, bi se še samo bolj drli, tko da."* (C34).

Mladostnikov glas med bivanjem	
Upoštevan	Neupoštevan
- socialna delavka pripravljena pomagati, - sama odločila ostati.	- raje zadržati mnenje zase: občutek neupoštevanja, občutek, da glas vzgojiteljev več šteje (ekspertna drža), občutek, da to povzroči negativne posledice; - ni spremembe ob izraženem negativnem doživljanju.

Slika 2: Ključne ugotovitve — mladostnikov glas med bivanjem

4.3. Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

Počutja ob prihodu v stanovanjsko skupino se eden sogovornik ni spomnil. Intervjuvanci so navedli, da so se pozitivno počutili ob sprejetju sstanovalcev in jim je glede bivanja zvenelo vse kar v redu. *"Že prvi dan vreda. Tko prvi dan so bili že vsi okoli mene."* (D23). Negativna občutja pa so doživeli ob samem pogledu na sobe. Nekateri so občutili odpor do vzgojiteljev in so se postavili v obrambno držo. *"Ja, jaz sem se takoj postavil zase, kao če mi bo kdo kej hotel, da se bom stepel tko. Če bo kej blo ane, da se bom postavil zase, da ne bom bil tko uno, da bom pustil, da me kdo."* (B18). Pojavili so se tudi neprijetni občutki in naenkrat so dobili veliko informacij. *"V bistvu sem se prvi dan počutila kar lonely, ker nobenega nisem poznala."* (C21). *"Ne vem, čuden občutek je bil. Čudno je bilo."* (D17). *"Počutil sem se ful utesnjenega."* (F62). Ob prihodu se je porodila tudi želja po odhodu domov. *"Ampak potem pa, ko pa sem sem sem prišla, pa mi ni bilo vseeno. Sem hotela iti domov"* (D4).

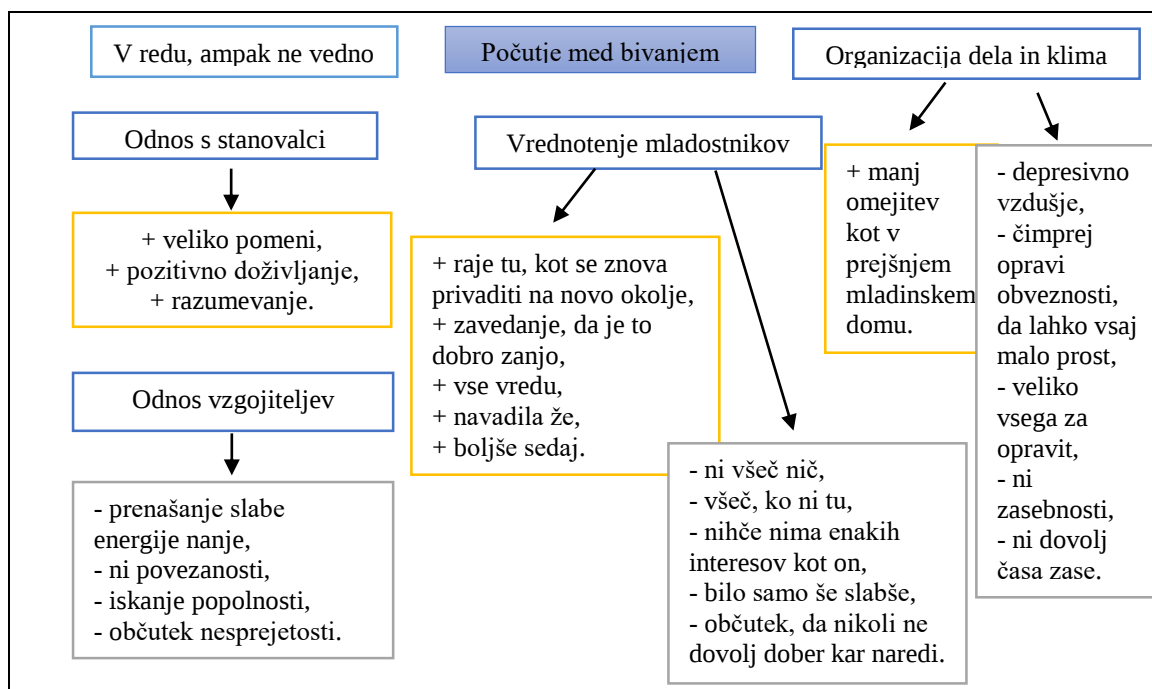

Slika 3: Ključne ugotovitve — počutje ob prihodu

Počutje med bivanjem je variiralo med pozitivnim in negativnim. “Ni mi vedno, ampak je vredno.” (D39). Pozitivno so se počutili ob sstanovalcih. “Všeč mi je ena sstanovalka. Njo imam rada. Drugi me ne zanimajo. Am, kaj mi še je všeč? Nič. Iskreno nič.” (A93). Kljub temu je oseba raje ostala tu, kot pa da se ponovno privaja na novo okolje. “In sem rekla, da rajš ne, ker bi bilo spet uno, spet novi ljudje, spet druga okolica, spet se na drugačna pravila navadit. Rajši ne, iskreno, rajši bi potrpela, ko pa, da spet spreminjam, pa po moje, da bi bilo še hujše ali pa isto.” (A112). Čez čas je bilo nekaterim boljše in so se privadili. “Ampak to leto pa mi je boljše, ker sem se nekak sam pripravil, ne vem, bolj organiziral, ne vem.” (F66). Mladostnica se je zavedala, da je bivanju tu dobro zanj. “Tko večji del mene ne bi bil tle, ampak vem, da je dober zame, tko da gre.” (C4). Intervjuvanka v primerjavi s prejšnjo izkušnjo bivanja v mladinskem domu, to ocenjuje bolj pozitivno, iz vidika, da je sedaj manj omejitvev. “Ja, v prejšnjem domu smo imeli tko, da nisi imel izhodov, vedno smo odšli nekam skupaj. Ob 9. uri si že moral spati. 15. do 9. si moral telefon že oddati in pač meni je bilo v bistvo dosti boljše, ker je bolj tko sproščeno pč.” (C18).

Negativen vidik k počutju je včasih prinesel odnos vzgojiteljev. “A veš, če imajo oni slabo energijo, pridejo oni s slabo energijo v službo, in si tko okej ne rabiš to na mene stresat. In si tko, ne vem, ti ni.” (C49). “Imam enega prijatelja, ki je v drugem domu in imajo ful drugače kot mi ... so tudi bolj povezani s temi vzgojitelji, kar mi je ful hecno, ampak če bi se sedaj hotel kadarkoli z njimi povezati, se ne bi mogel.” (F44). “Tko ne vem, malo se tko ne-sprejeto počutim, ne med sstanovalci, ampak glede teh ljudi, ki nas bi dejansko morali “vzgajati”. Ne vem, tko skrbet za nas. Tko počutim se, ampak mi je kind of všeč, ker jaz

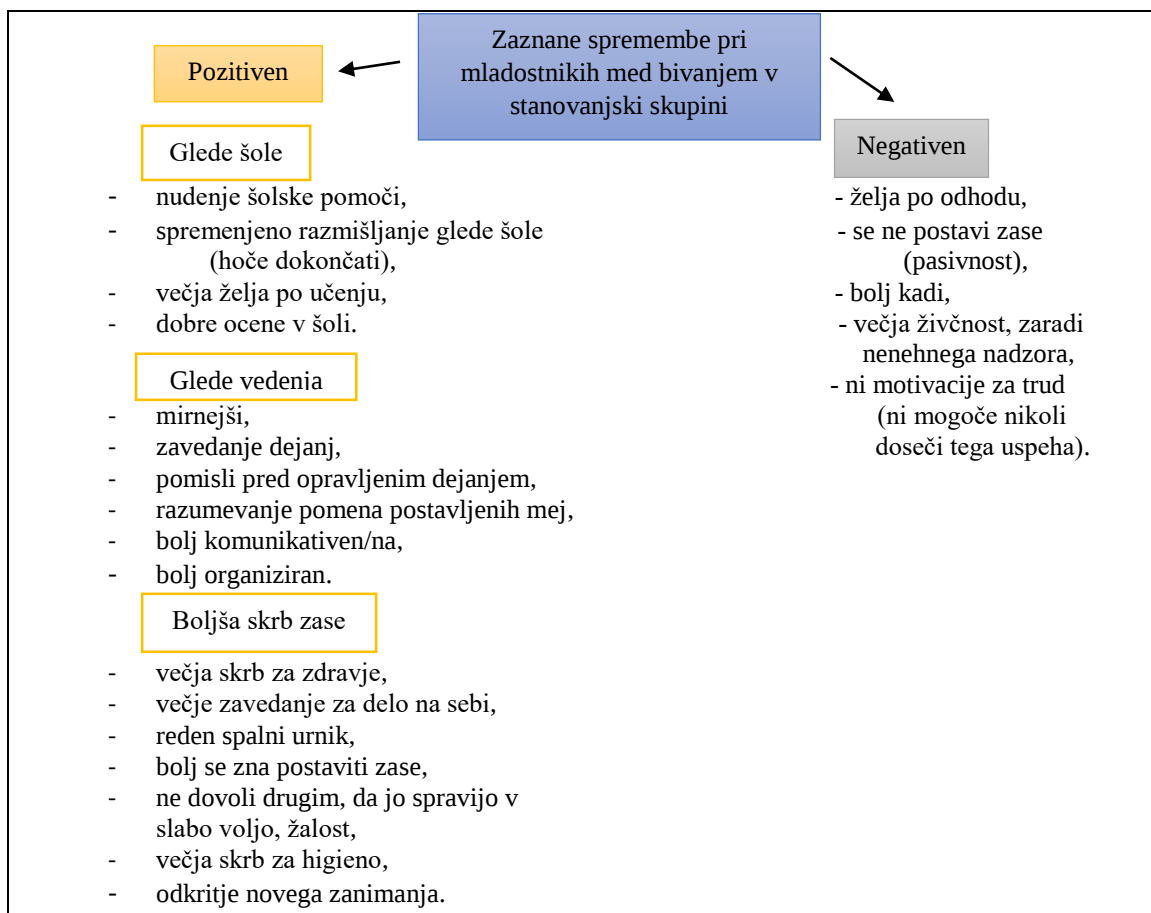
nočem imeti nič z njimi tko, ker jih poznam tko sedaj osebno.” (F72). Občutki so se še pri stanovalcu poslabšali. “Ko sem sem prišel, samo še slabše je bilo.” (F61). Organizacija dela je za mladostnika preobremenjujoča. “In ne vem, ful mi je bilo preveč vsega in potem sem spet bil hospitaliziran.” (F65). Tako raje čimprej opravi obveznosti, da bo lahko vsaj malo prost in imel čas zase. “Ker recimo mi, ko pridemo iz šole moramo takoj vse narediti ... da bom lahko vsaj kakšno uro od zunaj. Ker potem sem tko dobresedno skoz zaprt noter in ni glih fajn.” (F28).

Slika 4: Ključne ugotovitve — počutje med bivanjem

Stanovalci so med bivanjem pri sebi opazili kar nekaj pozitivnih sprememb, ena izmed njih je bila tudi opravljena šola oziroma lepši šolski uspeh. “Ker iskreno, če ne bi bila tle, šole po moje ne bi naredila.” (A12). Nekateri je k temu spodbudil strah pred namestitvijo kam drugam oziroma kazni. Pri sebi so opazili tudi izboljšano vedenje in da bolj skrbijo zase. “In ne pustim, da mi me kdo sedaj kaj dol ali pa kaj.” (D44). “Ne dovolim, da sem žalostna zaradi njih.” (D45). “Pa mogoče to, da sem pogruntal, da ta interesna dejavnost, ki jo imamo, da mi je gledališče ful v redu. To je vsaj ena edina dobra stvar, ampak ne glih (smeh).” (F68). Negativen učinek stanovanjske skupine se je kazal skozi željo po odhodu. Nekateri so sedaj občutili večjo živčnost, zaradi nenehnega nadzora, kar so uravnavali s kajenjem. “In dosti bolj sem živčna tle, ker, a veš, vseen si pod kontrolo, nekdo te nadzira 24/7 in si tko oo bed.” (C45). Mladostnica je postala bolj pasivna. “Spremembe na meni, to da, sem se naučila bolj bit tih. Ker mislim že tko na sploh sem jaz bolj tiha oseba in ne zaupam tko vsakemu, am. Na začetku sem bila ful, am, upirala sem se njihovim pravilom,

tko ne bi pustila, da se derejo na mene. Sedaj pa raje sem tih, naj se derejo na mene.” (A89). Prišlo je tudi do izgube motivacije. “In si samo tko, ja, potem pa se ne bom več tako trudil, ker itak ne morem nikoli doseči tistega uspeha, ki je najvišji.” (F37).

Slika 5: Ključne ugotovitve — zaznane spremembe pri mladostnikih med bivanjem v stanovanjski skupini

Stike z družino imajo sogovorniki predvsem, ko gredo domov za vikende in preko telefonskih pogovorov. Sogovornica pa je povedala, da jih med bivanjem tu, nima skoraj nič. Glede stikov so nekateri zadovoljni. “Meni je super tko.” (F50). Drugi pa si bi želeli tega še več. “Ja, mislim, če bi lahko bila še več doma bi bila še bolj zadovoljna. Boljše kokr nič.” (A73). Pri sogovorniku sem opazila občutek odgovornosti, da bo lahko imel več stikov z družino. “... ampak to rabim jaz uresničit.” (B32). Intervjuvanec pa je moral klicanje s starši omejiti, saj si ni želel svoje slabe volje prenašati na svoje starše.

Domska pravila stanovalci v večini razumejo in se jim zdijo v redu. “Samo enkrat se nisem strinjal, ampak sedaj mi je čisto vseeno, ker tako ali tako bom rabil to počet.” (E21). Všeč jim je, da so dejavnosti organizirane v obliki urnika in da ob dobrem vedenju dobijo vsaj nekaj žepnine. Nekateri niso bili navajeni na toliko pravil, saj jih starši niso postavljali in je ob tem pri sogovornici prevladal občutek, da se zanjo ne zanimajo. Stanovalka je povedala, da jo nekatera pravila dušijo. Tako so imeli nekateri željo po večji fleksibilnosti

in sproščenosti pravil, čeprav so se zavedali, da so pravila dobro namerna. *“Recimo nočem enkrat it na interesno, da me ful glava boli ali pa kaj in sedaj ti ne moreš rečt, da ne bi šel, ker ti ne bodo pustili pač uno. Ker če ne greš, potem dobiš kazen. Tudi če se probaš pogovorit z njimi, da ne bi šel, so vseeno uno, o, ne, ja, boš šel. Čeprav tudi jaz plačam en del.”* (C58). Strah pred kaznijo in da naredijo kaj narobe, pa so imeli tudi nekateri drugi. *“Koliko sem tekla, da me ne krega, da mi ne vzame izhode.”* (A106). *“Ne pa samo tko, oo ne, spet bom to zajebal in spet bo to in bom dobil to in bo kazen in bo tisto.”* (F84). Želja glede sprememb je med drugim bila tudi večjo upoštevanje okoliščin na katere oseba nima vpliva. *“To v zvezi z zamujanjem ... Ni odvisno od mene, ampak od gužve. Je bil kao, ja, potrudi se, da do štirih prideš.”* (A105). Mladostnica si je želela, da bi lahko srednješolci zvečer imeli pri sebi telefone, saj sama pravi, da se zaveda pomena spanja. Stanovalec pa si je želel, da bi učne ure potekale bolj spontano in ne ob določeni uri (predolgo). Intervjuvanka nekaterih pravil sploh ni razumela. *“Samo ne vem, zakaj rabijo prav vedet, zakaj rabimo denar.”* (D54). Izražena je bila tudi želja, da ne bi bili vzgojitelji tako malenkostni. *“Tko ena majhna napaka, pač vse se ti podre nekaj ne, tko.”* (F85).

Izboljšave so videli predvsem v spremenjenem odnosu vzgojiteljev. *“Moji predlogi so to, da ... pridejo bolj drugačni vzgojitelji in ti, ki niso samo se po papirjih učili, ampak da so izkušnje dobili iz svojega življenja, da bi malo več razumeli nas otroke, zaradi kakšnih stvari smo tlele.”* (A96). *“Tko jim probaš nekaj razložiti, se ne da.”* (F57). *“To, da rabijo prvo dobesedno njihov odnos popraviti do določenih otrok. Pač okej razumem, če otrok dela sranja pa vse, ampak tko ne moreš.”* (C51). *“Da ne bi izbirali najljubšega otroka.”* (C32). *“A veš, do drugih pa se lahko obnašajo, kot da si tam sam neka rabljena cuna, pa jo vržejo v kot.”* (C50). *“Če bi bilo že na začetku tko, da te malo drugače sprejmejo.”* (F73). *“Koliko do nas pa je to, da mi moramo biti tih, pa zadržat svoje komentarje. Bi se vprašala to kakšni so to vzgojitelji, bit tih.”* (A101).

	Predlogi za izboljšave
• Glede vzgojiteljev: ○ želja po večji strpnosti, ○ boljše razumevanje: ▪ mladostniki so različni in ima vsak drugačne potrebe; ○ sprememba odnosa, ○ enakovredno obravnavanje vseh, ○ že na začetku sprejemajoči, ○ zainteresiranost, ○ ne iskanje perfektnosti, ○ spodbujanje izražanja mnenja. • Glede osnovnih potreb: ○ boljše ogrevanje pozimi, ○ menjava kuharice, več raznolike hrane.	

Slika 6: Ključne ugotovitve — predlogi za izboljšave

4.4. Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

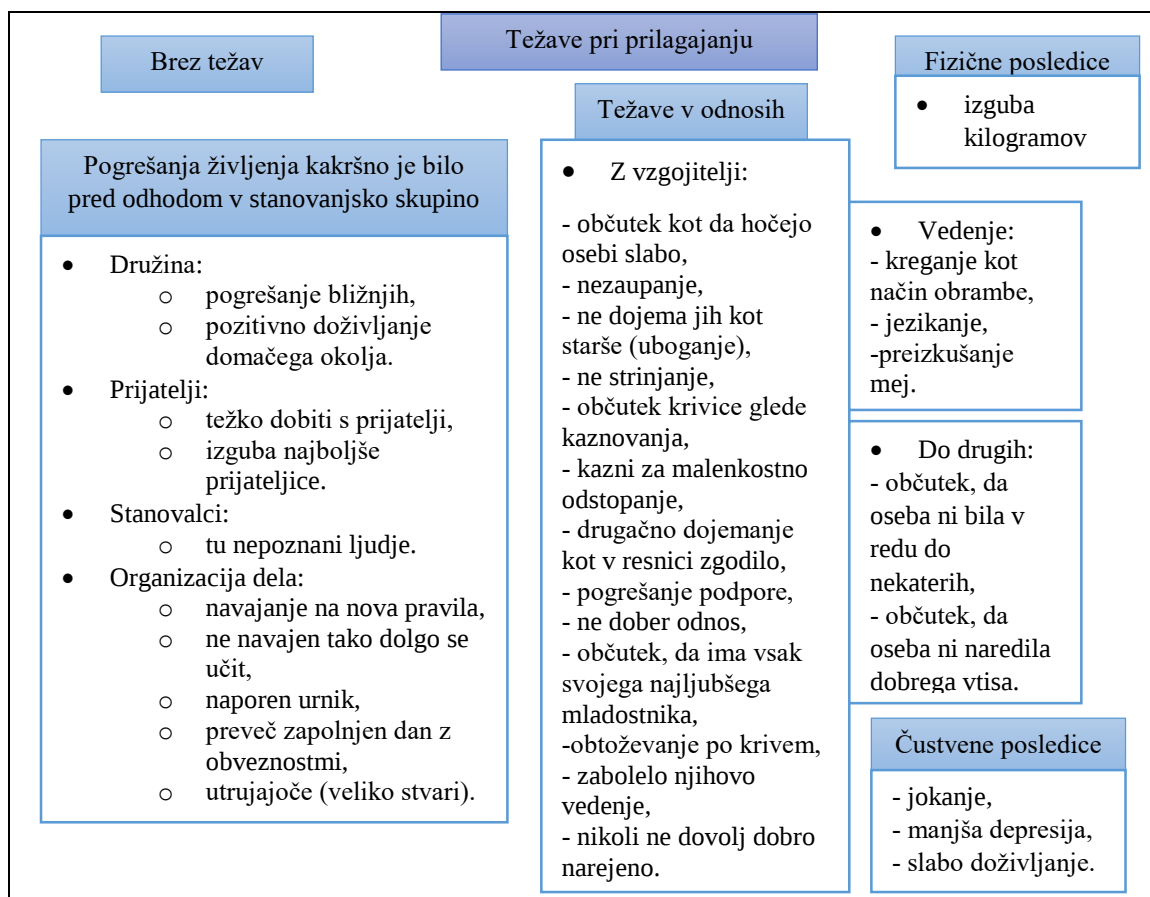
Prehod iz družine v stanovanjsko skupino nekaterim ni delal problemov, predvsem iz vidika, ker je mladostnica še vedno bila v bližini domačega kraja, drugemu pa se je zdelo, da je sedaj enako kot prej. Ostali so to težje sprejeli. Intervjuvanka je imela ob tem še dodatno stisko, saj se je sestra preselila v tujino. Še posebej je bilo to težko, saj so bili navajeni biti doma z bližnjimi, tu pa niso imeli občutka domačnosti. Vse se je po njihovem mnenju odvijalo na hitro. *“Jaz sem šla v petek v stanovanjsko skupino. In sem jaz že naslednji dan izvedela, da moram jaz v ponedeljek it že sem živet.” (D2). “Ne vem, meni je bilo ful tko vse na hiter ... ker recimo ponavadi se počasi navadiš na neke stvari.” (F8).*

• Pozitiven: ○ v bližini domačega kraja. • Enako kot prej • Negativno doživljanje: ○ Katastrofa, ○ skoraj leto ne sprijaznjenja s tem, ○ težko sprejeti vse na novo, ○ nespečnost, zaradi živčnosti kako bo, ○ navajena biti doma z bližnjimi, ○ ni občutka domačnosti, ○ ne dobro počutje, ○ strožje kot doma, ○ na hitro vse, ○ vse delati takoj in točno, kakor naročijo vzgojitelji.	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino
---	--

Slika 7: Ključne ugotovitve — prehod iz družine v stanovanjsko skupino

Težave pri prilagajanju so se pojavljale glede pogrešanja življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino, pri sebi so opazili fizične in čustvene posledice. *“Prvo, ko sem prišel sem, sem se jokal tako ene šest mesecev, tko vsaki dan.” (B1). “Mmm, to, da pač nisem imela družine zraven ane.” (D24). “In tu nisem imela nobenega.” (A24).*

Nekateri so imeli težave v odnosih. *“Z vzgojitelji sem se na začetku ful kregala. Pa ne, da jih nisem upoštevala, ampak, pač, sem imela neko obrambo.”* (A38). *“Takrat sem šla tudi do socialne in mi tudi oni niso pomagali, ker so res imeli neke take izpade, ko prav ono zaboli.”* (C65). *“In pride nekdo in reče 'umazan je' in potem 'ja, ti si bila kriva, ti si to umazala, pejdi, očistiti raje to'. Sploh nisem bila zraven in nisem vedela kaj se dogaja. To me je ful motlo pri njih, ampak ko se navadiš, je malo lažje.”* (C33). *“Recimo, o moj bog, prah nisi pobrisal – kazen, zamudil si dve minuti, sedaj pa en teden ne boš imel izhodov.”* (F32). Težko se je bilo nekaterim navadit na novo organizacijo dela. *“Mislim nisem bil navajen tko bit eno uro pa pol za mizo in dejansko delat neki, ker že tko imam, ne vem, ful je odvisno od mojega mooda. Včasih, okej, sedaj se bom učil, se dejansko učim eno uro pa pol, včasih pa tako 10 minut ne morem v list gledat ane.”* (F30). *“Tudi če vse vrede naredim, nikoli ni 10 od 10.”* (F33). *“Nikoli jim ni dober tko. O, sedaj pa si dober to naredil, sedaj pa te bomo pustili na miru. Ne ... A lahko živim ne, prosim. Jaz sem človek, nisem samo tvoj hrček, ko tle dela.”* (F43). Mislim obnašanje imam tko 7, ampak jaz se z njimi skoraj nikoli ne socializiram, tako da ne vem, kaj imajo za ocenit. Tudi moja sostanovalke ima recimo učne sedem pa sploh ne vem, zakaj, ker je pridna in se uči ... mislim oni grede tko malo na blef, ajde cca. Tko ne štekam njihovega ocenjevanja nasploh.” (F35). Sogovornik pa težav pri sebi ni opazal.

Slika 8: Ključne ugotovitve — težave pri prilagajanju

4.5. Nudena podpora

Ob prihodu v stanovanjsko skupino, so vsi, razen enega imeli ogled stanovanjske skupine. Bivanje so jim predstavili predvsem vzgojitelji, nekaterim pa tudi sostanovalci. Ob prihodu mladostnice, ki je bila zelo zaspana, je to vzgojiteljica razumela. *“In je videla, da sem ful zaspana in je rekla, da je vredno, da je večinoma ljudi, otrok, takšnih.”* (D20). Mladostnikom so ukrep le sporočili, brez priprave na prihod sem. *“Nobeden. Sama sem se.”* (D15). Intervjuvanec pa je kar takoj prišel v stanovanjsko skupino. *“Kar takoj so me dali sem.”* (B16).

Med bivanjem so podporo stanovalcem nudili vzgojitelji, sostanovalci, starši, socialne delavke in druge osebe. *“Vzgojitelji so mi odgovorili, če sem jih kaj vprašal. To je vse. Nič ne bi potreboval več.”* (E26). *“Mislim do mene so ful v redu, zato ker sem pridna.”* (D48). Nekaj manj podpore iz strani vzgojiteljev pa so bili po njihovem mnenju deležni ostali. *“Pejdi povedat, če bo slabo. Grem povedat. Am, jaz nisem tvoj psiholog, ali pa ali so te doma preveč crkljali. A lahko živim tko. Please. Potem pa me ne sprašuj. Potem pa sam tko delimo se, da se ne poznamo, tko.”* (F41). *“In potem sem bila na koncu kar jaz črna ovca.*

A veš, uno sploh niso me poznali veš. In so imeli kar neke čudne komentarje in sem tko, ni mi bilo všeč. To bi ful rada spremenila pri njih. Veš, uno, don't judge a book by its cover." (C54). "... mi dajo kazen, zaradi tega, ker sem šel na psihiatrijo, ker sem pobegnil od tle, ampak ni bila fora, da sem pobegnil, ampak je bila neka druga stvar, zaradi katere oni sploh niso vedeli." (F80). "Ali pa tko, ko se sploh ne pozanimajo se. Jaz sem bil enkrat pri psihologinji in me tko sredi tega, ko sem se pogovarjal z njo klicala vzgojiteljica in bila samo tko čist panična kje sem, da bo policijo klicala, ko me ni bilo. Zapiši si. Jaz sem tko, dva dni pred tem, vsak dan rečem, en teden pred tem že omenim." (F96). "Ker se mi zdi, da takoj, ko nekdo pride, vsi vzgojitelji mislijo, da je tko slab." (F77). "... ni hotel dati telefon, da naj to uro vzamem ... Nisem imel pa ure, da bom mogel to namizno uro nosit sabo. Tko po moje bi me še zaradi tega dali na psihiatrijo (smeh)." (F82). Zaradi vsega tega nimajo sploh želje, da bi podporo iskali pri njih. "O tem se nočem pogovarjat z vzgojitelji. Noben se noče." (F88). Predvsem pa jim pomoč nudijo sostanovalci. "Da sem imela vsaj nekoga, da sem se družila s kom, kar če ne bi še to, ne vem, kaj bi potem, kakšna bi bila iskreno. Ja, bilo bi še težje." (A45). "In potem mi je bilo vrede, zato ker so bili vrede ljudje tukaj." (D14). Nekateri so podporo dobili tudi iz strani staršev, drugi je tam niso iskali. "Ampak raje ne bi, ker če je meni težko, je njim bilo težko in pač sem rajši, da bi njim povedala, sem zadržala zase pa sem pač prijateljici povedala." (A68). Nekateri pa so si jo želeli. "Ko pa dobesedno osebam, ko jim rečem oči pa mati pa jih ne poznam pč. Ko neznanci na cesti." (C70). Nekaterim pa je podporo nudila tudi socialna delavka. Mladostnico je večkrat obiskala, da je videla, kako ji je. Podporo pa so nekaterim nudile tudi druge osebe kot so prijateljice. "Ona je zmeraj govorila zdrži, zdrži, še malo pa boš lahko šla." (A65). Nekateri pa so imeli občutek, da se ne morejo obrniti na nikogar. Prav tako ne poznajo nadrejenih, da bi lahko podporo iskali pri njih. Osebi tako ni ostalo nič drugega kot da to sprejme "Ampak, a veš, karkoli sem probala naredit mi ni pomagalo in sem samo sprejela to, da sem tle, da moram biti tle in to je to." (C66).

Podpora med bivanjem		Iz strani staršev	
Iz strani vzgojiteljev		Iz strani so-stanovalcev	
• Da: - odgovorili na vprašanja, - do osebe so v redu (pridna).	• Ne: - ne resno dojemanje problema, - prehitro in napačno sklepanje, - ne pozanimajo o razlogih za prihod sem, - hitro pozabijo, - prepričanje, da ko pride kdo na novo je slab, - občutek, da ne bi pomagali, - naredijo po svoje, - ne držali obljube, da so na voljo za pomoč, - ne ve, kaj točno hočejo, - avtoritarna drža, - občutek, da jim ne zaupajo.	- nudena pomoč, - občutek sprejetosti, - pozitivno vplivajo (druženje, nekdo ob tebi), - dovolj njihova podpora.	- dajanje pozitivne kritike, - klicanje, - ne išče podpore (da ne bi bilo težko). - Želja dobiti podporo, - starši kot neznanci.
		Iz strani drugih oseb	
		- prijatelji, - spodbujanje, - motiviranje, - poslušanje, - psihologinja.	- obiski med bivanjem, - dober odnos, - zaupanje o negativnem doživljanju.
		- Na nikogar, - ne dobljena pomoč.	- ne držanje obljube za pomoč

Slika 9: Ključne ugotovitve — nudena podpora med bivanjem

Zanimalo me je tudi, kako vidijo mladostniki **sodelovanje med starši in vzgojitelji**.

Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	
- dajanje pozitivnih povratnih informacij (v izogib nerazumevanju vzgojiteljev), - negativno doživljanje (drenje na starše), - slabo sodelovanje, - preveč poseganja (klicanje kar naprej).	- v redu, - spraševanje, kako je mladostnik
Predlogi za boljše sodelovanje	
- spremenjen pristop vzgojiteljev, - izražanje nestrinjanja s strani vzgojiteljev na bolj primeren način, - izbira datuma za sestanek, ko starši lahko pridejo.	- nič

Slika 10: Ključne ugotovitve — sodelovanje staršev in vzgojiteljev

4.6. Priprava na odhod

Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine
• K bližnjim (ne živeli prej skupaj): ○ k sestri, ○ k očetu. • Domov: ○ navajena na domači kraj. • Drugam: ○ na samo, ○ v dijaški dom.

Slika 11: Ključne ugotovitve — želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine

Pozitivna	Podpora glede odhoda	Ne zadostna
- vzgojitelj opazil dobro obnašanje (z nadaljevanjem tega, hitreje ven), - strinjanje vzgojiteljev z željo mladostnika, - pogovarjanje o ciljih, - iz strani sestre, staršev, - timski sestanek, - socialna delavka omogočila posvojitve čim hitreje.	- želja ni komentirana, - postavljen pogoj dokončanja šole.	- s strani vzgojiteljev, - dajanje občutka kot da to ni izvedljivo, - vzbujanje občutka nekompetentnosti, - brez nadaljnega spremljanja, - občutek, da vzgojiteljem ni mar, - želja po večji fleksibilnosti urnika (da lahko zraven delala).

Slika 12: Ključne ugotovitve — podpora mladostnikove želje glede odhoda

Sogovorniki so podporo doživeli različno. *“Tko ene parkrat na leto me vpraša, kakšen je moj cilj.”* (A119). *“Ne ravno podporo tko. Mislim, da so vredni s tem, če bom šel domov.”* (E35). *“Tuki tako ali tako ne.”* (F94). *“Tvoja sestra dvomim, da bi to mogla. Pač prav neke standarde daje uno, ne boš to naredila.”* (A116). *“Ker vem, da pač imam sestro, ki bi poskrbela zame ... In uno, zaenkrat rabim samo to, da grem ven, ker, ko bom enkrat prišla ven, zame je svet odprt spet.”* (A125). *“Ker naši starši so božo ubi. Ne, sej so okej, pa vse, ampak tko, ne vem, raje bi šla s sestro živeti, ko ji ful zaupam pa vse.”* (C69). *“In pač jaz, ko bom šolo naredila, to njih več ne briga, kaj bom jaz delala pa to, če bom potem pod smreko živela iskreno (smeh) uno.”* (A122). *“Delajo se, kot da jih briga, ali v bistvo uno komi čakajo, da se jim neha ta služba in da gredo domov.”* (A123). Ob tem se intervjuvanki zdi, da jim ne zaupajo. *“Čeprav po mojem mnenju naj ona kar ostane, da dokonča šolo ... Dosti mi je iskreno, tok da se matram, tok da padem letnike, iskreno ni tok težko. Pač, če bi videla, da rabim nekje pomoč, vzela bi si une, ko te učijo ... Pač iskala bi pomoč, kjer bi lahko, da naredim ta letnik ... In pač ne vidim prilike, zakaj bi jaz hotela ... to uničiti ... In jaz vem, da lahko, samo to oni pa, ne vem, če vedo, ne zaupajo glih.”* (A131).

Mladostnike sem spraševala tudi, kakšne **vire potrebujejo** za uresničitev svojih želj glede odhoda. *“Jaz, če bi mi dali sedaj: jutri imaš priliko, da greš in da se nikoli več ne vrneš ... Jaz bi šla. Ne bi se obračala, iskreno. Niti polnilec za telefon sabo ne bi vzela.”* (A124). *“Nič, še to leto zdržim pa sem vredni, zato delam vse, kar mi naročijo, potem pa naprej z življenjem.”* (B52).

- čimprejšnji odhod iz stanovanjske skupine, - opravljena šola, - normalno obnašanje po pravilih, - poslušanje, uboganje vzgojiteljev, - urejena bolezen, - finance za stanovanje (delo).	Potrebni viri
--	---------------

Slika 13: Ključne ugotovitve — potrebni viri za uresničitev želje

Če povzamem, mladostniki vidijo **ukrep** kot nekaj, kar morajo izboljšati na sebi, da bodo lahko odšli iz stanovanjske skupine. Ob pozitivni predstavitvi ukrepa so se strinjali z odhodom v stanovanjsko skupino oziroma jim je bilo ob tem vseeno. Predstavitev ukrepa pa se ni vedno skladala z dejanskim doživljanjem bivanja v stanovanjski skupini. Pred samim prihodom so doživljali negativna občutja (živčnost, strah pred neznanim). Lažje je bilo mladostniki, ki je bila staršem še vseeno geografsko blizu. Mladostnikov **glas** je bil včasih upoštevan (možnost izbire, strinjanje), včasih pa tudi ne. K temu so prispevale ovire, kot je hiter sklep sodišča in zapolnjenost mest. Med samim bivanjem mladostniki niso izražali svojega glasu, v strahu pred neupoštevanjem, slabimi izkušnjami (z vzgojitelji in nasploh), imeli so občutek, da njihov glas ni pomemben in da bodo sledile negativne posledice. Stanovalcem so se zdeli prostori ob **prihodu** v stanovanjsko skupino slabi, okolje se jim je zdelo depresivno. Ob tem so zavzeli obrambno držo, občutili osamljenost in nelagodje. Želeli so si oditi domov. Pozitivno so se počutili ob sprejetju iz strani sostanovalcev, slabše pa glede odnosa, ki so ga imeli vzgojitelji do njih. Le redki so se zavedali, da je stanovanjska skupina dobra zanje. Pri sebi so med bivanjem opazili pozitivne spremembe, na primer glede šole, boljšega vedenja in večje skrbi zase. Nekateri pa so opazili tudi večjo pasivnost, živčnost in manjšo motiviranost. Glede stikov z družino so kar zadovoljni, nekateri si jih želijo več, drugi manj, saj se jim zdi, da s tem na starše prenašajo slabo voljo, saj se sami ne počutijo dobro. Pravila se jim zdijo razumljiva in jih sprejemajo, želijo pa si večjo fleksibilnost le-teh in upoštevanje okoliščin, na katere ne morejo vplivati. Življenje bivanja v stanovanjski skupini je prineslo tudi **težave**, kot je težko sprijaznjenje z odhodom, vse na novo, vse na hitro in strožje okolje. Lažje je bilo mladostniki, ki je bila še vedno v bližini domačega kraja. Ob tem so pogrešali svoje bližnje, prijatelje in so se morali navaditi na nova pravila, daljše učne ure in nov urnik, ki je bil za marsikoga prenaporen in utrujajoč. Večkrat so se vedli obrambno, na način kreganja, jezikanja in preizkušanja mej. Nekateri so imeli občutek, da na druge niso naredili dobrega vtisa. Pojavile so se tudi čustvene posledice, kot je jokanje, slabo doživljanje, in pa fizične, kot je hujšanje. **Podpora** so pri prihodu dobili na način ogleda in predstavitve bivanja. En sogovornik pa tega ni bil deležen, ampak je bil kar nameščen. Med bivanjem so stanovalcem podporo predvsem nudili sostanovalci, prijatelji, pa tudi druge osebe, starši in socialni delavci, nekaterim vzgojitelji. Glede sodelovanja med starši in vzgojitelji, so nekateri mladostniki menili, da slabo sodelujejo in so predlagali, da bi vzgojitelji bolj primerno izrazili svoje nestrinjanje ter upoštevali starše pri določanju termina za sestanke. Drugim se je zdelo, da sodelovanje poteka dobro. **Priprava na odhod** iz stanovanjske

skupine je bila pozitivna na način opazk vzgojiteljev, da so mladostniki na dobri poti, timskih sestankov, pogovarjanja o tem (tudi z drugimi). Včasih pa se jim je priprava na odhod zdela nezadostna (dajanje občutka, da to ni izvedljivo in občutek, da jim ni mar). Za odhod k bližnjim, domov ali drugam so menili, da morajo najprej opraviti šolo, poslušati vzgojitelje in se normalno obnašati. Pri tem je morala mladostnica bolj skrbeti za svojo bolezen in si pridobiti finance, kar je bilo težje zaradi urnika v stanovanjski skupini, ki dela skoraj ni dopuščala.

5. RAZPRAVA

V razpravi sem odgovorila na zastavljena raziskovalna vprašanja, rezultate povezala s teorijo ter omenila omejitve rezultatov glede na metodologijo.

Najprej sem raziskovala sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino). Skladno s 175. členom Družinskega zakonika (2017) sem tudi sama ugotovila, da so v stanovanjsko skupino nameščeni mladostniki, ki imajo vedenjske težave (neprimerno obnašanje), čustvene (duševne težave), učne (ne obiskovanje pouka, padanje razreda) ali druge težave v odraščanju (težave v domačem okolju), če je ogrožen (mladostnica ni dobro skrbela za bolezen) ali so ogroženi njegovi sorojenci (ni bilo) ter je samo tako mogoče zagotoviti njegove koristi. Nekaj mladostnikov je imelo težave s sošolci, kar je povzročilo, da v šolo niso hodili. V mladostništvu je največja potreba po pripadanju in sprejetosti v skupini vrstnikov (Zupančič in Svetina, 2020, str. 790). Eden izmed sogovornikov pa ni točno vedel, zakaj je sploh prišel sem. Še posebej težko pa se s težavami v odraščanju soočajo mladi iz ranljive družbene skupine (Kožar Tratnik, 2019, str. 66). Tistim, ki so odraščali v okolju, ki jih je spodbujalo in so imeli zagotovljen socialni kapital, družbene spremembe lahko predstavljajo nove priložnosti. Za tiste, ki pa so v odraščanju bili deležni raznih ovir, primanjkljajev, travm ter neenakosti, pa to predstavlja nove težave (Kobolt, 2015, str. 37). Intervjuvanci pripadajo bolj drugi skupini, saj večinoma niso imeli spodbudnega okolja (ne doma ali pa v šoli oziroma drugje). Ob obravnavanju mladostnikov lahko hitro dajemo vtis, kot da je problem mladostnik sam, čeprav je velikokrat to vedenje lahko nastalo kot odziv na razne otežujoče okoliščine, ki so jih doživeli (Leskošek, Miklič in Sitar Surić, 2019, str. 187). To sem opazila pri mladostnici, ki so jo imeli drugi za depresivno, sama pa je doživljala občutke, da jo sošolci ne marajo, kar je povzročilo njeno zaprtost vase. Glede na svoje predstave, ki si jih je mlad človek pridobil, in vrednote, ki jih je ponotranjil, razvije strategije ravnanja in če omenjeni družbeni dejavniki nanj delujejo negativno, bo prej razvil neustrezno vedenje (Postrak, 2012, str. 225, 227, 233). Glede na navedene razloge mladostnikov, zakaj so prišli v stanovanjsko skupino, sem ugotovila, da so v večini krivdo pripisali sebi. Le malokdo je ob tem omenil kot vzrok za obnašanje domače okolje, oziroma družbo, sošolce. Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 271) sta prišla do podobnih ugotovitev (mladostniki velikokrat krivdo valijo nase). Ob tem pa, kot pravijo (Kobolt, Cimermančič, Rapuš Pavel, Verbnik Dobnikar, 2010, str. 329), ne smemo zanemariti konteksta za to vedenje. Čeprav je to samo po sebi razumljivo, še vedno prihaja do

predsodkov in raznih sodb, da so si mladostniki sami krivi, da so to kar so, kar lahko povzroči neustrezne pristope (Mrežar, 2013, str. 273).

Ukrep so z mladostnikom podelile socialne delavke, predlog pa je podalo tudi osebje v bolnišnici, psihiater, starši in tudi mladostnica sama. Ugotovitve so v nasprotju s Svetin Jakopič (2005, str. 391, 393–394), ki pravi, da jih ponavadi napotijo na center za socialno delo zaposleni v šoli, ki se jim zdi to vedenje moteče, pa tudi policija ali tožilstvo. Raziskava je pokazala, da je bil predlog podan iz skrbi za mladostnike. V bolnišnici so opazili, da mladostnica ne skrbi dobro za svojo bolezen, psihiater pa je opazil, da za mladostnico domače okolje ni primerno. Predlog so podali tudi starši, ki so se počutili nemočne za skrb. O tem govorita Krajncan in Grum (2013, str. 308), ki opozorita, da se lahko zaradi tega starši umaknejo od te dolžnosti. Ko otrokom starševska skrb ni v korist, 154. člen Družinskega zakonika (2017) nalaga državi, da mladim zagotovi zaščito in posebno skrb. Glede na katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev je naloga socialnega delavca pogovoriti se z mladostnikom in starši o izdanem ukrepu (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, 2023, str. 113). Ukrep je bil mladostnikom predstavljen v večini pozitivno, torej, da bo osebi všeč in da bo tam zanje bolje poskrbljeno. To se nato ni ravno skladalo z dejanskim stanjem v stanovanjski skupini, kar je mladostnikom prineslo razočaranja, po drugi strani pa si je mladostnik, ki mu ni bilo predstavljeno samo bivanje, to predstavljal še bolj grozno, kot je potem dejansko bilo. Ta problem opaza tudi Svetin Jakopič (2005, str. 417), ki pravi, da postopki na centru za socialno delo velikokrat niso jasno določeni, saj lahko problemi predstavljajo različno stopnjo ogroženosti otroka, informacije prihajajo na različne načine, starši pa so različno aktivni. Ocena strokovnih delavcev je tako usodna (Krajncan, 2010, str. 35–38).

Pomoč družina potrebuje, a odvzema otroka iz družine oziroma odhoda v stanovanjsko skupino, ne bi nikoli zahtevali sami. Tako lahko prisilnega odnosa uporabniki ne doživijo kot nekaj podpornega (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 250–251). Odziv na ukrep odhoda v stanovanjsko skupino so vprašani mladostniki doživeli predvsem negativno (slabo počutje, težko jim je ob odhodu od staršev, strah jih je, zdi se jim nepravilno). Tudi Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 271) govorita o strahu pred neznanim, ob tem omenjata še jezo, ki pa je mladostniki v moji raziskavi niso izrazili. Pozitivno pa je odhod v stanovanjsko skupino doživela oseba, ki je bila že prej v mladinskem domu in s tem navajena na rutino, pa tudi starši so geografsko blizu. O tem govorita tudi Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 15), ki menita, da bi morale biti stanovanjske skupine bolj geografsko razpršene, da bi lahko uporabniki bolje ohranjali socialne vezi in bi strokovni delavci lažje

sodelovali s starši in pomembnimi drugimi. Nekaterim mladostnikom v moji raziskavi je bilo glede odhoda v stanovanjsko skupino vseeno. Starši so se, po njihovem mnenju, odzvali tako pozitivno (sami predlagali, si želeli le, da bo mladostniku v redu) kot negativno (ni želja, žalost, jeza, razočaranje nad mladostnikom, strah). Namestitev lahko staršem predstavlja težko odločitev, dvom ter občutke krivde in neuspeha glede njihove starševske vloge (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 271). Predvsem iz odziva bližnjih (po eni strani je stanovanjska skupina videna kot nekaj, kar pomaga, po drugi strani pa je zaznati trud, da mladostnica ne bi šla vanjo, saj jih je bilo strah, da jo bodo spremenili) je razvidno, da je do stanovanjskih skupin še vedno nekaj predsodkov. Brinc (1984, str. 38) je že takrat opozoril, da je odpor še večji zaradi nepoznavanja stanovanjskih skupin in programov ter zaradi nezaupanja do njih. Še vedno ostajajo negativna stališča do stanovanjskih skupin, kar je potrdila tudi moja raziskava.

Pogosto odrasli v odnosu z mladimi ne varujejo prostora za otrokov glas. Velikokrat ga ne slišijo ali pa se mu ne pridružijo, da bi ga poskušali razumeti ter ga povabiti, da bi dialog lahko soustvarjal tudi on sam (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 23). Glede tega sem ugotovila, da so bili nekateri mladostniki o namestitvi upoštevani, nekateri pa si ukrepa niso želeli ali pa je bil ukrep prehitro sprejet. Raziskava je pokazala, da je kar nekaj stanovalcev nameščenih neprostovoljno. O tem govorita tudi Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 250). Ob tem Svetin Jakopič (2005, str. 419) opozarja, da tudi tisti, ki pomoč zavračajo, jo morda v resnici potrebujejo. Glas mladostnikov med samim bivanjem je bil pri nekaterih upoštevan (pripravljenost socialne delavke pomagati; izpolnitev želje, da še lahko ostane tu). Velikokrat pa so vzgojitelji po mnenju intervjuvancev nestrokovno ravnali. Sogovornica je izrazila, da so jo večkrat obtožili po krivem in da naj bi vsak vzgojitelj imel najljubšega otroka. Sodelujoče v raziskavi je zmotilo tudi ocenjevanje vzgojiteljev ter iskanje perfektnosti, saj nikoli niso mogli doseči najvišje ocene. Ob tem niso razumeli načina ocenjevanja, saj so bili na primer nekateri pridni v šoli in se učili, pa so jih ocenili le s 7. Menili so, da nikoli niso mogli narediti dovolj dobro zanje. Vzgojitelji po njihovem mnenju večkrat niso resno dojemali problemov ter so prehitro in napačno sklepali. Hitro so tudi pozabili, kar so jim povedali in nato zganjali paniko. Intervjuvanci so imeli občutek, da, ko pride kdo na novo, ga imajo vzgojitelji kar za slabega. Prav tako niso držali obljube, da so na voljo za pomoč. Stanovalce so zmedli, saj niso nikoli vedeli, kaj točno hočejo od njih. Njihovo držo so opisali kot avtoritarno, brez zaupanja v mlade. Med njimi se niso počutili sprejete. Velikokrat so vzgojitelji slabo energijo prenesli na uporabnike, pri njih so iskali popolnost ter jim po njihovem mnenju naložili veliko

obveznosti. Tako so raje zadržali mnenje zase, saj se jim je zdelo, da ne bodo upoštevani. Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 287) pojasnjujeta, da lahko strokovni delavci vidijo neustrezno vedenje kot neprimerno lastnost osebe ter vidijo lahko le pravila in za vse, kar odstopa od tega, menijo, da ni prav. To popravijo na način prepovedovanja, kaznovanja in uveljavljanja svoje odločitve, kar povzroči navidezno prilagoditev stanovalcev, napetost, nemir (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 288). Poštrak (2006, str. 3) meni, da preziranje glasu mladih lahko negativno učinkuje na njihovo počutje in samospoštovanje.

Sodelujoči mladi so se ob prihodu v stanovanjsko skupino počutili pozitivno ob sprejetju drugih stanovalcev. Negativno so se počutili ob pogledu na sobe, ki takrat še niso bile prenovljene. O tem govori tudi Flaker (1998, str. 261). Kljub temu, da si v stanovanjski skupini želijo ustvariti občutek domačnosti, so nekateri prostori še vedno lahko enolični, oprema pa ni vedno prilagojena stanovalcem. Primanjkuje tudi osebni pridih, kar pa nekateri izboljšajo tako, da si sami okrasijo prostore. Tako se je tudi v moji raziskavi nekaterim mladim samo okolje zdelo depresivno, bili so v obrambni drži in imeli so odpor do vzgojiteljev. Želeli so si oditi domov. O tem pišeta Frantsman-Spector in Shoshana (2020, str. 1591), da mladi, čeprav so lahko svoj dom doživeli kot zlorablajoč, občutijo stisko, zaradi ločitve od znanega domačega okolja in se želijo vrniti domov. Prav tako so naenkrat dobili veliko informacij. Kot pravi Krajncan (2006, str. 14) je postopek nameščanja otroka v stanovanjsko skupino izjemno stresen trenutek.

Mladostniki v moji raziskavi so se med bivanjem že nekoliko navadili na okolje in organizacijo dela. Nekateri so se zavedali, da je to dobro zanje oziroma jim je bilo sedaj boljše kot na začetku. Vsi pa se s tem niso sprijaznili in so izražali negativna občutja. Takrat so jih podpirali in jim pomagali stanovalci. Z vzgojitelji pa so imeli malo slabši odnos. Mladi z vzgojitelji niso bili povezani, glas mladostnikov pa je ostal velikokrat neupoštevani. Za graditev odnosa je glede na Kožar Tratnik (2019, str. 70) potrebno, da se strokovni delavec najprej prikaže kot človek in ne kot nekdo, ki ve, kar je za osebo najbolje.

Namestitev se stori v duhu preteklosti, ki ni bila uspešna, in v upanju na bolje (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 271), čeprav je težko napovedati, koliko bo uporabniku koristilo bivanje ali pa škodovalo (Krajncan, 2006, str. 171). Poslanstvo stanovanjske skupine je po Šoln Vrbinc, Jakič Brezočnik in Švalj (2016, str. 4) uspešno zaključeno izobraževanje in priprava na samostojno življenje, v primeru, da se domov ne morejo vrniti. Glede na ugotovitve moje raziskave, so mladostniki zaznali pri sebi pozitivne spremembe med bivanjem, kot je na primer večja uspešnost v šoli ter želja po dokončanju šolanja in učenju. Opazili so tudi, da so skozi bivanje izboljšali svoje vedenje in znali boljše poskrbeti zase.

To nakazuje, da vzgojitelji celostno (vzgojno, čustveno, socialno, razvojno) skrbijo za to, da izravnavajo, nadoknadijo in spreminjajo tisto, česar otroci niso bili deležni v svojem razvoju in kar velja za odklonsko (Krajncan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 11). Glede na moje ugotovitve to ni bilo zadostno pri vseh. Nekateri mladi so namreč pri sebi opazili večjo pasivnost, živčnost, niso imeli motivacije za trud ter so več kadili. Ward (2014, str. 6) opozarja, da se mladostnikove težave, kot je uporaba substanc, lahko pojavijo kot odgovor na novo namestitev. Da bi to omilili, je treba dati poudarek na dopuščanju nasprotujočih si mnenj, razumevanju perspektive drugega in skupnem raziskovanju ter pogajanju (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 253, 278; Svetin Jakopič, 2005, str. 400–401). Odhod v novo okolje, lahko povzroči pretrganje vezi (Flaker, 1998, str. 262), kar sem potrdila tudi s svojo raziskavo (izguba prijateljice, težko so se uskladili). V večini pa so mladi zadovoljni s stiki s svojimi starši, sogovornica pa bi bila še bolj zadovoljna, če bi bila lahko več doma. Mladi občutijo tudi odgovornost, da bodo lahko imeli več stikov z družino. Bouwkamp in Bouwkamp (2020, str. 270) opozarjata, da lahko odmik mladostnika od družine poveča željo po dobrih odnosih doma. Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 15) pa omenjata idealizacijo staršev. Pravila pripomorejo k razvoju ustreznih oblik ravnanj (Poštrak, 2012, str. 233; Krajncan in Grum, 2013, str. 307). Mladostnikom so ta v večini razumljiva in se z njimi strinjajo. Po drugi strani pa nekateri občutijo strah, da bodo naredili kaj narobe in menijo, da jih pravila dušijo. Ob tem pa si želijo nekaj sprememb, kot je večja fleksibilnost in upoštevanje okoliščin. Kot pravita Gregorec in Debeljak (2007, str. 315) med mladimi in zaposlenimi pogosto pride do odvisnega odnosa, kjer strokovnjak opredeli njegove potrebe in rešitve, namesto, da bi mladostnik sam definiral, kar zanj pomeni kakovostno življenje, sodeloval in izrazil svoje mnenje in imel vpliv na svoj potek življenja. Samopodoba je odvisna namreč tudi od načina dajanja navodil in zahtev, saj se ta krepi s pozitivnimi povratnimi informacijami in konstruktivno kritiko, ki spodbuja izboljšave (Akerman, 2013, str. 87, 93). Nepravilen odziv lahko predstavlja dodaten dejavnik tveganja (Mrežar, 2013, str. 274). Predlogi za izboljšavo so se nanašali predvsem na izboljšavo odnosa, ki ga imajo vzgojitelji do njih. Poslanstvo stanovanjske skupine je glede na Kobolt (2015, str. 41) omogočiti varno in spodbudno okolje za mlade, ki doma niso imeli ustreznih razmer za zdrav razvoj. Tega, glede na ugotovitve, ni bilo dovolj. Tako so si želeli večje strpnosti vzgojiteljev, boljše razumevanje, enakovredno obravnavo vseh, sprejemanje, zainteresiranost zanje, ne iskanje perfektnosti in spodbujanje izražanja mnenj. Glede perfektnosti govori Poštrak (2012, str. 225). Pravi, da je pomembno razumeti dejansko podobo mladostnika v sedanjem trenutku, ne pa idealne predstave, kakšen naj bi bil.

Raziskava je potrdila ugotovitve Krajnčana in Šoln Vrbinc (2015, str. 21) ter Kobolta (2015, str. 37), da v veliki večini svojega dela zaposleni ne prilagajajo specifičnim potrebam otrok.

Selitev v novo okolje lahko prinese razne težave prilagajanja in občutek vznemirjenja (Frantsman-Spector in Shoshana, 2020, str. 1591). To so pokazale tudi moje ugotovitve. Nekateri mladostniki so se s tem težko sprijaznili, vse je bilo novo, navajeni so bili doma in vse se je odvijalo hitro. Brinc (1984, str. 40) opozarja na hitre namestitve, ki onemogočajo uspešno pripravo na novo okolje. Tako so, kot pravi (Krajnčan, 2006, str. 15), izločeni iz domačega okolja, stran od družine, prijateljev. Tudi sogovorci so pogrešali bližnje, tu, v stanovanjski skupini pa so bili neznani ljudje. Imeli so tudi težave v odnosih, predvsem do vzgojiteljev. Mladostnica na primer ni dojemala, da imajo vzgojitelji tukaj podobno vlogo kot starši, da jih mora ubogati. Mrežar (2013, str. 227) razlaga, da če mladi niso upoštevani in niso vključeni v sam proces odločanja, se ne počutijo odgovorne za izpolnjevanje ukazov. To pa ne omogoča vzpostavitve osebnega odnosa, kjer bi šlo za spoštovanje in zaupanje med osebami. Sodelujoči mladostniki pa so navajali tudi fizične in čustvene posledice, na primer jokanje, depresivno počutje in hujšanje.

Zaradi omenjenega je potrebna ustrezna podpora. Podporo so sodelujoči mladostniki dobili predvsem od sostanovalcev, na način pomoči in občutka sprejetosti. Nekateri so dobili podporo od vzgojiteljev, staršev, psihologa in socialnih delavk. Pred prihodom so imeli možnost ogleda stanovanjske skupine in so jim predstavili samo bivanje. Vsi pa tega niso bili deležni. Krajnčan in Šoln Vrbinc (2015, str. 21) poudarjata, da ogled ni obvezen, a se s tem lahko zviša motiviranost mladostnika, pride lahko do hitrejše prilagoditve in manjšega strahu ter predsodkov. V raziskavi sem ugotovila, da je to povezano s predstavitvijo bivanja, saj so bili eni ob tem nato razočarani, kar je povzročilo stisko, tako kot tistim, ki so bili na hitro nameščeni. Glede na Mešl in Drobnič Radobuljac (2019, str. 217) lahko že sam vzpostavljen delovni odnos (soustvarjanje zelenih izidov v sodelovanju, delo v sedanjosti, iz perspektive moči, krepitev odpornosti, etika udeležенosti, spoštovanje, sočutje, transparentnost itd.) veliko pripomore k izboljšanju otrokove socialne in čustvene blaginje. Hopper, Bassuk in Olivet (2010, str. 82) navajajo načelo varnosti (telesno, psihološko in čustveno) in zaupanja, izbire in ustvarjanje priložnosti za ljudi, da na novo vzpostavijo občutek nadzora in moči. Pomembno je tudi sodelovanje s starši in za otroka pomembnih oseb (Krajnčan in Šoln Vrbinc, 2015, str. 24–25). Sodelujoči mladostniki navajajo, da je bilo po eni strani sodelovanje med starši in vzgojitelji v redu, po drugi strani pa bolj slabo. Da se lahko otrok vrne v dobre razmere, je potrebna tudi vključenost staršev

v obravnavanje, da se okrepijo, saj je to ključno za otrokov razvoj in odnos (Krajncan in Grum, 2013, str. 308). Ob tem starši lahko kritizirajo delo strokovnih delavcev, kar lahko pomeni skrito željo po sodelovanju in udeležnosti. Ta konflikt lahko na otroka negativno učinkuje (Bouwkamp in Bouwkamp, 2020, str. 271–273). Tako kot v primeru mladostnice, ki je povedala, da ji ni bilo všeč to, da so se vzgojitelji drli na njene starše in si je želela, da bi nestrinjanje izrazili na bolj primeren način.

Po podatkih Krajncan in Šoln Vrbinc (2015, str. 27) gre tretjina otrok po bivanju v stanovanjski skupini nazaj domov, četudi še niso ustrezne razmere, tretjina ob pomoči zaživi samostojno, ostali pa nadaljujejo z bivanjem v stanovanjskih skupinah. To je v nasprotju z mojimi ugotovitvami, kjer si je manjšina želela oditi domov. Vzgojitelji so opazili, da se nekateri mladostniki v redu obnašajo in jih spodbudili, da bodo z nadaljevanjem tega lahko hitro odšli od tu. Čačinovič Vogrinčič (2013, str. 24) opozarja ravno na to, da moči in sposobnosti niso spregledane. Po drugi strani pa bi mladostniki potrebovali več zaupanja iz strani vzgojiteljev, saj so pri njih vzbujali občutke nekompetentnosti in da vzgojiteljem ni mar. Tako nekaterim podpora ni bila zadostna. Kot pravita Adley in Jupp Kina (2015, str. 8) so mladi velikokrat namreč prepuščeni sami sebi in brez čustvene podpore. Flaker (1998, str. 264–265) opisuje model, kjer osebe sicer spremljajo neke ovire, vendar so kljub temu kompetentne in sposobne živeti polno življenje. Ključno je razumeti, kaj oseba potrebuje, da bi lahko delovala in se vključevala, kot si želi. Gre za odnos, ki je oseben, sodelovalen in zavzet, izraža skrb in podporo, da dobi uporabnik izkušnjo spoštovanja in da nekdo verjame vanj (Čačinovič Vogrinčič, 2013, str. 33).

Na rezultate je morda vplivalo to, da mi v intervjujih mladostniki niso povedali vsega, kar sem morda od njih izvedela med prakso. Sama tega nisem vključila, saj sem si želela, da se uporabi le tisto, kar so želeli deliti. Prav tako sem sama že poznala mladostnike in s tem sem vedela, zakaj morda je kakšna stvar takšna, ob tem pa sem pozabila, da to ne bo razvidno pri intervjujih. Pri samem intervjuvanju bi lahko bolj podrobno spraševala, oziroma se bolj poglobila. Težave sem imela pri kodiranju, saj se pojmi tudi prepletajo. Morda se osno in odprto kodiranje ne skladata popolnoma, saj sem v osnem kodiranju nekatere pojme nato še bolj združila glede na podobnost in poenotila. Omejitev raziskave je lahko tudi ta, da je pristop vzgojiteljev lahko v različnih stanovanjskih skupinah drugačen, kar lahko vpliva tudi na samo počutje v njej. Da bi lahko dobila bolj točno sliko dogajanja, bi bilo v prihodnje potrebno v raziskavo vključiti tudi mnenja vzgojiteljev. Vsaka oseba pa je tudi individualna in ima svoje potrebe in želje ter s tem vsak doživi

izkušnjo bivanja v stanovanjski skupini po svoje. Tako se mi zdi ključna stvar, ki sem jo ugotovila pomembnost dobrega, sodelovalnega, empatičnega in spoštljivega odnos med mladostniki in vzgojitelji, seveda je potrebno ob tem mladostnikom postaviti tudi razumljive meje vedenja. Mladostniki namreč vzgojiteljem niso govorili o svojih željah in predlogih, ker so si izoblikovali podobo, da ne bi bili slišani in sprejeti. Okrevanje se namreč zgodi v odnosih (Mešl in Drobnič Radobuljac, 2019, str. 217). Lisec in Metelko Lisec (2004, str. 229) poudarjata, da rane teh mladostnikov ne moremo pozdraviti z uporabo kazni, temveč s sprejemanjem, sočutjem in ljubeznijo. V stanovanjskih skupinah namreč prevladujejo tisti, ki so bili v družini prikrajšani za ljubezen, sprejetost, vzor in spoštovanje. Ob tem se lahko v mladostniku poraja občutek tesnobe, osamljenosti, potrnosti. Tako je pomembno, da vzgojitelji omogočijo, da uporabniki stanovanjskih skupin, dobijo novo priložnost za izboljšano življenjsko pot, ki je niso mogli pridobiti nikjer drugje.

6. SKLEPI

Ključni sklepi, ki sem jih ugotovila z raziskavo so:

- Pred samim prihodom v stanovanjsko skupino so mladostniki v večini doživljali negativna občutja (živčnost, strah pred neznanim). Lažje je bilo mladostnici, ki je prej že bila v mladinskem domu in s tem navajena rutine ter si bila s starši še vseeno geografsko blizu.
- Vsi mladostniki se ne zavedajo, zakaj točno so v stanovanjski skupini oziroma se jim to ne zdi (več) potrebno. Krivdo za odhod v stanovanjsko skupino velikokrat pripisujejo sebi.
- Pred namestitvijo mladostnikov v stanovanjsko skupino, so svojci navajali tako pozitivna (nekaj kar pomaga) in negativna prepričanja o stanovanjskih skupinah (strah, da bodo mladostnika spremenili).
- Predstavitev ukrepa se pri večini mladostnikov ni skladala z dejanskim stanjem v stanovanjski skupini.
- Pojavilo se je tudi neupoštevanje mladostnikovega glasu pri sprejemu ukrepa. Eden izmed razlogov za to je bil že sprejet sklep sodišča in zapolnjenost mest v želeni stanovanjski skupini.
- Mladostniki so svoj glas med bivanjem velikokrat raje zadržali. Stanovanjske skupine ne vidijo kot prostora, kjer lahko izrazijo svoje mnenje. Ker tega ne povedo, jih vzgojitelji ne morejo razumeti, in se zaradi tega odzovejo neprimerno, kar spet daje mladostnikom občutek, da jih ne razumejo, zaradi česar se raje z njimi ne pogovarjajo.
- Ob prihodu so pri mladostnikih prevladovali negativni občutki (težko so sprejeli vse na novo, niso imeli občutka domačnosti, bilo je strožje, vse na hitro). Dobili so tudi veliko informacij naenkrat. Nekateri so se obrambno vedli, kar so izrazili s kreganjem, jezikanjem in preizkušanjem mej. Večkrat so mladostniki izrazili željo po odhodu domov.
- Stanovanjska skupina je imela pozitiven učinek na mladostnike iz vidika šole, izboljšanja vedenja in boljše skrbi zase. Vse to so omenili kot razlog zaradi česar so sploh prišli v stanovanjsko skupino (razen problemi iz domačega okolja).
- Stanovanjska skupina je negativno učinkovala iz vidika večje pasivnosti (mnenje ni spodbujano), manjše motivacije (ni mogoče doseči postavljenih standardov vzgojiteljev) ter živčnosti (nenehen nadzor) in s tem večjega kajenja.

- Mladostniki se zavedajo v večini pomena domskih pravil in pomembnosti mej, nekatera pravila še vedno ne razumljiva in preveč toga. Ob tem so doživljali nenehen strah, da ne naredijo kaj narobe.
- Prostovoljen prihod v stanovanjsko skupino je na začetku vzbujal manj negativnih čustev, med bivanjem pa so bile nekatere težave (glede odnosov) primerljive z drugimi mladostniki.
- Med bivanjem so se pojavile težave v odnosih, čustvene (jokanje, slabo doživljanje) in fizične posledice (hujšanje). Pogrešali so tudi življenje pred odhodom v stanovanjsko skupino (domače, bližnje, naporen urnik).
- Vsi mladostniki niso imeli možnosti ogleda stanovanjske skupine pred vselitvijo.
- Nekaterim mladostnikom je bila ob negativnem doživljanju stanovanjske skupine obljubljena pomoč, ki pa je vsi niso prejeli.
- Podporo so mladostniki iskali predvsem pri sostanovalcih. Nekateri podpore niso imeli.
- Nekateri so si želeli dobiti podporo tudi od staršev, drugi tega pri njih niso iskali, da ne bi bilo še njim težko. Nekateri so imeli občutek, da so njihovi starši neznanci.
- Držo vzgojiteljev so opisali kot avtoritarno. Mladostniki so imeli željo, da bi vzgojitelji spremenili odnos do njih.
- Mladostnikom je pomemben predvsem odnos in pristop (sprejemanje, razumevanje, poslušanje, zaupanje, spodbujanje, enakovredno obravnavanje, zainteresiranost).
- Vzgojitelji so spremljali vedenje mladostnikov, ki pa je bilo po njihovem mnenju prestrogo (iskanje popolnosti).
- Vzgojitelji, starši, mladostnik in socialni delavec so se o možnostih odhoda in željah pogovarjali na timskih sestankih.
- Stanovanjsko skupino mladostniki vidijo kot prostor, kjer se morajo spremeniti, da bodo lahko odšli. Nihče ob tem ni omenil staršev in njihove vloge pri čimprejšnjem odhodu domov.

7. PREDLOGI

V nadaljevanju navajam predloge glede na ugotovitve iz raziskave.

Raziskava je pokazala kritičen pogled na odnos in pristop, ki ga imajo vzgojitelji do določenih mladostnikov pa tudi do staršev. Iz študija na Fakulteti za socialno delo sem pridobila predvsem spoznanje pomembnosti odnosa (kako se vzpostavlja odnos in osebni stik, kako se opravi pogovor in projekt pomoči, razne tehnike, vedno smo poudarjali odnos, sodelovanje, raziskovanje uporabnikovega sveta in poslušanje glasu uporabnikov). Predlagam, da bi bili v stanovanjskih skupinah zaposleni iz različnih profilov (zdravnik, psiholog, socialni delavec, pedagog, strokovnjak iz področja zasvojenosti ...), saj bi lahko na ta način celostno nudili podporo mladostnikom, ki imajo različne izzive. Lahko pa bi se vzgojitelji povezovali navzven z drugimi pomembnimi strokovnjaki, mogoče na način rednih srečanj, kjer bi svoje znanje lahko dopolnjevali in ga dograjevali. Predlagam tudi razna izobraževanja za strokovne delavce, ki sodelujejo z ranljivo populacijo, kamor spadajo tudi mladi s čustvenimi in vedenjskimi težavami, da bi mlade bolje razumeli in nanje ustrezneje odreagirali.

Predlagam, da bi se vzgojitelji, ki so zaposleni v stanovanjskih skupinah tudi pozanimali o vzrokih, zakaj je mladostnik sploh nameščen v stanovanjsko skupino in temu prilagodili sam pristop in načrt pomoči. Težave se namreč včasih skrivajo za povedanim, zato je potrebno dobro raziskati uporabnikov svet. Gre torej za skrb, da bi se mladi dobro počutili v novem okolju, ki jih ne bi samo želeli normalizirati, ampak da bi tudi poskrbeli za druge potrebe, ki jih imajo, kot je varnost, ljubezen, sprejemanje in podobno, česar v družini niso bili deležni. Glede na to, da gre za stresno in kompleksno delo, predlagam, da bi bili vzgojitelji deležni supervizije, kjer bi dobili podporo, skupaj reševali probleme in se seznanili z dobrimi praksami dela.

Raziskava je pokazala tudi, da so do stanovanjskih skupin še vedno negativna prepričanja, tako bi bilo potrebno javnost ozaveščati o namenskosti tega ukrepa in jim to približati. Še posebej pa bi to potrebovali starši mladostnikov, ki bodo odšli v stanovanjsko skupino in pa mladostniki sami, da bi se bolje zavedali pomembnosti, zakaj so sploh tja nameščeni. Z raziskavo sem ugotovila, da prihaja do mnogih negativnih čustev ob prihodu v novo okolje, zato predlagam, da bi se te stiske naslovile med in pred samim bivanjem. Veliko socialnih delavk na centru za socialno delo nima vpogleda oziroma izkušenj s tem, kako je dejansko živeti v stanovanjski skupini, a vendar mlade nameščajo vanjo. Ob tem morda težko razumejo, kakšne stiske se pojavijo pri otroku ob ločitvi od staršev (jokanje, žalost, stran od prijateljev in staršev) in morda ne pomislijo na to, da je potrebno otroke na to pripraviti.

V raziskavi sem ugotovila, da je mladostnici bilo všeč, da jo je socialna delavka spremljala med samim bivanjem, torej hodila k njej na obisk in jo spraševala, kako ji je. Tako bi o tem izobraževali tudi socialne delavke na centrih za socialno delo, ki delujejo na področju zaščite otrok oziroma namestitve v stanovanjsko skupino, da bi bili otroci na prihod v novo okolje bolje pripravljeni, bi jim bile podane realne informacije oziroma bi bolj spremljali mladostnikovo doživljanje med bivanjem in tudi po njem. Prav tako bi bilo potrebno, da bi jim dobro in razumljivo razložili pomembnost odhoda v stanovanjsko skupino.

Glede na to, da mladostnice ni mogla posvojiti sorodnica, ker je sodišče že sprejelo ukrep, čeprav si je to želela, predlagam, da bi bilo že pred samim sprejetjem ukrepa dobro temeljito premisliti o vseh tveganjih in možnih rešitvah poleg odhoda v stanovanjsko skupino (raziskovanje in predstavitev vseh relevantnih možnosti) ter vključiti vanj pomembne akterje. Mlade bi tudi seznanili z možnostjo zagovornika, ki bi ga spremljal v primeru, da njegov glas ni upoštevan. Pomembno bi bilo strokovne delavce izobraziti o pomembnosti otrokovega in starševskega glasu ter več časa nameniti samemu sodelovanju. Predlog je, da se mlade na novo okolje bivanja prilagaja bolj postopoma (predstavitev, nagovarjanje stisk, ogledi) ter da bi bil njihov glas bolj upoštevan oziroma, če to ne bi bilo možno, vsaj razumljivo in spoštljivo predstaviti, zakaj to ni mogoče.

Glede na to, da je bilo mladostnici lažje ob tem, da je bila še vedno geografsko blizu staršev, predlagam, da bi bile stanovanjske skupine na voljo še po drugih regijah. To lahko pripomore tudi k lažjemu sodelovanju s starši. Glede samega sodelovanja s starši, predlagam izobraževanja vzgojiteljem glede samega pristopa in sodelovanja tudi z neprostopoljnimi uporabniki.

Podpiram tudi predloge, ki so jih postavili mladostniki sami. To so, glede pravil večja fleksibilnost in da vzgojitelji ne bi bili tako malenkostni glede odstopanja in bi upoštevali okoliščine, na katere mladostniki nimajo vpliva. Prav tako, da bi bila nekatera pravila bolj razumljivo predstavljena. Glede urnika si želijo, da ne bi bil dan toliko zapolnjen z obveznostmi, ampak da bi lahko imeli tudi več zasebnosti in časa zase. Glede odnosa si želijo, da bi bili vzgojitelji bolj strpni, bolj razumevajoči, da bi razumeli razloge, zakaj so mladostniki tukaj in ob tem bili bolj sprejemajoči, da bi se zavedali, da so mladostniki različni in ima vsak svoje potrebe, da bi bolj enakovredno obravnavali vse in ob tem ne bi delali krivic oziroma imeli nekatere uporabnike za najljubše, da ne bi iskali perfektnosti, bili zanje zainteresirani in že na začetku bili sprejemajoči. Pomembno se mladim zdi tudi to, da bi vzgojitelji spodbujali izražanje mnenja. Glede osnovnih potreb pa si želijo boljše ogrevanje pozimi in boljšo ter bolj raznoliko hrano. Glede sodelovanja s starši so izboljšave

videli v bolj primernem izražanju nestrinjanja in izbiri datuma, ko se starši lahko udeležijo sestanka. Predlog je tudi, da bi bili prostori v stanovanjski skupini bolj prijetni in obnovljeni, saj bi se s tem lahko izboljšalo tudi samo počutje.

Glede odhoda iz stanovanjske skupine predlagam spremljanje mladostnikov tudi po njem in raziskovanje z njimi glede tveganj, možnih rešitev ter krepitev in odkrivanje virov, ki jih imajo.

Predlagam tudi bolj celostno skrb in preventivo. Morda na način preventivne vzgojne pomoči staršem, delo z družino na domu, hitro zaznavanje težav (npr. v šoli), delavnice v šolah o samopomoči oziroma ozaveščanje mladih, kam lahko gredo po pomoč v primeru stisk (brez stigme), da bi se te rešile že prej oziroma da sploh ne bi prišlo do odvzema otroka iz družine.

Predlagam, da se razišče delo strokovnih delavcev na centrih za socialno delo, ki delujejo na področju zaščite otrok (kako je upoštevan glas otrok in staršev, kako sodelujejo z vsemi udeleženi, kako opravijo pogovor z mladimi, kako informirajo). Predlagam, da se razišče delo strokovnih delavcev v šoli in kako se odzivajo na šolske težave oziroma »moteče« učence (otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami). Predlagam, da se razišče mladostnikovo doživljanje tudi v drugih stanovanjskih skupinah, da bi s tem pridobili tako dobre prakse kot izboljšali malo slabše. Predlagam, da se razišče pogled strokovnih delavcev, ki so zaposleni v stanovanjskih skupinah (razumevanje otrokovih težav, pogled, kaj potrebujejo). Predlagam, da se razišče pogled staršev na sodelovanje s centrom za socialno delo in zaposlenimi v stanovanjskih skupinah (kaj potrebujejo za boljše sodelovanje, kaj deluje). Predlagam, da se opravi pogovore z osebami, ki so bili uporabniki stanovanjskih skupin in kako menijo, da je to učinkovalo nanje, kako sedaj po nekaj letih to doživljajo.

8. SEZNAM LITERATURE

- Adley, N., & Jupp Kina, V. (2015). Getting behind the closed door of care leavers: understanding the role of emotional support for young people leaving care. *Child & Family Social Work*, 22(1). Pridobljeno 9. 4. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/269418815_Getting_behind_the_closed_door_of_care_leavers_Understanding_the_role_of_emotional_support_for_young_people_leaving_care
- Akerman, B. (2013). Moč besed v pogovoru z otrokom. V T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči: Priročnik za vrtce, šole in starše* (str. 81–97). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Arnett, J. J. (2012). *Adolescence and Emerging Adulthood: A Cultural Approach*. 5th ed. Pearson Press. Pridobljeno 26. 2. 2024 s https://students.aiu.edu/submissions/profiles/resources/onlineBook/h4Y3s4_Adolescence_and_Emerging_Adulthood-5th.pdf
- Arnett, J. J. (2015). *Emerging Adulthood: The Winding Road from the Late Teens Through the Twenties*. 2nd ed. New York: University Oxford Press. Pridobljeno 26. 2. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/330369978_Emerging_Adulthood_The_Winding_Road_from_the_Late_Teens_Through_the_Twenties_2nd_edition
- Bouwkamp, R., & Bouwkamp, S. (2020). *Blizu doma: priročnik za delo z družinami: ravnanje z interakcijskimi vzorci v družini, pri procesih podpore in pomoči ter na področjih psihosocialnega dela*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete: Pedagoška fakulteta: Inštitut za družinsko terapijo.
- Brinc, F. (1984). Odprta vprašanja sodelovanja različnih strokovnih služb pri izvrševanju zavodskih ukrepov. *Časopis za teorijo in prakso*, 23(1), 29–34. Pridobljeno 17. 1. 2024 s <https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Odprta-1984-1.pdf/2021050621094754/>
- Caharijaz Ferme, N. (2013). Postopek za zaščito otroka na centru za socialno delo. *Kaljenje*, 12(12), 24–31. Pridobljeno 18. 1. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-8VXSVVB7/?euapi=1&query=%27keywords%3dkaljenje+2013%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25>
- Child Welfare Information Gateway (2015). *Developing a Trauma-Informed Child Welfare System*. Washington DC: U.S. Department of Health and Human Services, Children's Bureau. Pridobljeno 16. 1. 2024 s <https://cblcc.acf.hhs.gov/wp-content/uploads/TraumaInformedCWSsystem.pdf>
- Critchfield, L. K., & Smith Benjamin, L. (2008). Internalized Representations of Early Interpersonal Experience and Adult Relationships: A Test of Copy Process Theory in Clinical and Non-Clinical Settings. *Psychiatry*, 71(1), 71–92. Pridobljeno 16. 2. 2024 s <https://www.tandfonline-com.nukweb.nuk.unilj.si/doi/epdf/10.1521/psyc.2008.71.1.71?needAccess=true>
- Cugmas, Z., Zupančič, M., Poredoš, M., & Kranjec, E. (2017). Vloga starševskega vedenja v zadovoljstvu mladih na prehodu v odraslost. *Pedagoška obzorja*, 32(1), 126–142. Pridobljeno 24. 2. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-R4G2999K>
- Čaćinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., & Možina, M. (2008). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čaćinovič Vogrinčič, G. (2013). Spoštovanje otroštva. V T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Otrokov glas v procesu učenja in pomoči: Priročnik za vrtce, šole in starše* (str. 11–40). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Čacinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2020). *Socialno delo z družino: Soustvarjanje želenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- *Družinski zakonik (DZ)* (2017). Ur. l. RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US in 5/23.
- Gostečnik, C. (2004). *Relacijska družinska terapija*. Ljubljana: Brat Frančišek: Frančiškanski družinski inštitut.
- Flynn, D. (2004). Adolescence. V I. Wise (ur.), *Adolescence* (str. 67–85). London: Routledge. Pridobljeno 22. 2. 2024 s https://web-p-ebscobhost-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/ehost/ebookviewer/ebook/ZTAwMHh3d19fMzY3MTMwX19BTg2?sid=7a950e45-85b2-439a-8c5c-364b88acc058@redis&vid=0&format=EB&lpid=lp_67&rid=0
- Flaker, V. (1998). Opis stanovanjskih skupin v Sloveniji in analiza modelov življenja v njih. *Socialno delo*, 37(3/5), 257–269. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 16. 3. 2024 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Opis_URN_NBN_SI_DOC-9FD2D41T.pdf/2019041614405561/%20-Frantsman-Spector,%20A.,%20&%20Shoshana%20Shoshana
- Flaker, V., & Rafaelič, A. (2021). *Dezinstitucionalizacija I: neskončna*. Ljubljana: Založba Univerze.
- Frantsman-Spector, A., & Shoshana, A. (2020). The home-self and out-of-home placement: The home concept among adults educated in their childhood at a residential care setting. *Journal of Community Psychology*, 48(5), 1583–1602. Pridobljeno 9. 4. 2024 s <https://eds-p-ebscobhost-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=11c04cf0-71b2-4b27-812b-57f37a6446a6%40redis>
- Gregorač, A., Kralj, T., & Oman, M. (2017). Osredotočimo se na razvijanje potencialov, ne na odpravljanje primanjkljajev: koncept, vreden razmisleka. *Sodobna pedagogika*, 68(134), 86–103. Pridobljeno 9. 4. 2024 s <https://vzkranj.splet.arnes.si/files/2020/01/Osredotocimo-se-na-razvijanje-potencialov-ne-na-odpravljanje-primanjkljajev-koncept-vreden-razmisleka.pdf>
- Gregorec, T., & Debeljak, M. (2007). Participacija mladih v postopku in namestitvi v izvendružinski obliki skrbi. *Socialno delo*, 46(6), 315–319. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 7. 4. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-TTAUQPCV>
- Hopper E. K., Bassuk E. L., & Olivet J. (2010). Shelter from the Storm: Trauma-Informed Care in Homelessness Services Settings. *The Open Health Services and Policy Journal*, 10(3), 80–100. Pridobljeno 17. 1. 2024 s <https://www.homelesshub.ca/sites/default/files/cenfdthy.pdf>
- Kobolt, A. (2015). Oprelitev konteksta in ciljev raziskovanja - orisi stanja in vizija razvoja vzgojnih ustanov. V A. Kobolt (ur.), *Moči, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 37–46). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kobolt, A., Cimermančič, Z., Rapuš Pavel, J., & Verbnik Dobnikar, T. (2010). Izkušnje praktikov pri delu z usmerjenimi učenci v osnovni šoli. V A. Kobolt (ur.), *Izstopajoče vedenje in pedagoški odzivi* (str. 299–336). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kobolt, A., Rapuš Pavel, J., Vec, T., Klemenčič Rozman, M. M., Benčič, U., Poljšak Škraban, O., Zorc Maver, D., Bajželj, B., Razpotnik, Š., & Zrim Martinjak, N. (2015). Orisi stanja in vizij razvoja ustanov. V A. Kobolt (ur.), *Moči, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 47–134). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

- Kožar Tratnik, D. (2019). Celostna skrb za ranljive otroke in mladostnike v programu intenzivne mobilne socialnopedagoške obravnave: oris koncepta in konkretne delovne naloge po področjih. V I. Kreft Toman (ur.), *Uvajanje sprememb pri podpori mladim s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 65–76). Ljubljana: Mladinski dom Jarše.
- Krajncan, M. (2006). *Na pragu novega doma: oddaja otrok v vzgojni zavod*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Krajncan, M. (2010). Otroci in mladostniki v vzgojnih zavodih, stanovanjskih skupinah in mladinskih domovih. V M. Krajncan, & P. Miklavžin, *Zdravje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 34–53). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.
- Krajncan, M., & Grum, B. (2013). Priprava za samostojnost mladostnikov v vzgojnih zavodih iz perspektive vzgojiteljev. *Socialno delo*, 52(5), 307–320. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 9. 4. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-92Y4WCSJ>
- Krajncan, M., & Miklavžin, P. (2010). Predgovor. V M. Krajncan, & P. Miklavžin (ur.), *Zdravje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 9–12). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.
- Krajncan, M., Miklavžin, P., & Zorc Maver, D. (2010). Oris zdravstvene problematike (namen raziskovanja). V M. Krajncan, & P. Miklavžin (ur.), *Zdravje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 58–99). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.
- Krajncan, M., & Šoln Vrbinc, P. (2015). Med preteklostjo in prihodnostjo zavodske vzgoje. V A. Kobolt (ur.), *Moči, izzivi, vizije vzgojnih zavodov* (str. 11–36). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Kuhar, M., & Hlebec, V. (2019). Družina in prijatelji. V T. Karakurt (ur.), *Slovenska mladina* (str. 29–34). Zagreb: Friedrich-Ebert-Stiftung. Pridobljeno 11. 3. 2024 s <https://2018.mlad.si/uploads/objave/NOVICE%20UREDNIŠTVO/Slovenska%20mladina%202018-2019.pdf.pdf>
- Leskošek, V., Miklič, N., & Sitar Surić, S. (2019). Postopki in ravnanja po prijavi zanemarjanja ali nasilja nad otrokom. V V. Leskovšek, T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Zaščita otrok pred nasiljem in zanemarjanjem v Sloveniji* (str. 164–201). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Lisec, M. & Metelko Lisec, T. (2004). Vzpostavljanje programa socialnega treninga: vsebina, načrti in dileme. V G. Meško (ur.), *Preprečevanje kriminalitete: teorija, praksa in dileme* (str. 223–234). Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Marovič, M. (2019). Nameščanje in diskurz o (ne)ustreznosti vzgojne pomoči otrokom/mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in/ali motnjami v vzgojnih zavodih. V M. Marovič, & A. Sinjur (ur.), *Večdimenzionalnost socialnopedagoških diskurzov* (str. 129–148). Koper: Založba Univerze na Primorskem.
- Mesec, B. (2023). *Kvalitativno raziskovanje v teoriji in praksi*. Ljubljana: Inštitut za razvojne in strateške analize.
- Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave: Študijsko gradivo za interno uporabo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani: Fakulteta za socialno delo.
- Mešl, N., & Drobnič Radobuljac, M. (2019). Otrok z izkušnjo travme v postopkih zaščite. V V. Leskovšek, T. Kodele, & N. Mešl (ur.), *Zaščita otrok pred nasiljem in zanemarjanjem v Sloveniji* (str. 202–235). Ljubljana Fakulteta za socialno delo.
- Mikuš Kos, A. (2001). Psihična odpornost, varovalni dejavniki in procesi ter obvladovanje travme. V T. Samec, & V. Slobodnjak (ur.), *Psihične travme v otroštvu in adolescenci* (str. 36–48). Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.

- Mrežar, A. (2013). Uporaba konceptov socialnega dela pri mladostnikih, ki so razvili neustrezne strategije ravnanja. *Socialno delo*, 52(4), 273–279. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 22. 3. 2024 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Uporaba_URN_NBN_SI_DOC-KA8JGWI6.pdf/2019011718323085/
- Musil, B., & Lavrič, M. (2010). Vrednote, trajnostni način družbenega delovanja in vizije prihodnosti. V M. Lavrič (ur.), *Mladina* (str. 395–418). Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino in Založba Aristej. Pridobljeno 12. 3. 2024 s [https://arhiv.mlad.si/files/knjiznica/mladina2010-2\(1\).pdf](https://arhiv.mlad.si/files/knjiznica/mladina2010-2(1).pdf)
- Pettauer, M., & Stojanović, N. (2008). Pravica do strokovne obravnave v kriznem centru za mlade. *Socialno delo*, 47(3/6), 303–307. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo. Pridobljeno 30. 3. 2024 s https://www.revija-socialnodelo.si/mma/Pravica_URN_NBN_SI_DOC-KDTFL6GY.pdf/2019012411032087/
- Poljšak Škraban, O. (2002). Mladostnik/ca v družini in medsebojno doživljanje družinskih članov. *Socialna pedagogika (Ljubljana)*, 6(4), 369–394. Ljubljana: Združenje za socialno pedagogiko. Pridobljeno 9. 4. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-6NSCZDJG>
- Poštrak, M. (2003). Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 8(3/4), 26–33. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Poštrak, M. (2006). Nasilje kot sporočilo. *Šolsko svetovalno delo: revija za svetovalne delavce v vrtcih, šolah in domovih*, 11(3/4), 3–8. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Poštrak, M. (2012). Vloga socialnega dela pri preprečevanju opuščanja šolanja. V P. Javrh, & M. Kuran (ur.), *Temeljne zmožnosti odraslih* (str. 224–235). Ljubljana: Andragoški center Slovenije. Pridobljeno 28. 3. 2024 s https://arhiv.acs.si/publikacije/Temeljne_zmoznosti_odraslih.pdf
- Skupnost centrov za socialno delo Slovenije (2023). *Katalog javnih pooblastil, nalog po zakonu in storitev, ki jih izvajajo centri za socialno delo* [pdf]. Pridobljeno 9. 4. 2024 s https://www.scsd.si/files/Katalog_nalog_2023.pdf
- Strack, R.W., Anderson, K.K., Graham, C.M., & Tomoyasu, N. (2007). Race-gender differences in risk and protective factors among youth in residential group homes. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 24(3), 261–283. Pridobljeno 18. 1. 2024 s https://www.researchgate.net/publication/227323604_Race-gender_Differences_in_Risk_and_Protective_Factors_among_Youth_in_Residential_Group_Homes
- Svetin Jakopič, S. (2005). Obravnava otrok in mladostnikov z vedenjskimi motnjami na centru za socialno delo: pomoč ali prisila. *Socialna pedagogika*, 9(4), 391–422. Ljubljana: Združenje za socialno pedagogiko. Pridobljeno 9. 4. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-55LA8CXQ>
- Šoln Vrbinc, P., Jakič Brezočnik, M., & Švalj, K. (2016). *Vzgojni zavodi* [pdf]. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno 11. 2. 2024 s https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/Vzgojni_zavodi.pdf
- Šugman Bohinc, L. (2005). Epistemologija podpore in pomoči. *Časopis za kritiko znanosti*, 33(221), 167–181. Pridobljeno 5. 4. 2024 s <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-NW9HOM7K/?=&language=slo>

- Tomori, M. (2000). Psihosocialni dejavniki pri mladostniškem prestopništvu. V A. Šelih (ur.), *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi, odzivanje* (str. 89–112). Ljubljana: Bonex.
- Valenčak, M. (2019). Poodpustno spremljanje: pristop k deinstitucionalizaciji in odgovarjanje na potrebe mladostnikov? V I. Kreft Toman (ur.), *Uvajanje sprememb pri podpori mladim s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 231–240). Ljubljana: Mladinski dom Jarše.
- Varuh človekovih pravic RS (1989). *Konvencija o otrokovih pravicah (OZN)*. Pridobljeno 8. 4. 2024 s <https://www.varuh-rs.si/pravni-temelji-cp/ozn-organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah/>
- *Vzgojni načrt vzgojnih programov Mladinskega doma Jarše* [pdf]. (b.d.). Ljubljana: Mladinski dom Jarše. Pridobljeno 12. 2. 2024 s <https://www.mdj.si/files/2021/08/mdj-vzgojni-nacrt-stan.pdf>
- Ward, K. T. (2014). *Adjustment Differences in Teenage Children: Foster Care versus Group Homes* [pdf]. Minnesota: Faculty of the School of Social Work. Pridobljeno 18. 1. 2024 s https://www.google.com/url?q=https://sophia.stkate.edu/cgi/viewcontent.cgi%3Farticle%3D1408%26context%3Dmsw_papers&sa=U&ved=2ahUKEwjTgrOji-WDAxVaVvEDHeVkdIIQFnoECBIQAQ&usg=AOvVaw25ln70q7THFjKxQGyx1U4s
- *Zakon o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju (ZOOMTVI)* (2020). Ur. št. 200/20.
- Zaviršek, D., Zorn, J., & Videmšek, P. (2002). *Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje*. Ljubljana: Študentska založba.
- Zorc Maver, D. (2010). Nekateri vidiki zdravja otrok in mladostnikov. V M. Krajncan, & P. Miklavžin (ur.), *Zdravje mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami* (str. 14–31). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje.
- Zupančič, M. (2020a). Čustveni in osebnostni razvoj v mladostništvu ter na prehodu v odraslost. V L. Marjanovič Umek, & M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str. 698–743). Univerza v Ljubljani: Filozofska fakulteta.
- Zupančič, M. (2020b). Opredelitev razvojnega obdobja in razvojne naloge v mladostništvu ter na prehodu v odraslost. V L. Marjanovič Umek, & M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str. 644–665). Univerza v Ljubljani: Filozofska fakulteta.
- Zupančič, M., & Svetina M. (2020). Socialni razvoj v mladostništvu in na prehodu v odraslost. V L. Marjanovič Umek, & M. Zupančič (ur.), *Razvojna psihologija* (str. 769–821). Univerza v Ljubljani: Filozofska fakulteta.

9. PRILOGE

Priloga A: Vodilo za intervju

- Interesi, starost, trajanje bivanja v stanovanjski skupini
- 1. Mladostnikovo doživljanje (sprejetja) ukrepa namestitve v stanovanjsko skupino
 - Kako si se počutil/a, ko si izvedel/izvedla, da moraš oditi oz., da boš odšel/odšla v stanovanjsko skupino?
 - Kdo ti je povedal za to odločitev?
 - Kaj je po tvojem mnenju razlog, da si prišel/prišla v stanovanjsko skupino?
 - Kako so se starši odzvali na tvoj odhod v stanovanjsko skupino?
- 2. Upoštevanje mladostnikovega glasu (pri sprejemu ukrepa in v sami stanovanjski skupini)
 - Koliko si bil/a vključen/a oziroma upoštevana pri tej odločitvi, za odhod v stanovanjsko skupino? (Prva želja, možnost izražanja mnenja, upoštevanje)
 - Kako je upoštevano, sprejeto tvoje mnenje v stanovanjski skupini? (možno izražanje nestrinjanja)
- 3. Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
 - Kako si se počutil/a, ko si prvič vstopila v te prostore?
 - Kako se ti zdijo pravila bivanja v domu (domska pravila)?
 - Kako si zadovoljen/zadovoljna s stiki, ki jih imaš s svojo družino?
 - Kakšen vpliv bi rekel/rekla, da je bivanje v stanovanjski skupini imelo na te? oziroma Kakšne spremembe si pri sebi opazil/a, odkar živiš v domu?
 - Kaj ti je všeč v stanovanjski skupini? (prednosti)
 - Kakšni so tvoji predlogi za izboljšave?
- 4. Prilagajanje na novo okolje in morebitne težave
 - Kako si doživel/a prehod iz družine v stanovanjsko skupino?
 - Kakšne slabosti opažaš?
- 5. Nudena podpora stanovalcem in njihovim staršem
 - Kdo te je pripravil na prihod sem in kako? (Ogled?)
 - Kdo in kako ti je pojasnil bivanje v domu? (počutje)
 - Kako so te sprejeli drugi mladostniki?
 - Kdo ti je v stanovanjski skupini nudil podporo, pomoč, na koga si se lahko obrnil/a?
 - Kaj bi ob tem še potreboval/a?
 - Kako tvoji starši sodelujejo s strokovnimi delavci in kako meniš, da se ob tem počutijo?
 - Kaj meniš, da bi oni pri tem potrebovali, da bi lahko sodelovali še bolje, lažje?
 - Kako bi morebitne želene spremembe lahko izvedel/izvedla – na koga bi se obrnil/a?
- 6. Priprava na odhod
 - Kam si želiš oditi po bivanju v stanovanjski skupini?
 - Kako je bilo ob tem sprejeto tvoje mnenje?
 - Kakšno podporo si pri tem dobil/a?
 - Kaj bi potrebovala, da bi lahko to uresničil/a čim hitreje?

Hvala za sodelovanje!

Priloga B: Transkript intervjuja (primer A)

- 15 letna punca, trajanje bivanja v stanovanjski skupini: dve leti bo)

Jaz: Zdravo! Rada bi se ti zahvalila, da si se strinjala, da lahko s tabo opraviš intervju in si zanj vzela čas. (...) Za začetek me zanima kako si se počutila, ko si izvedel, da moraš oditi oz. da boš odšla v stanovanjsko skupino?

A: Slabo. Rada imam to, da nisem v domu. Rada sem doma. Amm, shujšala sem 10 kil. Nisem se mogla kar tako sprijaznit, da bom šla stran od staršev, stran od svojega doma. Da bom nekje v novi okolici, kjer nobenega ne poznam. Kjer bom morala sodelovati po nekih pravilih drugih, druga pravila, čudna, upoštevati in ja.

Jaz: Ou. Kdo ti je povedal za to odločitev?

A: Socialna delavka. Moja socialna delavka.

Jaz: Kaj ti je rekla socialna delavka pri tem?

A: Da bom nameščena v stanovanjsko skupino, da mi bo tam zelo všeč, da so tam moji vrstniki, da mi bodo pomagali s šolo, kar so mi v bistvu. Ker iskreno, če ne bi bila tle, šole po moje ne bi naredila. Tako da, to je edina dobra stvar, da sem tle, druga pa ne.

Jaz: Koliko si bila vključena pri tej odločitvi, za odhod v stanovanjsko skupino?

A: To ni bila ne od staršev želja, tudi ne od mene.

Jaz: Je bila tvoja želja upoštevana?

A: Ne.

Jaz: Ne? Kaj je po tvojem mnenju razlog, da si prišla v stanovanjsko skupino?

A: Šola, samo šola, da je nisem obiskovala. Špricala sem šolo. To sem počela skupaj z eno mojo prijateljico, ki je imela nasilje doma. Sama sem pristala v stanovanjski skupini, moja prijateljica, ki pa bi dejansko to potrebovala, pa ni.

Jaz: Ou. Kako pa si doživela prehod iz družine v stanovanjsko skupino?

A: Katastrofa. Skoraj eno leto se nisem mogla s tem sprijaznit, ker sem izgubila najboljšo kolegico in sva se videvale samo za vikende. Težko mi je bilo že tok na sploh, ker je pred dvema mesecema, preden sem jaz šla, mi je sestra šla v Nemčijo. In tu nisem imela nobenega. Zlo mi je bilo težko sprejeti vse na novo.

Jaz: Verjamem ja. Kdo te je pripravil na prihod v dom in kako?

A: V bistvu me nobeden ni pripravil. Edino kar sem, sem prišla na ogled doma. Rekli so mi pač, da bom šla in to je to. Vsi so bili kar žalostni, pač cela družina. Teta se je trudila v bistvu, da naj ne grem sem, ker je žal ji je bilo mene. Mnjenja o teh domovih so različna in eni govorijo, da so ful vredu, da mi bodo pomagali. Moja teta pa pač je rekla, da ne pusti, da ji je žal, da grem jaz v dom, da me bodo tam čisto spremenili in se je tudi trudila, da bi ona kaj glede tega naredila, da ne grem tja. Da me "posvojijo", da bi jaz pri njej živela, ker ona živi v Ljubljani. In da bi jaz bila pač pod njeno kontrolo in bi jaz pač hodila v šolo nekje v Ljubljani, ampak pač se to ni dalo narediti.

Jaz: Kako to?

A: Pa oni so že dali na sodišče odločbo ali koker se že temu reče, da bom šla. Sodišče je to sprejelo in pač nisem mogla več nič spremeniti. Bi bila pa raje pri njej kot pa tu.

Jaz: Kako si se počutila, ko si prvič vstopila v te prostore?

A: Zlo slabo. Sobe so bile še, niso bile prenovljene. Bile so ful grde, stare. Tko vse je blo tko nikakvo. Zelo depresivno, tudi sobe. Z vzgojitelji sem se na začetku ful kregala. Pa ne, da jih nisem upoštevala, ampak pač sem imela neko obrambo, odpor proti njim, ker pač ne vem, taki so delovali kot da mi hočejo slabo.

Jaz: Ja ja, nisi zaupala?

A: Ja, nisem zaupala.

Jaz: Kdo in kako ti je pojasnil bivanje v domu?

A: Vsi po malem. Vsi ti, ki so že noter bili so mi povedali, katerega vzgojitelja se moram paziti, mm kdo je dober ponoči, če si na telefonu, da te ne slišijo, kakšna je hrana tukaj, kakšna so dežurstva, am kakšna so pravila, tko.

Jaz: Mhm. Kako si se ob tem počutila?

A: Hvaležna sem jim bila pač, da so mi malo pomagali, da so me nekok sprejeli, da sem imela vsaj nekoga, da sem se družila s kom, kar če ne bi še to, ne vem kaj bi potem, kakšna bi bila iskreno.

Jaz: Bi bilo še težje?

A: Ja, bilo bi še težje.

Jaz: Kaj ti morda ni odgovarjalo, se nisi strinjala?

A: Nisem se strinjala z vzgojitelji, hrana. S hrano se še sedaj ne strinjam. Ne strinjam se glede vseh njihovih pravil. Bila sem tako, saj vzgojitelji niso moji starši, da mi bodo sedaj tu nekaj ukazovali kaj smem in kaj ne. Ne vem, pa enkrat sem šla v kopalnico in je tam bil en pajek in sem zakričala in pač poklicala vzgojitelja, da bi ga odstranil. Pa mi je rekel, da naj ne kričim in da če me moti naj grem stran. Pol pa je še rekel, naj ne skačem v besedo, ker se je menil z nekom in da bom dobila svojo mero pozornosti ter da naj ne

komplificiram in si zmišljujem kar nekaj. Pač ne vem. Ena sostanovalka od prej je tudi imela močne bolečine v trebuhu in je bruhalo, pa je prišla ena izmed vzgojiteljic in jo tk vpraša ali se je drogirala. Ne vem. Pa kregal me je, ker sem ležala na postelji. Ležala, ker je mislil, da spim. Mislim po eni strani razumem, ker potem ne morem spati ponoči, samo vseeno. Pa krivični so. Ena psihologinja me je zjutraj v šoli, zjutraj, ko sem želela, da me vsi pustijo pri miru, ker se pač moram zbuditi ob 5. zjutraj in sem bila zaspana, in me je spraševala kaj imam na urniku, Komaj sem se zbudila. Nisem se hotela pogovarjati. Pa urniki tko ali tko vsepovsod visijo. Pa sem jo ignorirala. Psihologinja je bila vsa iz sebe. Je poklicala v stanovanjsko in so mi dali kazen. A drugi pa lahko kričijo, razbijajo in jaz dobim enako kazen kot oni. Lahko bi bila nesramna do nje, a sem raje bila tih, pa se zadržala. Vzgojitelji vedno drugače dojemajo kot je v resnici.

Jaz: Koliko so te pri tem upoštevali vzgojitelji?

A: Lahko bi povedala, ampak bi bila, ne bi se strinjali z mano, napadli bi me. Mislim napadli, tko ne bi se strinjali, naredili bi, da pač imajo oni prav in jaz s tem itak ne bi nikamor prišla. Če bi imela še srečo, še kakšno kazen bi dobila, tko da, za vse kar sem imela na jeziku, sem raje bila tih.

Jaz: Kako so te sprejeli drugi mladostniki v domu?

A: Vredu so me vsi sprejeli.

Jaz: Okej, lepo. S kakšnimi težavami si se srečala ob prilagajanju na novo okolje bivanja?

A: Izguba kil, jokanje, manjša depresija. Am to je to. Pač vse te slabe stvari.

Jaz: Ojoj. Kdo ti je ob tem nudil podporo, pomoč, na koga si se lahko obrnila?

A: Najboljša prijateljica. Ona je zmeraj govorila zdrži, zdrži, še malo pa boš lahko šla, še malo, še malo pa bo petek pa se vidive, še malo pa bo vikend. Zmeraj je bila ob meni. Lahko sem se zjokala, lahko sem se ji nasmejala, pač zmeraj me je poslušala in kadar nisem mogla ven, jaz sem jo klicala, sva se pogovarjale, tko edina ona. Tko mami pa oče itak uno. Lahko sem povedala, ampak raje ne bi, ker če je meni težko, je njim bilo težko in pač sem rajši, da bi njim povedala, sem zadržala zase pa sem pač prijateljici povedala.

Jaz: Okej. Kaj bi še potrebovali?

A: Pogrešala sem podporo dost. Tudi od sestre, ki je ni bilo. Pogrešala sem svojo najboljšo prijateljico. Pogrešala sem to, da me kdo razume, ker pač oni, ti vzgojitelji so ful brez razuma ali kako bi rekla pač. Če hočejo težko uno, razumejo ampak ful težko. Pač lahko bi bili malo bolj am strpni tko, kako bi rekla temu.

Jaz: Kako si zadovoljna glede stikov, ki jih imaš s svojo družino?

A: Ja, mislim, če bi lahko bila še več doma bi bila še bolj zadovoljna. Boljše kokr nič. Vidimo se vsaki vikend. Slišim se z njimi vsaki dan, se pogovarjamo zjutraj, ko grem v šolo.

Jaz: Kako pa so se starši odzvali na tvoj odhod v stanovanjsko skupino?

A: Žalostni so bili ful. Oči je bil jezen na mene, razočaran je bil, ker nisem naredila šole. Pač ker nisem hodila v šolo. Njemu je glavna stvar v mojem življenju, da jaz naredim šolo, ker s šolo se da dosti kam pridet. Mami je bila pa pač isto je tk mislila, samo ona je bila pa pač še bolj žalostna in pač njemu je bilo isto težko. Am mami pač je to pokazala, on je pa pač razočaranje pa jezo pokazal. Mami je pa žalost. Tko doskrat mi je rekla: joj sedaj greš spet, pač nedelja pride, joj pikica moja, spet greš v dom, spet se ne bove videle, s kom bom zjutraj kavo pila, s kom se bom pogovarjala. Tko počitnice so, pa reče: joj evo, sedaj bova pa skupaj, sedaj pa se bova videle pa pogovarjale. Tko ful pokaže, da ji je mar.

Jaz: Kako pa tvoji starši sodelujejo s strokovnimi delavci in kako meniš, da se ob tem počutijo?

A: Oni jih vprašajo am, če sem vredu, pa tudi če jaz ne vem nisem bila doma ali pa sem pri prijateljici spala, oni bodo rekli, ja ja pridna je, pospravlja je doma, dosti je z nami, pa igramo kakšne družabne igre pa to. Jaz sem res pridna doma, pač pospravim, skuham, tko pridna sem, ampak ne bodo me izdali, ker če me izdajo vedo, da bom jaz tlele nasrkala. In potem so rajši tih, pa vedo oni kje sem, kaj sem, ampak pač njim ne povedo, ker potem oni ne bi razumeli.

Jaz: Ja. Kaj pa meniš, da bi pri tem potrebovali, da bi lažje lahko sodelovali?

A: To, da se oni spremenijo.

Jaz: Na kakšen način?

A: Pa tko, prišlo je ene dvakrat, trikrat do tega, da so vzgojitelji mojo mamo nadirali, kar meni niti malo ni bilo všeč, pač oni to tle neki več. Rajši bi prenesla to, da se nad mano zdirajo kot pa nad njima, nad mojimi starši. Pač vseeno, tudi če sm tle, tudi če so oni odgovorni zame, moji starši so moji, uno ne moreš, kako imaš ti avtoriteto, da se dereš nad nekom. Pač, če si že jezen izkaži jezo svojo malo drugače, ali pa drugače povej, ne pa se zdirat nad ljudi.

Jaz: Ja. Kakšen vpliv bi rekla, da je bivanje v stanovanjski skupini imelo na te? oziroma Kakšne spremembe si pri sebi opazila, odkar bivaš v domu?

A: Spremembe na meni, to da, sem se naučila bolj bit tih. Ker mislim že tko na sploh sem jaz bolj tiha oseba in ne zaupam tko vsakemu, am. Na začetku sem bila ful, am upirala sem se njihovim pravilom, tko ne bi pustila, da se derejo na mene. Sedaj pa raje sem tih, naj se derejo na mene in pač vem, da ne bom spet tok nasrkala, da ne rečem grde besede, kot pa da povem svoje mnenje. To sem. Rajši zadržim svoje mnenje zase. Potem v zvezi s šolo. Iskreno, da bi bila doma, bi nekok hodila v šolo, ampak sedaj morem. Mislim imela bi več opcij, te opcije so to, da ne bi šla, tle pa ravno nimam opcije, zaradi tega, ker imam potem

kazni, če ne bi hodila v šolo in tudi nočem šole sedaj pustit ali pa ne hodit. Rajši bi naredila. Pač razmišljanje nad šolo se mi je spremenilo kokr tolk. Tko da, kaj bi še rekla. To je to.

Jaz: Okej. Super. Kaj ti je všeč v stanovanjski skupini?

A: Nič. Všeč mi je ena sostanovalka. Njo imam rada. Drugi me ne zanimajo. Am kaj mi še je všeč? Nič. Iskreno nič.

Jaz: Okej. Česa ne maraš v domu?

A: Vsega in vseh. Razen ene sostanovalk.

Jaz: Kaj si želiš, da bi lahko bilo drugače? Kakšni so tvoji predlogi za izboljšave?

A: Moji predlogi so to, da se zamenjajo vzgojitelji, da pridejo bolj drugačni vzgojitelji in ti ki niso samo se po papirjih učili, ampak da so izkušnje dobili iz svojega življenja, da bi malo več razumeli nas otroke, zaradi kakšnih stvari smo tlele, ker nismo vsi isti in nimamo vsi iste potrebe ali kokerkoli. Spremenila bi to, da mogoče začnejo gret, ker jaz zmrzujem vsak večer, ko sem tle. Spremenila bi kuharico, ker ta kuharica, ko je, sploh ni kuharica iskreno. Ona sploh nobene šola za kuharico ni naredila, ne zna kuhat. In vsi smo tlele bolj kot ne lačni. Iskreno je za jest hrenovka, toast pa kosmiči alo druge izbire pa glih ni. Spremenila bi v glavnem vzgojitelje, njihov odnos do nas. Mislim, saj je tudi do nas, največ je do nas, ampak koliko do nas pa je to, da mi moramo biti tih, pa zadržat svoje komentarje. Bi se vprašala to kakšni so to vzgojitelji, bit tih pa pač.

Jaz: Namesto, da bi spodbujali, da izrazite svoje mnenje in se postavili za sebe?

A: Ja.

Jaz: Kako se ti zdijo pravila bivanja v domu?

A: Iskreno pravila so še kokr tok vrede. Mislim, s tem se strinjam v zvezi s spanjem, da greš spat ob desetih. Mogoče bi srednješolcem pustila telefone. Mislim, jaz sem bila, ne vem sedaj kako naj definiram ta odgovor, ker jaz na začetku, ko sem prišla, ko so mi rekli, vi zvečer nimate telefonov, vi mate ure, budilke. Jaz sem se šokirala. Iskreno, meni je bilo to katastrofa. Pač v katerem veku smo mi, da rabimo mi budilke. Pač halo uno. To je katastrofa. To bi mogoče spremenila, po eni strani pa razumem, ker če bi imeli pa telefone pa glih ne bi šli spat ane. Mogoče bi dala srednješolcem telefone. Pa pač bi srednješolci sami odločili. Ker jaz na primer, ko se moram ob petih zbuditi, pa imam rezervni telefon, pa nisem na telefonu. Pač samo budilko si dam in nisem na telefonu, ker vem, da se bom, že tako se težko vstanem, kaj šele, da bi bila jaz na telefonu. Rajši spim iskreno. Pa je 5 minut, pa 5 minut dle spim. Tko. Pravila kaj še, mm. Ne vem, tko majo svoja pravila. To v zvezi z zamujanjem, pač jaz imam šolo do dveh, treh in tko ko grem jaz iz šole je ful gužva. Na primer en vzgojitelj tega ne razume. Tako kot danes. Iskreno jaz sem njemu rekla, pač evo jaz grem sedaj na bus, sem ga poklicala, čez trinajst minut imam bus. Je bil, okej potem prideš do 4. In sem bila ja, se bom potrudila, samo odvisno koliko bo gužva. Ni odvisno od mene, ampak od gužve. Je bil kao ja potrudil se, da do štirih prideš. Jaz sem pravi čas bila, pljuča sem zgubila, da sem prišla sem. Jaz rabim petnajst minut, da pridem do sem, po tej potki tle, od postaje, jaz sem v treh, štirih minutah prišla. Koliko sem tekla, da me ne krega, da mi ne vzame izhode.

Jaz: Ojoj, groza. Kako bi te (spremembe) lahko izvedla? Na koga bi se obrnila?

A: Obrnila bi se na svojo socialno delavko, samo ona ne bi mogla nič s tem naredit. Pač jaz sem ji že povedala, ko je prihajala na obisk k meni, da me vidi, da me vpraša kako sem, pa čeprav smo dobesedno blizu doma, pač v mojem domačem kraju, preko ceste je socialna, čez cesto smo. Ampak pač ona se je odločila k meni pridet in tko ene dvakrat, trikrat je prišla. Ful je vrede drgač. Za rojstni dan mi je kupila rožo, dala ji je ime Benjamin (smeh). No ta roža se je potem posušila, ker pač mene ni bilo doma. Tle pa bi isto pomoje umrla od depresije že zdavnaj. Al okej no, jaz sem ji rekla, da mi ni všeč bit tle, da pač ni to to in je rekla, edino kork ti jaz lahko pomagam je to, da dam prošnjo, da greš ti v kak drug dom. Ali si to želiš, če si želiš, jaz ti lahko pri tem pomagam, druga pa ne morem. In sem rekla, da rajš ne, ker bi bilo spet uno, spet novi ljudje, spet druga okolica, spet se na drugačna pravila navadit. Rajši ne, iskreno, rajši bi potrpela, ko pa, da spet spreminjam, pa pomoje, da bi bilo še hujše ali pa isto.

Jaz: Ja, ne moreš ravno vedet kako bi lahko bilo drugje.

A: Ja.

Jaz: Kako bi ti pri tem lahko morda pomagali vzgojitelji?

A: Ne bi. Kratek odgovor.

Jaz: Kam si želiš oditi po bivanju v stanovanjski skupini?

A: Moj cilj je it v Nemčijo. Am, ena izmed vzgojiteljic, ne da me ne spodbuja k temu, ampak kot da mi ne verjame. Ful tak vajb daje, tak občutek daje, ker sem tko, neki me je začela spraševati v zvezi z Nemčijo in sem pač rekla, da mi je sestra dala pač idejo, da ko jaz pridem, moja želja je, da jaz, ko naredim ta program slaščičarja, pomočnik kuharja, da bi šla v Nemčijo, naredila izpit, šla v Nemčijo, tam šla na tečaj nemščine in potem na tečaj kozmetike. In je rekla sestra, da se je s svojim možem pogovarjala in da bi mi odprli salon. In pač jaz sem to vzgojiteljici povedala in ona tko hh hinavsko kao: pa veš kako šolo ti moraš imeti, da si ti kej odpreš? Veš ti koliko denarja moraš imet? Tvoja sestra dvomim, da bi to mogla. Pač prav neke standarde daje uno, ne boš to naredila, pač uno prav ponižuje te, ne direktno. Ne direktno te ponižuje, pač

kaj češ potem rečt. Vglavnem moj cilj je, da grem v Nemčijo in ta cilj se bo uresničil slej kot prej, samo da jaz pridem ven iz tuki. Am, imela sem drugače priliko iti že v petem razredu, ampak mi je bilo, am sedaj mi je žal, takrat pa pač otroku, tko koliko sem bila stara, ne vem enajst, dvanajst let. Uno težko je otroku pustit starše pa pač sprejet to, da bo svoje starše videl enkrat na leto, če še to. In zato sem se odločila, da ne grem. Ampak sedaj, ko gledam za nazaj, zdaj boljše, da bi šla al pa vredu, vse se zgodi z razlogom tko da.

Jaz: Res je. Še imaš vedno opcijo.

A: Ja. Ni vse zgubljeno.

Jaz: Si o tem še govorila s kom drugim? Kako je bilo ob tem sprejeto tvoje mnenje?

A: Tudi z drugo vzgojiteljico in ona meni tko ene parkrat na leto me vpraša kakšen je moj cilj in pač jaz ji za ta isti cilj še zmeraj isto povem. In nič ne komentira. Iskreno jaz ji povem. Pravi ona, no, prvo kar je tvoj cilj je to, da šolo narediš. In pač jaz, ko bom šolo naredila, to njih več ne briga kaj bom jaz delala pa to, če bom potem pod smreko živela iskreno (smeh) uno. Samo, da šolo naredim, zato sem jaz tle in uno tudi če grem v Albanijo ali pa nekam živet, to njih itak ne briga. Delajo se kot da jih briga, ali v bistvo uno komi čakajo, da se jim neha ta služba in da gredo domov. To je to. Pač uno, kolikokrat so mi vzgojitelji rekli: Ja, saj meni se tudi ne da bit tle, pa kaj naj. Enkrat sem jo nekaj vprašala, tko, a bi jaz lahko to pa to in ne vem neki je bilo in pravi ona ne, dosti mi je, jaz grem domov, že tako sem nadomeščala enega drugega. Jaz ono wtf.

Jaz: Joj, kaj potem delajo tukaj, če jim ni. To je potem samo za vas slabo.

A: Hočejo v penzijo to je to, da oddelajo to kar imajo, to svojo dobo in da gredo. Ena je naredila neko šolo za psihologa ali kaj je šla, neko šolo naredila uno, bolj bi ona rabila psihiatrijo kot pa mi vsi tle iskreno.

Jaz: Kaj bi pa ti potrebovala, da bi lahko te želje uresničili čim hitreje?

A: To, da me spustijo ven (smeh). Denarja ne bi rabila. Mislim, prvo bi jaz rabila iti iz tle ven. Jaz če bi mi dali sedaj: jutri imaš priliko, da greš in da se nikoli več ne vrneš niti v Ljubljano, niti v Slovenijo. Pridejo po tebe. Spakiraj kovčke ali pa nič. Jaz bi šla. Ne bi se obračala iskreno. Niti polnilec za telefon sabo ne bi vzela. Ker vem, da pač imam sestro, ki bi poskrbela zame, bilo kaj bi potrebovala, pa tudi bila brez šole, brez službe, bilo česa, ona bi me dvignila spet. In uno, zaenkrat rabim samo to, da grem ven, ker ko bom enkrat prišla ven, zame je svet odprt spet.

Jaz: No super. Kaj pa moraš narediti, da boš lahko šla ven?

A: Pa to svojo šolo. Normalno se vedet tle, za njihova ta pravila. Mmm, kaj še rabim. Nič njih poslušat pa bit tih. Iskreno, to je to.

Jaz: Kako dolgo pa še moraš biti tu?

A: Pogodba mi poteče čez eno leto in par mesecev. Oni so meni rekli, na enem sestanku, že vzgojitelj mi je lansko leto omenil, da če bom vredu, tko koker sem sedaj, da bom šla po tem letu ven iz doma. In ko smo sedaj imeli timski sestanke, to pomeni s socialno, vzgojiteljico in starši. Je mami vprašala kdaj naj bi šla jaz ven in je vzgojiteljica rekla kao če bi bili mi dobre volje, če bi bili mi prijazni, ni direkt rekla, ampak tko se je slišalo, kao: bomo videli kako se bom obnašala, sploh pa se bomo odločili mi na sestanku ali ona je za ven ali ne, čeprav po mojem mnenju naj ona kar ostane, da dokonča šolo. Ampak tko, padla sem, kolikokrat sem padla, dvakrat, trikrat. Pač enkrat je bilo to, zaradi šole, ker sem hodila, pa nisem naredila, pa sem potem spet šla v šolo pa sem naredila. To je dvakrat potem. In potem sem šla skrajšan program in pač dosti mi je iskreno, tok da se matram, tok da padem letnike, iskreno ni tok težko. Pač če bi videla, da rabim nekje pomoč, vzela bi si une, ko te učijo, pač šla bi na te. Am potem v šoli bi poiskala kakšno pomoč. Pač iskala bi pomoč, kjer bi lahko, da naredim ta letnik, ker uno samo še naredim en letnik in potem drugi letnik še to naredim in pač potem sem jaz konec s šolo in potem jaz lahko grem. In pač ne vidim prilike, zakaj bi jaz hotela to zajebat, pač zakaj bi hotela to uničit. Tok daleč na primer sem prišla in pač potem bi izpadla. Pač prej naredim, prej grem in zato bi se isto potrudila, da bi videli, da tudi jaz lahko.

Jaz: Seveda lahko

A: In jaz vem, da lahko, samo to oni pa ne vem če vedo, ne zaupajo glih.

Jaz: Ou. Jaz ti želim vso srečo, da čimprej to uresničiš.

A: Hvala.

Jaz: Tako, da to je to iz moje strani. Hvala za sodelovanje!

Priloga C: Odprto kodiranje

Št. izjave	Izjava	Pojem	Pod-kategorija	Kategorija	Nad-kategorija	Teme
A1	<i>Slabo.</i>	Slabo počutje		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A2	<i>Rada imam to, da nisem v domu</i>	Želja po odhodu		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A3	<i>Rada sem doma</i>	Pozitivno doživljanje domačega okolja	Družina	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A4	<i>Shujšala sem 10 kil.</i>	Izguba kilogramov (hujšanje)		Fizične posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A5	<i>Nisem se mogla kar tako sprijazniti, da bom šla stran od staršev, stran od svojega doma.</i>	Težko se je sprijazniti z odhodom od staršev in svojega doma		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A6	<i>Da bom nekje v novi okolici, kjer nobenega ne poznam.</i>	Prihod v novo okolico, med neznance	Težko	Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A7	<i>Kjer bom morala sodelovati po pravilih drugih, druga pravila, čudna, upoštevati in ja.</i>	Navajanje na drugačna pravila	Težko	Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

A8	<i>Socialna delavka. Moja socialna delavka.</i>	Socialna delavka		Uradna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A9	<i>Da bom nameščena v stanovanjsko skupino, da mi bo tam zelo všeč</i>	Kot nekaj kar bo osebi všeč		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A10	<i>da so tam moji vrstniki</i>	Deljenje prostora z vrstniki		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A11	<i>da mi bodo pomagali s šolo</i>	Nudjenje pomoči glede šole		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A12	<i>kar so mi v bistvu. Ker iskreno, če ne bi bila tle, šole po moje ne bi naredila.</i>	Nudjenje šolske pomoči za uspešno šolanje	Glede šole	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A13	<i>Tako da, to je edina dobra stvar, da sem tle, druga pa ne.</i>	Nudjenje učne pomoči kot edina pozitivno doživeta stvar od predstavljenega		Neskladje z dejanskim stanjem	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A14	<i>To ni bila ne od staršev želja</i>	Ni želja staršev		Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A15	<i>,tudi ne od mene.</i>	Ni želja mladostnika		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A16	<i>Ne</i>	Želja ni upoštevana		Neupoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A17	<i>Šola, samo šola, da je</i>	Neobiskovanje šole		Šola	Razlog za odhod v	Sprejetje ukrepa (odhod

	<i>nisem obiskovala. Špricala sem šolo.</i>				stanovanjsko skupino	v stanovanjsko skupino)
A18	<i>To sem počela skupaj z eno mojo prijateljico, ki je imela nasilje doma. Sama sem pristala v stanovanjski skupini, moja prijateljica, ki pa bi dejansko to potrebovala, pa ni.</i>	Doživljanje ukrepa kot nepravilnega		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A19	<i>Katastrofa.</i>	Katastrofalno doživljanje		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A20	<i>Skoraj eno leto se nisem mogla s tem sprijaznit</i>	Skoraj leto nesprijaznjenja s tem		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A21	<i>ker sem izgubila najboljšo kolegico</i>	Izguba najboljše prijateljice	Prijatelji	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A22	<i>in sva se videvale samo za vikende</i>	Druženje z najboljšo prijateljico le za vikende	Prijatelji	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A23	<i>Težko mi je bilo že tok na sploh, ker je pred dvema mesecema,</i>	Težko ob odhodu sestre v tujino		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v

	<i>preden sem jaz šla, mi je sestra šla v Nemčijo.</i>					stanovanjski skupini
A24	<i>In tu nisem imela nobenega.</i>	Nepoznani ljudje v stanovanjski skupini	Stanovalci	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A25	<i>Zlo mi je bilo težko sprejeti vse na novo.</i>	Težko sprejeti sve na novo		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A26	<i>V bistvu me nobeden ni pripravil.</i>	Ni bilo priprave na prihod v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
A27	<i>Edino kar sem, sem prišla na ogled doma.</i>	Ogled stanovanjske skupine		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
A28	<i>Rekli so mi pač, da bom šla in to je to.</i>	Le sporočanje mladostniku, da bo odšel v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
A29	<i>Vsi so bili kar žalostni, pač cela družina.</i>	Doživljanje žalosti	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A30	<i>Teta se je trudila v bistvu, da naj ne grem sem, ker je žal ji je bilo mene.</i>	Trud sorodnika da ne bi sprejeli ukrepa		Negativno doživljanje	Odziv bližnjih	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A31	<i>Mnenja o teh domovih so različna in eni govorijo, da so ful vredni, da mi</i>	Stanovanjska skupina videna kot nekaj pozitivnega, kar pomaga		Pozitivno doživljanje	Odziv bližnjih	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>bodo pomagali.</i>					
A32	<i>Moja teta pa pač je rekla, da ne pusti, da ji je žal, da grem jaz v dom, da me bodo tam čisto spremenili</i>	Stanovanjska skupina videna kot nekaj negativnega, kar spreminja ljudi		Negativno doživljanje	Odziv bližnjih	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A33	<i>in se je tudi trudila, da bi ona kaj glede tega naredila, da ne grem tja. Da me "posvojijo", da bi jaz pri njej živela, ker ona živi v Ljubljani. In da bi jaz bila pač pod njeno kontrolo in bi jaz pač hodila v šolo nekje v Ljubljani</i>	Sorodnica želela posvojiti osebo, da ne bi odšla v stanovanjsko skupino		Negativno doživljanje	Odziv bližnjih	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A34	<i>,ampak pač se to ni dalo naredit. Pa oni so že dali na sodišče odločbo ali koker se že temu reče, da bom šla. Sodišče je to sprejelo in pač nisem mogla več nič spremenit. Bi bila pa raje pri njej kot pa tu.</i>	Sorodnica ni mogla posvojiti mladostnice, ker je sodišče že sprejelo sklep, čeprav si je to želela		Neupoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A35	<i>Zlo slabo.</i>	Slabo počutje		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz

						vidika mladostnikov
A36	<i>Sobe so bile še, niso bile prenovljene. Bile so ful grde, stare.</i>	Neprenovljene, stare in boge sobe		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A37	<i>Tko vse je blo tko nikakvo. Zelo depresivno, tudi sobe.</i>	Depresivno okolje		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A38	<i>Z vzgojitelji sem se na začetku ful kregala. Pa ne, da jih nisem upoštevala, ampak pač sem imela neko obrambo</i>	Kreganje z vzgojitelji kot način obrambe	Vedenje	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A39	<i>odpor proti njim</i>	Odpor proti vzgojiteljem		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A40	<i>ker pač ne vem, taki so delovali kot da mi hočejo slabo.</i>	Občutek kot da vzgojitelji hočejo osebi slabo	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A41	<i>Ja, nisem zaupala.</i>	Nezaupanje	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A42	<i>Vsi po malem. Vsi ti, ki so že noter bili so mi povedali, katerega vzgojitelja se moram pazit,</i>	Predstavitve bivanja iz strani so-stanovalcev (glede vzgojiteljev, hrane, dežurstev, pravil)		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora

	<i>mm kdo je dober ponoči, če si na telefonu, da te ne slišijo, kakšna je hrana tukaj, kakšna so dežurstva, am kakšna so pravila, tko.</i>					
A43	<i>Hvaležna sem jim bila pač, da so mi malo pomagali</i>	Nudena pomoč			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
A44	<i>da so me nekok sprejeli,</i>	Občutek sprejetosti			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
A45	<i>da sem imela vsaj nekoga, da sem se družila s kom, kar če ne bi še to, ne vem kaj bi potem, kakšna bi bila iskreno. Ja, bilo bi še težje.</i>	Druženje, občutek, da imaš nekoga ob sebi, pozitivno vplivalo			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
A46	<i>Nisem se strinjala z vzgojitelji</i>	Nestrinjanje z vzgojitelji	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A47	<i>hrana. S hrano se še sedaj ne strinjam.</i>	Sprememba kuharice (lačni, premalo raznolike hrane)		Glede osnovnih potreb	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A48	<i>Ne strinjam se glede vseh njihovih pravil.</i>	Nerazumevanje nekaterih pravil		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A49	<i>Bila sem tako, saj vzgojitelji niso moji</i>	Ne dojema vzgojiteljev kot	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje

	<i>starši, da mi bodo sedaj tu nekaj ukazovali kaj smem in kaj ne.</i>	staršev (da bi jih morala ubogati)				življenja v stanovanjski skupini
A50	<i>Ne vem, pa enkrat sem šla v kopalnico in je tam bil en pajek in sem zakričala in pač poklicala vzgojitelja, da bi ga odstranil. Pa mi je rekel, da naj ne kričim in da če me moti naj grem v stran. Pol pa je še rekel, naj ne skačem v besedo, ker se je menil z nekom in da bom dobila svojo mero pozornosti ter da naj ne kompliciram in si zmišljujem kar nekaj.</i>	Neresno dojetje problema (obtoževanje in videnje kot da oseba išče pozornost)		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
A51	<i>Ena sestanovalka od prej je tudi imela močne bolečine v trebuhu in je bruhalo, pa je prišla ena izmed vzgojiteljic in jo tk vpraša ali se je drogiral.</i>	Prehitro in napačno sklepanje o razlogih vedenja (bolečine pripiše drogiranju)		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
A52	<i>Pa kregal me je, ker sem</i>	Navajanje na nova pravila	Organizacija dela	Pogrešanje življenja	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo

	<i>ležala na postelji. Ležala, ker je mislil, da spim, Mislim po eni strani razumem, ker potem ne morem spati ponoči, samo vseeno.</i>			kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino		okolje življenja v stanovanjski skupini
A53	<i>Pa krivični so. Ena psihologinja me je zjutraj v šoli, zjutraj, ko sem želela, da me vsi pustijo pri miru, ker se pač moram zbuditi ob 5. zjutraj in sem bila zaspana, in me je spraševala kaj imam na urniku, Komaj sem se zbudila. Nisem se hotela pogovarjati. Pa urniki tko ali tko vsepovsod visijo. Pa sem jo ignorirala. Psihologinja je bila vsa iz sebe. Je poklicala v stanovanjsko in so mi dali kazen. A drugi pa lahko kričijo, razbijajo in jaz dobim enako kazen kot oni. Lahko bi bila</i>	Občutek krivice glede kaznovanja (ignoriranje je enako kaznovano kot kričanje)	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

	<i>nesramna do nje, a sem raje bila tih, pa se zadržala.</i>					
A54	<i>Vzgojitelji vedno drugače dojemajo kot je v resnici.</i>	Drugačno dojemanje iz strani vzgojiteljev kot se je v resnici zgodilo	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A55	<i>Lahko bi povedala, ampak bi bila, ne bi se strinjali z mano, napadli bi me. Mislim napadli, tko ne bi se strinjali</i>	Občutek, da z izražanjem mnenja oseba ne bi bila upoštevana		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A56	<i>naredili bi, da pač imajo oni prav in jaz s tem itak ne bi nikamor prišla.</i>	Občutek, da glas vzgojiteljev več šteje (ekspertna drža)		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A57	<i>Če bi imela še srečo, še kakšno kazen bi dobila</i>	Občutek, da izražanje mnenja povzroči kazen		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A58	<i>tko da, za vse kar sem imela na jeziku, sem raje bila tih.</i>	Raje zadržati mnenje zase		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ega glasu
A59	<i>Vredu so me vsi sprejeli.</i>	Občutek sprejetosti			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
A60	<i>Izguba kil</i>	Izguba kilogramov (hujšanje)		Fizične posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A61	<i>jokanje</i>	Jokanje		Čustvene posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje

						življenja v stanovanjski skupini
A62	<i>manjša depresija</i>	Manjša depresija		Čustvene posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A63	<i>Am to je to. Pač vse te slabe stvari.</i>	Slabo doživljanje		Čustvene posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A64	<i>Najboljša prijateljica.</i>	Najboljša prijateljica			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
A65	<i>Ona je zmeraj govorila zdrži, zdrži, še malo pa boš lahko šla,</i>	Dajanje spodbude (naj zdrži, kmalu bo lahko šla od tu)			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
A66	<i>še malo, še malo pa bo petek pa se vidive, še malo pa bo vikend.</i>	Motiviranje, na način, da se bodo kmalu videli			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
A67	<i>pač zmeraj me je poslušala in kadar nisem mogla ven, jaz sem jo klicala, sva se pogovarjale, tko edina ona.</i>	Poslušanje, pogovarjanje			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
A68	<i>Tko mami pa oče itak uno. Lahko sem povedala, ampak raje ne bi, ker če je meni težko, je njim bilo težko in pač sem rajši, da bi njim</i>	Ne išče podpore pri starših (da jim ne bi bilo težko)			Med bivanjem (iz strani staršev)	Nudena podpora

	<i>povedala, sem zadržala zase pa sem pač prijateljici povedala.</i>					
A69	<i>Pogrešala sem podporo dost.</i>	Pogrešanje podpore	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A70	<i>Tudi od sestre, ki je ni bilo. Pogrešala sem svojo najboljšo prijateljico.</i>	Pogrešanje bližnjih	Družina	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A71	<i>Pogrešala sem to, da me kdo razume, ker pač oni, ti vzgojitelji so ful brez razuma ali kako bi rekla pač. Če hočejo težko uno, razumejo ampak ful težko.</i>	Pogrešanje razumevanja (iz strani vzgojiteljev)	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
A72	<i>Pač lahko bi bili malo bolj am strpni tko, kako bi rekla temu.</i>	Želja po večji strpnosti vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A73	<i>Ja, mislim, če bi lahko bila še več doma bi bila še bolj zadovoljna. Boljše kokr nič.</i>	Še večje zadovoljstvo bi oseba občutila, če bi bila lahko več doma			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A74	<i>Vidimo se vsaki vikend.</i>	Odhod domov vsak vikend			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz

						vidika mladostnikov
A75	<i>Slišim se z njimi vsaki dan, se pogovarjamo zjutraj, ko grem v šolo.</i>	Vsakodnevni pogovori preko telefona			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A76	<i>Žalostni so bili ful.</i>	Doživljanje žalosti	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A77	<i>Oči je bil jezen na mene</i>	Doživljanje jeze	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A78	<i>razočaran je bil, ker nisem naredila šole. Pač ker nisem hodila v šolo. Njemu je glavna stvar v mojemu življenju, da jaz naredim šolo, ker s šolo se da dosti kam pridet.</i>	Razočaranje	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A79	<i>Mami je bila pa pač isto je tk mislila, samo ona je bila pa pač še bolj žalostna</i>	Doživljanje žalosti	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A80	<i>in pač njemu je bilo isto težko. Am mami pač je to pokazala, on je pa pač razočaranje pa jezo pokazal.</i>	Stiska (različna negativna čustva)		Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>Mami je pa žalost.</i>					
A81	<i>Tko doskrat mi je rekla: joj sedaj greš spet, pač nedelja pride, joj pikica moja, spet greš v dom, spet se ne bove videle, s kom bom zjutraj kavo pila, s kom se bom pogovarjala. Tko počitnice so, pa reče: joj evo, sedaj bova pa skupaj, sedaj pa se bova videle pa pogovarjale. Tko ful pokaže, da ji je mar.</i>	Žalost, da se ne bodo videli	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
A82	<i>Oni jih vprašajo am, če sem vredn,</i>	Spraševanje staršev kako je mladostnik			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
A83	<i>pa tudi če jaz ne vem nisem bila doma ali pa sem pri prijateljici spala, oni bodo rekli, ja ja pridna je, pospravla je doma, dosti je z nami, pa igramo kakšne družabne igre pa to. Jaz sem res pridna doma, pač pospravim,</i>	Pozitivna kritika o mladostnikovem obnašanju podana vzgojiteljem iz strani staršev			Med bivanjem (iz strani staršev)	Nudena podpora

	<i>skuham, tko pridna sem</i>					
A84	<i>ampak ne bodo me izdali, ker če me izdajo vedo, da bom jaz tlele nasrkala. In potem so rajši tih, pa vedo oni kje sem, kaj sem, ampak pač njim ne povedo, ker potem oni ne bi razumeli.</i>	Starši dajo vzgojiteljem pozitivne povratne informacije o mladostniku (v izogib nerazumevanju vzgojiteljev)			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
A85	<i>To, da se oni spremenijo.</i>	Spremenjen pristop vzgojiteljev		Predlogi za boljše sodelovanje	Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
A86	<i>Pa tko, prišlo je ene dvakrat, trikrat do tega, da so vzgojitelji mojo mamo nadirali, kar meni niti malo ni bilo všeč,</i>	Negativno doživljanje otroka, da se vzgojitelji derejo na starše			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
A87	<i>pač oni to tle neki več. Rajši bi prenesla to, da se nad mano zdirajo kot pa nad njima, nad mojimi starši. Pač vseeno, tudi če sm tle, tudi če so oni odgovorni</i>	Avtoritarna drža vzgojiteljev			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora

	<i>zame, moji starši so moji, uno ne moreš, kako imaš ti avtoriteto, da se dereš nad nekom.</i>					
A88	<i>Pač, če si že jezen izkaži jezo svojo malo drugače, ali pa drugače povej, ne pa se zdirat nad ljudi.</i>	Izražanje nestrinjanja iz strani vzgojiteljev na bolj primeren način		Predlog za boljše sodelovanje	Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
A89	<i>Spremembe na meni, to da, sem se naučila bolj bit tih. Ker mislim že tko na sploh sem jaz bolj tiha oseba in ne zaupam tko vsakemu, am. Na začetku sem bila ful, am upirala sem se njihovim pravilom, tko ne bi pustila, da se derejo na mene. Sedaj pa raje sem tih, naj se derejo na mene.</i>	Se ne postavi zase (pasivnost)		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A90	<i>in pač vem, da ne bom spet tok nasrkala, da ne rečem grde besede, kot pa da povem svoje mnenje. To sem. Rajši</i>	Zadrži mnenje zase (v izogib negativnim posledicam)		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>zadržim svoje mnenje zase</i>					
A91	<i>Potem v zvezi s šolo.</i> <i>Iskreno, da bi bila doma, bi nekok hodila v šolo, ampak sedaj morem.</i> <i>Mislim imela bi več opcij, te opcije so to, da ne bi šla, tle pa ravno nimam opcije, zaradi tega, ker imam potem kazni, če ne bi hodila v šolo in tudi nočem šole sedaj pustit ali pa ne hodit.</i> <i>Rajši bi naredila. Pač razmišljanje nad šolo se mi je spremenilo kokr tolk. Tko da, kaj bi še rekla. To je to.</i>	Spremenjeno razmišljanje glede šole (hoče dokončati)	Glede šole	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A92	<i>Nič.</i>	Osebi ni všeč nič	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A93	<i>Všeč mi je ena sestanovalka.</i> <i>Njo imam rada. Drugi me ne zanimajo. Am kaj mi še je</i>	Sostanovalka veliko pomeni	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>všeč? Nič. Iskreno nič.</i>					
A94	<i>Vsega in vseh.</i>	Oseba ne mara ničesar in nikogar	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A95	<i>Razen ene sostanovalke.</i>	Sostanovalka veliko pomeni	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A96	<i>Moji predlogi so to, da se zamenjajo vzgojitelji, da pridejo bolj drugačni vzgojitelji in ti ki niso samo se po papirjih učili, ampak da so izkušnje dobili iz svojega življenja, da bi malo več razumeli nas otroke, zaradi kakšnih stvari smo tlele</i>	Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev (zaradi česa so mladostniki v stanovanjski skupini)		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A97	<i>ker nismo vsi isti in nimamo vsi iste potrebe ali kokerkoli.</i>	Boljše razumevanje, da so mladostniki različni in ima vsak drugačne potrebe		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A98	<i>Spremenila bi to, da mogoče začnejo gret, ker jaz zmrzujem vsak večer, ko sem tle.</i>	Boljše ogrevanje pozimi		Glede osnovnih potreb	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A99	<i>Spremenila bi kuharco, ker ta kuharica, ko je, sploh ni</i>	Sprememba kuharice (lačni,		Glede osnovnih potreb	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz

	<i>kuharica iskreno. Ona sploh nobene šola za kuharico ni naredila, ne zna kuhat. In vsi smo tlele bolj kot ne lačni. Iskreno je za jest hrenovka, toast pa kosmiči alo druge izbire pa glih ni.</i>	premalo raznolike hrane)				vidika mladostnikov
A100	<i>Spremenila bi v glavnem vzgojitelje, njihov odnos do nas.</i>	Želja po spremembi odnosa iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A101	<i>Mislim, saj je tudi do nas, največ je do nas, ampak koliko do nas pa je to, da mi moramo biti tih, pa zadržat svoje komentarje. Bi se vprašala to kakšni so to vzgojitelji, bit tih pa pač. Ja.</i>	Spodbujanje izražanja mnenja		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A102	<i>Iskreno pravila so še kokr tok v redu.</i>	V redu		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A103	<i>Mislim, s tem se strinjam v zvezi s spanjem, da greš spat ob desetih.</i>	Spanje ob desetih		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

A104	<i>Mogoče bi srednješolcem pustila telefone. Mislim, jaz sem bila, ne vem sedaj kako naj definiram ta odgovor, ker jaz na začetku, ko sem prišla, ko so mi rekli, vi zvečer nimate telefonov, vi mate ure, budilke. Jaz sem se šokirala. Iskreno, meni je bilo to katastrofa. Pač v katerem veku smo mi, da rabimo mi budilke. Pač halo uno. To je katastrofa. To bi mogoče spremenila, po eni strani pa razumem, ker če bi imeli pa telefone pa glih ne bi šli spat ane. Mogoče bi dala srednješolcem telefone. Pa pač bi srednješolci sami odločili. Ker jaz na primer, ko se moram ob petih zbuditi, pa imam rezervni telefon, pa nisem na</i>	Dovoljenje imeti telefon pri sebi zvečer za srednješolce (se zaveda pomena spanja)		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
------	--	--	--	------------------	--------------------	---

	telefonu. Pač samo budilko si dam in nisem na telefonu, ker vem, da se bom, že tako se težko vstanem, kaj šele, da bi bila jaz na telefonu. Rajši spim iskreno. Pa je 5 minut, pa 5 minut dle spim.					
A105	Tko. Pravila kaj še, mm. Ne vem, tko majo svoja pravila. To v zvezi z zamujanjem, pač jaz imam šolo do dveh, treh in tko ko grem jaz iz šole je ful gužva. Na primer en vzgojitelj tega ne razume. Tako kot danes. Iskreno jaz sem njemu rekla, pač evo jaz grem sedaj na bus, sem ga poklicala, čez trinajst minut imam bus. Je bil, okej potem prideš do 4. In sem bila ja, se bom potrudila, samo odvisno koliko bo	Upoštevanje okoliščin na katere oseba nima vpliva (zamujanje, zaradi gužve)		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>gužva. Ni odvisno od mene, ampak od gužve. Je bil kao ja potrudi se, da do štirih prideš. Jaz sem pravi čas bila, pljuča sem zgubila, da sem prišla sem. Jaz rabim petnajst minut, da pridem do sem, po tej potki tle, od postaje, jaz sem v treh, štirih minutah prišla.</i>					
A106	<i>Koliko sem tekla, da me ne krega, da mi ne vzame izhode.</i>	Strah, da naredi kaj narobe in bo sledila kazni		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A107	<i>Obrnila bi se na svojo socialno delavko, samo ona ne bi mogla nič s tem naredit. Pač jaz sem ji že povedala, ko je prihajala na obisk k meni, da me vidi, da me vpraša kako sem, pa čeprav smo dobesedno blizu doma, pač v mojem domačem kraju, preko</i>	Obisk socialne delavke pri mladostniku v stanovanjski skupini, da vidi, kako je			Med bivanjem (iz strani socialne delavke)	Nudena podpora

	<i>ceste je socialna, čez cesto smo. Ampak pač ona se je odločila k meni pridet in tko ene dvakrat, trikrat je prišla.</i>					
A108	<i>Ful je vreda drgač. Za rojstni dan mi je kupila rožo, dala ji je ime Benjamin (smeh). No ta roža se je potem posušila, ker pač mene ni bilo doma.</i>	Dober odnos			Med bivanjem (iz strani socialne delavke)	Nudena podpora
A109	<i>Tle pa bi isto pomoje umrla od depresije že zdavnaj.</i>	Depresivno vzdušje	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A110	<i>Al okej no, jaz sem ji rekla, da mi ni všeč bit tle, da pač ni to to.</i>	Zaupanje glede negativnega doživljanja stanovanjske skupine			Med bivanjem (iz strani socialne delavke)	Nudena podpora
A111	<i>in je rekla, edino kork ti jaz lahko pomagam je to, da dam prošnjo, da greš ti v kak drug dom. Ali si to želiš, če si želiš, jaz ti lahko pri tem pomagam, druga pa ne morem.</i>	Pripravljenost pomagati iz strani socialne delavke (predstavila možnost vložitve prošnje za drugo stanovanjsko skupino)		Upoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ega glasu

A112	<i>In sem rekla, da rajš ne, ker bi bilo spet uno, spet novi ljudje, spet druga okolica, spet se na drugačna pravila navadit. Rajši ne, iskreno, rajši bi potrpela, ko pa, da spet spreminjam, pa pomoje, da bi bilo še hujše ali pa isto. Ja.</i>	Raje potrpeti v tej stanovanjski skupini kot se znova privaditi na novo okolje (novi ljudje, nova pravila)	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
A113	<i>Ne bi. Kratek odgovor.</i>	Občutek, da vzgojitelji osebi ne bi pomagali		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
A114	<i>Moj cilj je it v Nemčijo. Am, ena izmed vzgojiteljic, ne da me ne spodbuja k temu, ampak kot da mi ne verjame. Ful tak vajb daje, tak občutek daje, ker sem tko, neki me je začela spraševati v zvezi z Nemčijo in sem pač rekla,</i>	Dajanje občutka kot da to ni izvedljivo			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
A115	<i>da mi je sestra dala pač idejo, da ko jaz pridem, moja želja je, da jaz, ko naredim ta program</i>	Po šoli selitev v Nemčijo k sestri, kjer bi ji odprli salon		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod

	<i>slaščičarja, pomočnik kuharja, da bi šla v Nemčijo, naredila izpit, šla v Nemčijo, tam šla na tečaj nemščine in potem na tečaj kozmetike. In je rekla sestra, da se je s svojim možem pogovarjala in da bi mi odprli salon.</i>					
A116	<i>In pač jaz sem to vzgojiteljici povedala in ona tko hh hinavsko kao: pa veš kako šolo ti moraš imeti, da si ti kej odpreš? Veš ti koliko denarja moraš imet? Tvoja sestra dvomim, da bi to mogla. Pač prav neke standarde daje uno, ne boš to naredila,</i>	Dvom v doseganje standardov (vzbujanje občutka nekompetentnosti)			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
A117	<i>pač uno prav ponižuje te, ne direktno. Ne direktno te ponižuje, pač kaj češ potem rečt.</i>	Občutek posrednega poniževanja			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
A118	<i>Vglavnem moj cilj je, da grem v</i>	Obžalovanje, da ni šla s sestro že		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz	Priprava na odhod

	<i>Nemčijo in ta cilj se bo uresničil slej kot prej, samo da jaz pridem ven iz tuki. Am, imela sem drugače priliko iti že v petem razredu, ampak mi je bilo, am sedaj mi je žal, takrat pa pač otroku, tko koliko sem bila stara, ne vem enajst, dvanajst let. Uno težko je otroku pustiti starše pa pač sprejet to, da bo svoje starše videl enkrat na leto, če še to. In zato sem se odločila, da ne grem. Ampak sedaj, ko gledam za nazaj, zdaj boljše, da bi šla al pa vredeu, vse se zgodi z razlogom tko da. Ja. Ni vse zgubljeno.</i>	prej (težko zapustiti starše)			stanovanjske skupine	
A119	<i>Tudi z drugo vzgojiteljico in ona meni tko ene parkrat na leto me vpraša kakšen je moj cilj</i>	Spraševanje vzgojiteljice o cilju mladostnice glede nadaljnjega bivanja		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod

A120	<i>in pač jaz ji za ta isti cilj še zmeraj isto povem. In nič ne komentira.</i>	Želja ni komentirana			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
A121	<i>Iskreno jaz ji povem. Pravi ona, no, prvo kar je tvoj cilj je to, da šolo narediš.</i>	Vzgojiteljica postavila pogoj, da najprej konča šolo			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
A122	<i>In pač jaz, ko bom šolo naredila, to njih več ne briga kaj bom jaz delala pa to, če bom potem pod smreko živela iskreno (smeh) uno.</i>	Brez nadaljnega spremljanja po odhodu		Ne zadostna	Podpora	Priprava na odhod
A123	<i>Samo, da šolo naredim, zato sem jaz tle in uno tudi če grem v Albanijo ali pa nekam živet, to njih itak ne briga. Delajo se kot da jih briga, ali v bistvo uno komi čakajo, da se jim neha ta služba in da gredo domov. To je to. Pač uno, kolikokrat so mi vzgojitelji rekli: Ja, saj meni se tudi ne da bit tle, pa kaj naj. Enkrat sem jo nekaj vprašala, tko,</i>	Občutek, da vzgojiteljem ni mar		Ne zadostna	Podpora	Priprava na odhod

	a bi jaz lahko to pa to in ne vem neki je bilo in pravi ona ne, dosti mi je, jaz grem domov, že tako sem nadomeščala enega drugega. Jaz ono wtf. Hočejo v penzijo to je to, da oddelajo to kar imajo, to svojo dobo in da gredo. Ena je naredila neko šolo za psihologa ali kaj je šla, neko šolo naredila uno, bolj bi ona rabila psihiatrijo kot pa mi vsi tle iskreno.					
A124	To, da me spustijo ven (smeh). Denarja ne bi rabila. Mislim, prvo bi jaz rabila iti iz tle ven. Jaz če bi mi dali sedaj: jutri imaš priliko, da greš in da se nikoli več ne vrneš niti v Ljubljano, niti v Slovenijo. Pridejo po tebe. Spakiraj kovčke ali pa nič. Jaz bi šla. Ne bi se	Želja po čimprejšnjem odhodu iz stanovanjske skupine			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod

	<i>obračala iskreno. Niti polnilec za telefon sabo ne bi vzela.</i>					
A125	<i>Ker vem, da pač imam sestro, ki bi poskrbela zame, bilo kaj bi potrebovala, pa tudi bila brez šole, brez službe, bilo česa, ona bi me dvignila spet. In uno, zaenkrat rabim samo to, da grem ven, ker ko bom enkrat prišla ven, zame je svet odprt spet.</i>	Iz strani sestre (poskrbela zanjo kadarkoli)		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod
A126	<i>Pa to svojo šolo.</i>	Opravljen šola			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
A127	<i>Normalno se vedet tle, za njihova ta pravila.</i>	Normalno obnašanje po pravilih			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
A128	<i>Mmm, kaj še rabim. Nič njih poslušat pa bit tih. Iskreno, to je to.</i>	Poslušanje vzgojiteljev (biti tiho)			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
A129	<i>Pogodba mi poteče čez eno leto in par mesecev. Oni so meni rekli, na enem sestanku, že vzgojitelj mi je lansko leto omenil, da če</i>	Vzgojitelj opazil, da se vredu obnaša in z nadaljevanjem tega bo lahko šla po tem letu ven			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod

	<i>bom vreau, tko koker sem sedaj, da bom šla po tem letu ven iz doma.</i>					
A130	<i>In ko smo sedaj imeli timski sestanek, to pomeni s socialno, vzgojiteljico in starši.</i>	Timski sestanek (s socialno delavko, mladostnikom, vzgojitelji in starši)		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod
A131	<i>Je mami vprašala kdaj naj bi šla jaz ven in je vzgojiteljica rekla kao če bi bili mi dobre volje, če bi bili mi prijazni, ni direkt rekla, ampak tko se je slišalo, kao: bomo videli kako se bom obnašala, sploh pa se bomo odločili mi na sestanku ali ona je za ven ali ne, čeprav po mojem mnenju naj ona kar ostane, da dokonča šolo. In potem sem šla skrajšan program in pač dosti mi je iskreno, tok da se matram, tok da padem letnike, iskreno ni tok</i>	Občutek nezaupanja iz strani vzgojiteljev (jo hočejo obdržati v stanovanjski skupin, čeprav se sama zaveda pomembnosti dokončanja šole in si bi v primeru težav poiskala pomoč ter se potrudila, da bi videli, da zmore)		Ne zadostna	Podpora	Priprava na odhod

	težko. Pač če bi videla, da rabim nekje pomoč, vzela bi si une, ko te učijo, pač šla bi na te. Am potem v šoli bi poiskala kakšno pomoč. Pač iskala bi pomoč, kjer bi lahko, da naredim ta letnik, ker uno samo še naredim en letnik in potem drugi letnik še to naredim in pač potem sem jaz konec s šolo in potem jaz lahko grem. In pač ne vidim prilike, zakaj bi jaz hotela to zajebati, pač zakaj bi hotela to uničiti. Tok daleč na primer sem prišla in pač potem bi izpadla. Pač prej naredim, prej grem in zato bi se isto potrudila, da bi videli, da tudi jaz lahko. In jaz vem, da lahko, samo to oni pa ne vem če vedo,					
--	--	--	--	--	--	--

	<i>ne zaupajo glih.</i>					
A132	<i>Ampak tko, padla sem, kolikokrat sem padla, dvakrat, trikrat. Pač enkrat je bilo to, zaradi šole, ker sem hodila, pa nisem naredila, pa sem potem spet šla v šolo pa sem naredila. To je dvakrat potem.</i>	Padanje razreda		Šola	Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

Tabela 1: Odprto kodiranje A

Št. izjav	Izjava	Pojem	Pod- kategorija	Kategorija	Nad- kategorija	Teme
B1	<i>Prvo, ko sem prišel sem, sem se jokal tako ene šest mesecev, tko vsaki dan.</i>	Vsakodnevno jokanje (6 mesecev)		Čustvene posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B2	<i>Težko je bilo. Ja.</i>	Težko		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B3	<i>Mami</i>	Mami		Neformalna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B4	<i>pa socialna.</i>	Socialna delavka		Uradna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B5	<i>Jst nisem hotel prit sem.</i>	Ni želja mladostnika		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

B6	Nič.	Želja ni upoštevana		Neupoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
B7	Družba.	Družba			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B8	Nisem hodil v šolo.	Neobiskovanje šole			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B9	Potem do mami sem se grdo obnašal.	Grdo obnašanje do starša			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B10	Ma tko. Ni blo dober.	Ne dobro počutje		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B11	Ne počutim se kokr, da si doma.	Ni občutka domačnosti		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B12	Sama hiša izgleda depresivno, čeprav je bila obnovljen pred kratkim in smo lahko sami izbrali barvo sten. Ne, to je to,	Depresivno okolje		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B13	Mami.	Mami		Neformalna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B14	Rekla je, da se poboljšam, pa da bom čim prej prišel domov	Boljše obnašanje za čimprejšnji prihod domov			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B15	Nisem imel ogleda.	Brez ogleda		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko	Nudena podpora

					skupino	
B16	<i>takoj so me dali sem. Ja, kar takoj so me dali sem.</i>	Takoj prihod v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
B17	<i>Mislil sem, da bo hujše.</i>	Predvidevanje, da bo hudo	Težko	Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B18	<i>Ja jaz sem se takoj postavil zase, kao če mi bo kdo kej hotel, da se bom stepel tko. Če bo kej blo ane, da se bom postavil zase, da ne bom bil tko uno, da bom pustil, da me kdo.</i>	Obramba (pripravljenost se stepsti, da se postavi zase)		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B19	<i>Ampak potem, ko sem prišel, ni bilo tako hudo kot sem si mislil.</i>	Ne tako hudo kot si je predstavljal		Neskladje z dejanskim stanjem	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B20	<i>Vzgojitelji. Kaj rabim delat, ob desetih telefon oddat, da imamo učne ure, dežurstva in tko.</i>	Predstavitev bivanja iz strani vzgojiteljev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
B21	<i>Mislim ni tko kokr je bilo doma. Je tko bolj strogo. Bi jaz rekel.</i>	Strožje kot doma			Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

B22	<i>Za ta dežurstva mi je bilo mal tko uno,</i>	Nestrinjanje glede opravljanja dežurstev	Organizacija dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B23	<i>ampak druga pa vse razumem.</i>	Razumevanje		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B24	<i>Nisem to povedal.</i>	Raje zadržati mnenje zase		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
B25	<i>Vredu. Vsi so bili vred.</i>	Pozitivno doživljanje sostanovalecev	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B26	<i>Razen jaz nisem bil do njih.</i>	Občutek, da oseba ni bila vred do nekaterih sostanovalecev	Do drugih	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B27	<i>Drugače pa s fanti sem se skoz razumel.</i>	Razumevanje s sostanovaleci	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B28	<i>Bolj s tem, da nisem bil v šoli vred. Jezikal sem učiteljica, pa učitelj. Pa tko in sem potem dobil te kazni pa to.</i>	Kazen kot posledica jezikanja učiteljem	Vedenje	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B29	<i>Na nobenega.</i>	Občutek, da se ne more obrnit na nobenega				Nudena podpora
B30	<i>Na mtoko, fotra, bolj tko, sem se hotel.</i>	Želja dobiti podporo od staršev			Med bivanjem (iz strani staršev)	Nudena podpora
B31	<i>Ja bolj tko, da sem z družino bi bilo boljše</i>	Še večje zadovoljstvo bi oseba občutila, če bi bila lahko več			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

		doma				
B32	<i>ampak to rabim jaz uresničit.</i>	Občutek odgovornosti za možnost imeti več stikov z družino			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B33	<i>Mami je to predlagala, da bi jaz šel, zaradi tega, ker pač ona je dvignila roke nad mano, pač ni mogla tko uno, kako naj rečem, ni me mogla kontrolirat.</i>	Predlog za ukrep iz strani mame, zaradi starševske nemoči			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B34	<i>Fotra pa itak takrat ni bilo, on je bil v Nemčiji. Njemu sploh povedal nisem, da sem šel.</i>	Nevednost očeta			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B35	<i>Je bil potem, ko sem šel, čisto jezen pa to.</i>	Doživljanje jeze	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B36	<i>Ne,</i>	Nestrinjanje enega izmed staršev s tem		Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
B37	<i>Ja mami se. Pa tko slabo kaže.</i>	Slabo sodelovanje			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
B38	<i>Nič.</i>	Nič		Predlogi za boljše sodelovanje	Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
B39	<i>Da sem bolj miren postal.</i>	Postal mirnejši	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika

					mladostnika	mladostnikov
B40	<i>Da se zavedam kaj delam</i>	Zavedanje dejanj	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B41	<i>da prej pomislim. To.</i>	Pomisli pred opravljenim dejanjem	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B42	<i>Nič.</i>	Osebi ni všeč nič	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B43	<i>Vsega.</i>	Oseba ne mara ničesar in nikogar	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B44	<i>Da rabim dat telefon ob desetih, rabim delat učne ure. Mislim to mi ni tko problem, ampak uno, ko imaš telefon mi je tako boljše. Malo se učiš, sprostiš, prideš pol, se še učiš, sprostiš. Tako je bilo skoz doma. In pač ja, to edino.</i>	Doma lahko uporabljal telefon skoz (sproščanje ob tem)		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
B45	<i>Imamo vsak ponedeljek sestanek, kjer bi lahko povedal,</i>	Občutek, da z izražanjem mnenja oseba ne bi bila upoštevana		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu

	<i>samo tako ali tako me ne bi upoštevali. Nič ne bi bilo drugače. Ne veselim se ga.</i>					
B46	<i>Da bi šel domov. To edino.</i>	Želja po odhodu		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
B47	<i>Učne ure, da bi imelo tko koker kot je. Da ne bi bile ob točni uri, ampak tko.</i>	Učne ure ne ob določeni uri (spontano)		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika
B48	<i>Na vzgojitelje. Ampak saj to sem že predlagal. Pa so rekli, da ne, ker imam tako ali tako že slabe ocene.</i>	Občutek, da glas vzgojiteljev več šteje (ekspertna drža)		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
B49	<i>K očiju. Zmešalo se mi bi, če bi mi vzgojitelji rekli, da ne morem domov.</i>	K očetu		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
B50	<i>Vredu. On je meni prvi rekel, da ko bom konec, da me bo vzel.</i>	Ideja očeta, da pride živet k njemu		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod

B51	<i>Rekli so, da brez šole ne bom mogel tam nič delat</i>	Vzgojiteljica postavila pogoj, da najprej konča šolo			Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)	Priprava na odhod
B52	<i>Nič, še to leto zdržim pa sem vrede, zato delam vse kar mi naročijo, potem pa naprej z življenjem.</i>	Uboganje vzgojiteljev			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod

Tabela 2: Odprto kodiranje B

Št. izjave	Izjava	Pojem	Pod-kategorija	Kategorija	Nad-kategorija	Tema
C1	<i>Ni se mi zdelo bed, ker sem že pred tem hodila v mladinski dom</i>	Ni zdelo slabo, saj je bila oseba pred tem že v mladinskem domu (rutina)		Pozitivno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C2	<i>in v bistvu so mi samo predlagali ali bi jaz še ostala naprej v domu ali bi šla domov. In sem bila tko ma ne vem raje bi ostala.</i>	Možnost izbire mladostnika (odločitev, da raje ostane v stanovanjski skupini kot pa gre domov)		Upoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
C3	<i>Pač rutina neki.</i>	Že navajena rutine		Pozitivno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C4	<i>Tko da. Živim od domov. Vem da je dobro za mene, da sem tle, čeprav ne bi rada bila. Tko večji del mene ne bi bil</i>	Zavedanje, da je to dobro zanjo, čeprav ne bi rada bila tu	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>tle, ampak vem, da je dober zame tko da gre.</i>					
C5	<i>V bistvu sem predlagala, da bi raje šla raj v stanovanjsko, ker smo imeli v prejšnjem domu ful preveč srednješolcev, ampak je za osnovnošolce.</i>	Za premestitev predlog mladostnice (mladinski dom, kjer je bila prej, namenjen bolj osnovnošolcem)		Neformalna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C6	<i>In sem hodila po različnih domovih, lepo pogledat kateri je ker</i>	Ogled stanovanjske skupine		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
C7	<i>in ta je imel največ prostora in so me samo sem dali. Neki na pol. Odločevala sem se med dvema stanovanjskim a skupinama. Hotela sem najprej v eno drugo, ampak so imeli že preveč polno na koncu, ker sem prepozno napisala. In potem sem sem prišla. V bistvu sem se samo odločila, tako da so v bistvu oni dali kam bom šla. Tako da tehnično so.</i>	Želja po odhodu v eno drugo stanovanjsko skupino, a zaradi polnosti mest, prihod v to		Neupoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
C8	<i>Zaradi sladkorne bolezni, ker nisem dobro jo vodila in</i>	Kritična ogroženost, zaradi sladkorne bolezni, ki je			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>sem bila kritično ogrožena.</i>	ni dobro vodila				
C9	<i>Sedaj sem boljše zlo. Čeprav nisem še kar na najboljšem, ampak gre proti tej smeri.</i>	Večja skrb za zdravje	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C10	<i>Scena je bila, da sem prvo ful hodila po bolnišnicah zaradi tega, ker nisem skrbela za sladkorno. Sem imela že štiri operacije na očeh. In potem so mi v bistvu tam predlagali.</i>	Predlog osebja v bolnišnici		Uradna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C11	<i>Jaz ne bi rabla v bistvu it v dom, ampak so mi tam predlagali, ker on dom, kjer sem bila jaz, sem zelo blizu živela in so bili tak, da lahko še naprej hodim v osnovno šolo, in če ne bom šla v ta dom, v bistvu lahko padem 8. razred. A je bil 8? In potem so pač predlagali, da bi šla v dom.</i>	Nudenje pomoči glede šole		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C12	<i>In sem rekla ja i guess. Tko da ni mi bilo problema, ker sem ful blizu živela.</i>	V bližini domačega okolja		Pozitiven	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

C13	<i>Niso me pripravljali. Samo rekli so mi, če bi šla v dom in sem rekla ja.</i>	Ni bilo priprave na prihod v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
C14	<i>In so bili tako, saj bo vse v redu. In sem prišla en četrtek, prinesla stvari, kufre in so me pustili tam.</i>	Vse bo v redu		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C15	<i>Iskreno sem mislila, da je ful bogo. Ne vem, ko sem samo notri prišla je bilo tko vse "starinsko".</i>	Neprenovljene, stare in boge sobe		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C16	<i>Pač ne vem tko tudi, ko je prišel prvi vzgojitelj, ko mi je razlagal v skupini, sem bila tako ooo bed, čeprav je imel dosti dobrih plati, ker pač te je vsaj pohvalil. Ampak uno, ni blo neki.</i>	Nelagoden občutek		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C17	<i>Ja to zjutraj se zbudiš, vzameš telefon oziroma če si srednja šola pač greš v šolo. Se vrneš takoj po pouku. Če se kej zgodi, zalomi, da boš zamudil ali pa kaj, moraš javiti. Ko prideš pustiš pri njih telefon. Narediš</i>	Predstavitev bivanja iz strani vzgojiteljev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora

	<i>dežurstvo. Pospraviš sobo in potem greš učne ure, eno uro pa pol. Potem pa če nimaš nobene kazni brez izhodov, pa lahko greš ven ali pa kaj ali pa na interesno dejavnost, če jo imaš. In ob 10 moraš biti konec, zrihtan, stuširan, vse in greš spat.</i>					
C18	<i>Ja v prejšnjem domu smo imeli tko, da nisi imel izhodov, vedno smo odšli nekam skupaj. Ob 9 uri si že moral spati. 15 do 9 si moral telefon že oddati in pač meni je bilo v bistvo dosti boljše, ker je bolj tko sproščeno pč.</i>	Manj omejitev kot v prejšnjem mladinskem domu	Organizacija dela	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C19	<i>V bistvu, mi je blo vse vredu tko.</i>	Vse vredu	Vrednotenje mladostniko v	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C20	<i>Pravila so v bistvu dosti, rečemo da povezana s tem kar se zgodi, tko da.</i>	Razumevanje		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C21	<i>V bistvu sem se prvi dan počutila kar lonely, ker nobenega nisem</i>	Občutek osamljenosti, zaradi nepoznavanja oseb		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>poznala. Itak je bil četrtek, prvi dan šole.</i>					
C22	<i>Potem pa v nedeljo, ko sem prišla so vsi prišli v mojo sobo in smo bili tko heej, js sm pa ta pa ta. In smo se začeli pogovarjati, tko da dober je.</i>	Dober občutek ob vzpostavljene m stiku z drugimi sostanovalci			Med bivanjem (iz strani sostanovalcev)	Nudena podpora
C23	<i>Jaz ne vem, če sem naredila ravno najboljši vtis na njih,</i>	Občutek, da oseba ni naredila dober vtis na sostanovalce	Do drugih	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C24	<i>ampak oni so ful dobrega name, tko da.</i>	Sostanovalci pustili dober vtis			Med bivanjem (iz strani sostanovalcev)	Nudena podpora
C25	<i>Najprej sem preizkušala njihove meje in sem ful špricala v šoli. Veliko sem delala sranja</i>	Preizkušanje mej	Vedenje	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C26	<i>samo ne vem, ko sem skontala vse njihove meje kako so oni do tebe, pač pod katerimi pogoji se oni tako obnašajo do tebe in potem ko sem skontala kako je kej, sem se zaustavila. Do takrat pa sem preizkušala meje.</i>	Razumevanje pomena postavljenih mej in ob tem spremenjeno vedenje	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C27	<i>Na sostanovalce,</i>	Nudena pomoč			Med bivanjem (iz strani sostanovalcev)	Nudena podpora

C28	<i>ker z vzgojitelji ful nisem bila dobra, ne vem.</i>	Ne dober odnos z vzgojitelji	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C29	<i>Vsak izbira svojega najljubšega</i>	Občutek, da ima vsak vzgojitelj svojega najljubšega mladostnika	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C30	<i>in potem imajo kar neke izpade in si tako over.</i>	Občutek, da vzgojitelji osebi ne bi pomagali		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
C31	<i>S podporo je bilo dosti vrede. Mislim, ne vem, nikoli nisem bila ravno ona oseba, ki bi šla hodit nekomu jokati na rame pa vse. Tako, da je bila njihova podpora, čisto dosti.</i>	Dovolj podpora iz strani so-stanovalcev			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
C32	<i>Da ne bi izbirali najljubšega otroka</i>	Enakovredno obravnavanje vseh		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C33	<i>ker potem so zelo obtoževali po krivem tudi tko neke scene. Na primer nekaj je bilo umazano in pride nekdo in reče umazan je in potem ja ti si bila kriva, ti si to umazala, pejdi očistiti raje to. Sploh nisem bila</i>	Obtoževanje po krivem	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

	<i>zraven in nisem vedela kaj se dogaja. To me je ful motlo pri njih, ampak ko se navadiš je malo lažje.</i>					
C34	<i>Tudi če bi jim povedala, bi se še samo bolj drli, tko da.</i>	Občutek, da izražanje mnenja povzroči kazen		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
C35	<i>Raje sem tiho.</i>	Zadrži mnenje zase (v izogib negativnim posledicam)		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C36	<i>Gre. Stike s svojo družino imam, sicer med bivanjem tu skoraj nič.</i>	Skoraj nič stikov med bivanjem			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C37	<i>Med vikendi pa sem itak pri njih potem.</i>	Odhod domov vsak vikend			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C38	<i>Bilo jim je še manj vseeno kot meni. Tako ali tako sem tko ful blizu živela pa še kar sem blizu samo ja je drugi del, ampak je še vseeno ista regija pa vse. Tako da.</i>	Vseeno ob tem, saj so geografsko še vseeno blizu		Strinjanje z ukrepom	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
C39	<i>Ful jim gredo na eno stvar, iskreno. Tle moji starši nobenega vzgojitelja ne marjo.</i>	Ne maranje vzgojiteljev iz strani staršev			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
C40	<i>Samo pa ko pridejo zraven v stik z njimi</i>	Pretvarjanje, da imajo dober odnos ob stiku			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora

	<i>pa so tko ja živijo, najboljši kolegi. Ampak drugače pa tko, ful jim gredo na živce.</i>	z njimi				
C41	<i>Ja ne bi rabli tok težit. Na primer karkol, da se zgodi rečmo. Nazadnje je bila scena, ko sem bila en teden doma, ko sem bila ful bolana, korono sem imela in vse. In vsak dan so po ene šestkrat, sedemkrat klicali. Pa dober ajde, da bi oni poklicali, da vidijo kako sem jaz ali pa kej, pa še to lahko enkrat narediš. Ne, oni kličejo okol nečesa, pa okol enih rendom papirjev, ko bi lahko tko rekli pet mesecev nazaj. Potem spet sladkorna pa sladkorna uno, pa potem kar neke scene so bile, kar nekaj so klicali. Pokličejo te in potem pokličeš nazaj in so tako zakaj pa kličeš. In sm tak uno saj si me ti klical model. Majo</i>	Preveč poseganja, teženje (ob boleznih mladostnice so po njenem mnenju prevečkrat klicali)			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora

	<i>tk ful kr neke.</i>					
C42	<i>Ful bolj skrbim zase, mislim za mojo bolezen.</i>	Večja skrb za zdravje	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C43	<i>Okoli sebe še moram delat.</i>	Večje zavedanje za delo na sebi	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C44	<i>Okoli teh sprememb glede na te pozitivne je dosti vrede, ampak jaz sem začela ful več kadit, ne vem zakaj.</i>	Več kajenja		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C45	<i>In dosti bolj sem živčna tle, ker a veš vseen si pod kontrolo, nekdo te nadzira 24/7 in si tko oo bed.</i>	Večja živčnost, zaradi nenehnega nadzora in kontrole		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C46	<i>Ampak za preživet bo, do 18. leta. Dve, tri leta. Rekli so mi kao let, dve, dokler se mi sladkorna ne popravi, ampak naslednji let sem 100% še tle.</i>	Urejena sladkorna bolezen			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
C47	<i>Ma, ne vem, saj čas gre tako ali tako hiter. Pa tudi navadiš se tako da ni tko bed.</i>	Navadila že	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C48	<i>Ammm. Ko nisem notri (smeh).</i>	Všeč, ko ni v stanovanjski skupini	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz

	<i>Dobesedno.</i>					vidika mladostnikov
C49	<i>Ne vem, ful majo red flagov vzgojitelji, potem pa. A veš, če imajo oni slabo energijo, pridejo oni s slabo energijo v službo, in si tko okej ne rabiš to na mene stresat. In si tko, ne vem, ti ni.</i>	Prenašanje slabe energije vzgojiteljev na mladostnike	Odnos vzgojiteljev	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C50	<i>Pri vzgojiteljih, da ful razlikujejo otroke. Pač ne vem, ta je pa tak, je bil že lansko leto tukaj in ima ne vem že ful več izkušenj ali pa kej. A veš, do drugih pa se lahko obnašajo kot da si tam sam neka rabljena cuna, pa jo vržejo v kot.</i>	Enakovredno obravnavanje vseh		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C51	<i>To, da rabijo prvo dobesedno njihov odnos popraviti do določenih otrok. Pač okej razumem, če otrok dela sranja pa vse, ampak tko ne moreš.</i>	Želja po spremembi odnosa iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C52	<i>Ful si želim, da ne razlikujejo otroke med seboj. Ful mi je to red flag</i>	Enakovredno obravnavanje vseh		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	scena.					
C53	<i>Ker nevem, tko, pride kdo na novo, še posebej jaz, ko sem sem prišla na novo, itak sem se tako bed, mislim bed počutila, veš ko nisem nobenega poznala pa take</i>	Občutek osamljenosti, zaradi nepoznavanja oseb		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C54	<i>in potem sem bila na koncu kar jaz črna ovca. A veš uno sploh niso me poznali veš. In so imeli kar neke čudne komentarje in sem tko, ni mi bilo všeč. To bi ful rada spremenila pri njih. Veš uno, don't judge a book by its cover.</i>	Prehitro in napačno sklepanje o razlogih vedenja		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
C55	<i>Mislim dosti so vred.</i>	V redu		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C56	<i>Ko sem bila jaz majhna nisem imela toliko pravil. Starši so bili dost strogi, ampak potem je najprej moja sestra začela tko hodit okol in potem sem še jaz začela. In ja, potem doma nismo imeli sploh nobenih</i>	Starši niso postavljali toliko pravil (občutek nezanimanja)		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>pravil. Sem sama od sebe javljala, ne vem, jaz grem tja pa tja, s tem pa tem, ob tej pa tej uri sem doma. In tudi če so poklicali, na primer na kamero ali pa kej, so videli, da sem res tam. Sej ne kot da jih je toliko zanimalo, ampak to je bila scena.</i>					
C57	<i>Ampak tle so ful taka pravila pa to, a veš ful ono am, ena pravila so ful tk, da te dušijo</i>	Nekatera dušijo		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
C58	<i>ampak druga pravila so pa, se zavedam tega, da lahko ful pomagajo oziroma, da so dobro namenska, ampak ne tako kot jih oni predstavljajo. Recimo nočem enkrat it na interesno, da me ful glava boli ali pa kaj in sedaj ti ne moreš reči, da ne bi šel, ker ti ne bodo pustili pač uno. Ker če ne greš potem dobiš kazen. Tudi če se probaš pogovoriti z njimi, da ne bi šel, so vseeno</i>	Čeprav so pravila dobro namenska, želja po večji fleksibilnosti		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>uno o ne, ja boš šel. Čeprav tudi jaz plačam en del, ker je tle do 30€ in tisto kar je čez mi plačamo. Jaz vsaki mesec prinesem denar za to. In so vseeno, ne ti boš vseeno šel. Jao okej.</i>					
C59	<i>Mmm ne. Fora je, da ta glavni vzgojitelj in njihovih nadrejenih ne poznam.</i>	Nepoznavanje nadrejenih			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
C60	<i>So pa bile tudi take scene z njimi, ko so bili tko ful nesramni do mene, še posebej, ko jih nisem poznala na začetku.</i>	Nesramnost		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
C61	<i>Sem šla enkrat na socialno in sem povedala svoji socialni delavki</i>	Zaupanje glede negativnega doživljanja stanovanjske skupine			Med bivanjem (iz strani socialne delavke)	Nudena podpora
C62	<i>in je bla tko ja okej bomo neki probali, ja nič niso probali se zmenit okoli tega.</i>	Ne držanje obljube za pomoč			Med bivanjem (iz strani socialne delavke)	Nudena podpora
C63	<i>Tako da ne morem. Tu nimam nobenega,</i>	Občutek, da se ne more obrnit na nobenega			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
C64	<i>ker pač na vzgojitelje se obrnem in takoj po svoje naredijo.</i>	Naredijo po svoje		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora

	<i>Njihovih nadrejenih pa itak ne poznam.</i>					
C65	<i>Pa tko, ne vem, tudi za par teh njihovih izpadov na začetku, ko sem tudi jaz delala sranja, ko sem pač njihove meje preizkovala, ampak tko. Takrat sem šla tudi do socialne in mi tudi oni niso pomagali, ker so res imeli neke take izpade, ko prav ono zaboli</i>	Zbolelo njihovo vedenje	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C66	<i>ampak a veš, karkoli sem probala naredit mi ni pomagalo in sem samo sprejela to, da sem tle, da moram biti tle in to je to.</i>	Zaradi nedobljene pomoči, le sprejela, da je tako		Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
C67	<i>Ja, definitivno ne domov.</i>	Ne domov		Drugam	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
C68	<i>Ne, itak sva se pogovarjale s sestro, da ko se odseli, da me ona posvoji,</i>	Posvojitev iz strani sestre, ko se odseli			Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
C69	<i>ker naši starši so božo ubi. Ne sej so okej, pa vse, ampak tko ne vem, raje bi šla s sestro živet,</i>	Iz strani sestre		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod

	<i>ko ji ful zaupam pa vse</i>					
C70	<i>ko pa dobesedno osebam, ko jim rečem oči pa mati pa jih ne poznam pč. Ko neznanci na cesti. So veš ono, poznam njihovo najljubšo jed, poznam ne vem njihove čustva, poznam ono, poznam ono, ampak še kar jih ne poznam. A veš ta scena.</i>	Starši kot neznanci			Med bivanjem (iz strani staršev)	Nudena podpora
C71	<i>Potem pa, ne vem. Načrt je, da grem k sestri ali pa na samo. Odvisno kako bo.</i>	Na samo		Drugam	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
C72	<i>Ja s socialno sva se drugače o tem pogovarjale, ko me je ona res hotela posvojiti. In so bli tko, povedali so vse osnove, to da rabi imet vsaj dvosobno stanovanje ali pa neki, da bom jaz imela svojo sobo in smo se pč pogovarjali.</i>	Pogoj iz strani socialne delavke je vsaj dvosobno stanovanje, da jo lahko sestra posvoji			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
C73	<i>In so bli tko ja lej, ko moja sestra to zrihta, dobesedno prideve samo</i>	Socialna delavka ob izpolnjenih pogojih, posvojitev omogočila		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod

	<i>na socialno in me bodo probali dat to pod oni case, ko se v dveh tednih rabi prebrat in da bom šla čim hitreje na sodišče, tko da me bo posvojila (navdušenje).</i>	čimhitreje				
C74	<i>Mislim sedaj trenuten, saj ne vem, da ona že kako leto, dve, dela za lunapark in se zelo razume s šefom in ona je njemu sedaj obljubila, da bo delala še do avgusta z njimi, potem pa bo šla, ker pač ja ona dobiva denar pa vse, lepo. Ampak ni dovolj, ko lahko res ono prav zaslužiš.</i>	Finance za stanovanje			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
C75	<i>Ampak se še kar šola, izredno, tako da čakave, da porihita to,</i>	Zaključek šolanja iz strani sestre			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
C76	<i>saj jaz bom tudi delala in če bo kaj potrebovala finančno itak, da si bove pomagale, itak bom z njo živela, tko da.</i>	Opravljanje dela za finančno pomoč sestri			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
C77	<i>Mmm. Podpore glih nimam. Itak sem sedaj na produkcijski šoli, ker ta</i>	Želja po večji fleksibilnosti urnika in ostalih dejavnosti v stanovanjski		Ne zadostna	Podpora	Priprava na odhod

	šola, kamor sem se vpisala ni bila ravno zame. Druge razloge ne bomo. V glavnem in sem sedaj na produkcijski. In ti omogočajo, da lahko delaš zjutraj in se ti šteje kot da ti prisoten pri pouku, ampak tega kar ne dovolijo. In so rekli, da lahko ti tudi po šoli delaš, ne pa da izostaneš od pouka. In sedaj je meni tko ful glupo. In so rekli, da si naj izberem neke dneve, ko mi jih lahko omogočajo, da delam takrat. V ponedeljkih imamo tako ali tako te sestanke v domu, ne bi mogla takrat delat. Ob torkih imamo večerje, ko pač skupaj kuhamo in tudi to ne bi mogla. V sredo imam boks. In potem kdaj bi delala, kakšen četrtek, petek, mogoče kakšen vikend, ampak kdo bi se vozil tako eno uro, ali pa tako dve, odvisno od gužve, od stanovanja pa	skupini, da bi lahko delala				
--	--	-----------------------------	--	--	--	--

	<i>do službe. In imajo tako ful čudna pravila, no ja saj imajo tudi to, ampak ja ne pomagajo mi neki ful. Ja tako da bom delala, sem tako ali tako hotela začeti po novem letu, da bi se vsaj neki znašla, vsaj med vikendi ali pa kej, da si našparam denar. Ja bi ga tudi porabila zase, ampak ne vem, rečemo, da je plača 800€ in si bi pustila enih 200€ zase, ostalo pa na stran.</i>					
--	---	--	--	--	--	--

Tabela 3: Odprto kodiranje C

Št. izjave	Izjava	Pojem	Pod-kategorija	Kategorija	Nad-kategorija	Tema
D1	<i>Katastrofa.</i>	Katastrofalno doživljanje		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D2	<i>Jaz sem šla v petek v stanovanjsko skupino. In sem jaz že naslednji dan izvedela, da moram jaz v ponedeljek it že sem živet.</i>	Na hitro		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D3	<i>Mislim ja. Iskreno me ni zanimalo. Pač vseeno</i>	Vseeno bilo			Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>mi je bilo.</i>					
D4	<i>Ampak potem pa, ko pa sem sem prišla, pa mi ni bilo vseeno. Sem hotela iti domov. Ampak okej.</i>	Ob prihodu sem, želja po odhodu domov		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D5	<i>Ker sem bila navajena biti doma, z mojo mami, bratom, sestro, ane.</i>	Navajena biti doma z bližnjimi		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D6	<i>Ja.</i>	Pogrešanje bližnjih	Družina	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D7	<i>Mami.</i>	Mami		Neformalna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D8	<i>Nič. To ni bila moja želja. Mislim ja vprašali so me kako mi je, ampak niso upoštevali. Nič niso upoštevali.</i>	Želja ni upoštevana		Neupoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovskega glasu
D9	<i>Ker nisem hodila v šolo</i>	Neobiskovanje šole			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D10	<i>in ker sem ful zaprta bla vase.</i>	Zaprta vase			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D11	<i>Kao v neki depresiji. Mislim, pač nisem bila ravno v</i>	Opisovanje drugih kot da je v depresiji, čeprav se to njej ni zdelo			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>depresiji, samo pač na nek tak način so opisovali. Ne vem, zaprta sem bila vase, nisem hodila v šolo. To je to.</i>					
D12	<i>Zato, ker so mi šli sošolci na živce. Sovražili so me ves čas. Čeprav me to ni glih prizadelo, ne vem če se tako reče. Ampak še na nek način mi ni bilo glih vseeno pač, ker me hejtajo in ni mi bilo glih vredu bit v šoli.</i>	Družba			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D13	<i>Enkrat sem se zjokala, to je to.</i>	Jokanje		Čustvene posledice	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D14	<i>In potem mi je bilo vredu, zato ker so bili vredu ljudje tukaj.</i>	Lažje zaradi dobrih so-stanovalcev			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
D15	<i>Nobeden. Sama sem se.</i>	Ni bilo priprave na prihod v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
D16	<i>Mhm.</i>	Ogled stanovanjske skupine		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
D17	<i>Ne vem, čuden občutek je bil. Čudno je bilo.</i>	Čuden občutek		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

D18	<i>Vzgojiteljica.</i>	Predstavitev bivanja iz strani vzgojiteljev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
D19	<i>En dan pred tem nisem celi dan nič spala, tako da. Si v bistvu nič nisem zapomnila.</i>	Ni zapomnila predstavitev bivanja, zaradi zasplosti		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D20	<i>In je videla, da sem ful zaspala in je rekla, da je vredno, da je večinoma ljudi, otrok, takšnih.</i>	Razumevanje zasplosti iz strani vzgojiteljice		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
D21	<i>Ampak jaz nisem nič spala, ker sem bila ful živčna takrat. Ker nisem vedela kako bo, ane.</i>	Nespečnost, zaradi živčnosti kako bo		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D22	<i>Vse mi je bilo tko razumljivo.</i>	Vse razumljivo glede bivanja		Pozitivno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D23	<i>Že prvi dan vredno. Tko prvi dan so bili že vsi okoli mene.</i>	Dober občutek ob sprejetju iz strani so-stanovalcev		Pozitivno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D24	<i>Mmm, to da pač nisem imela družine zraven ane. Sploh svoje sestre že dolgo nisem videla. Ima že otroka in je sedaj zelo zaposlena. Pogrešam jo.</i>	Pogrešanje bližnjih	Družina	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D25	<i>Pa samo za vikend se</i>	Težko dobiti s prijateljicami	Prijatelji	Pogrešanje življenja	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje

	<i>vidim s prijatelji iz svojega domačega kraja, pa še to težko, da se uskladimo.</i>	(uskladit		kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino		življenja v stanovanjski skupini
D26	<i>Mmm. Potem spat sem morala iti ob desetih. Ja, ker največkrat grem spat ob polnoči, ampak okej. To za zbujanje mi ni ravno problem. Ni mi problem kdaj se zbudim.</i>	Hitro oditi spat	Organizacij a dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D27	<i>Komuniciranje to. Pa dobro niti to ni bil neki ful problem, ampak pač v meni je bil kao neki problem to, ampak ni. Ne vem, ni gluh problemov bilo.</i>	Videnje drugih kot da je komunikacija v njej problem, čeprav sama tega ni tako dojela		Neskladje z dejanskim stanjem	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D28	<i>V bistvu ti ljudje tuki. Z eno osebo, ki je bila z mano v sobi, z njo sem se lahko pogovarjala.</i>	Druženje, občutek, da imaš nekoga ob sebi, pozitivno vplivalo			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
D29	<i>Pa še z eno, ki je bila prejšnje leto tukaj. Ona je bila že tri leta tuki in je vedela kako je tu.</i>	Nudena pomoč			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
D30	<i>Nič več.</i>	Dovolj podpora iz strani so-			Med bivanjem (iz strani so-	Nudena podpora

		stanovalec			stanovalec)	
D31	<i>Sem.</i>	Zadovoljstvo			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D32	<i>Vsak dan se slišimo, preko telefona.</i>	Vsakodnevni pogovori preko telefona			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D33	<i>Oče ne vem. Moja mami vem, da je bila žalostna.</i>	Doživljanje žalosti	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D34	<i>Čeprav je bila vesela zame,</i>	Vesela zanjo			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D35	<i>ampak žalostna je bila, ker me sedaj med tednom ni. In ji ne more noben težiti (smeh).</i>	Žalost, da se ne bodo videli	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D36	<i>Moji mami grede vsi na živce</i>	Ne maranje vzgojiteljev iz strani staršev			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
D37	<i>ampak je rekla, da je v redu.</i>	V redu			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
D38	<i>Važen je, da je meni v redu.</i>	Starši želijo le, da je mladostniku v redu			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
D39	<i>Ni mi vedno, ampak je v redu. Mislim za očija ne vem.</i>	V redu, ampak ne vedno			Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D40	<i>V bistvu so dobre. Preveč govorim.</i>	Postala bolj komunikativna	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D41	<i>Navadila sem se it spat ob</i>	Reden spalni urnik	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske	Doživljanje stanovanjske

	<i>desetih, enajstih. Zbudim se ob 7 zjutraj, ne vem zakaj.</i>	(navadila hitreje oditi spat)			skupine na mladostnika	skupine iz vidika mladostnikov
D42	<i>Učim se. Imam dobre ocene v šoli.</i>	Dobre ocene v šoli (učenje)	Glede šole	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D43	<i>Ful več komuniciram z ljudmi.</i>	Postala bolj komunikativna	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D44	<i>In ne pustim, da mi me kdo sedaj kaj dol ali pa kaj (postavim zase,</i>	Bolj se zna postaviti zase	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D45	<i>ne dovolim, da sem žalostna zaradi njih). Ne še sedaj čisto, ampak nekaterim ljudem ne pustim, ampak okej.</i>	Ne dovoljenje drugim, da jo spravijo v slabo voljo, žalost	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D46	<i>Uf. Včasih hrane, ampak vrede. Kar je za jest, bom pač pojedla ne.</i>	Sprememba kuharice (lačni, premalo raznolike hrane)		Glede osnovnih potreb	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D47	<i>Vzgojitelj. Mislim ne pravim, da so slabi, saj so vrede, samo, večinoma ne.</i>	Nestrinjanje z vzgojitelji	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
D48	<i>Večinoma časa, mislim do mene so ful vrede, zato ker sem pridna,</i>	Vzgojitelji do nje vrede, ker je pridna		Da	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
D49	<i>samo pač kakšni so do</i>	Občutek krivice glede	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje

	<i>drugih. Zato ker ena punca, ki je tu, ona ne dela nobenih problemov, pa jo kar nekaj kregajo ali pa samo jaz ne vidim, ne vem.</i>	kaznovanja				življenja v stanovanjski skupini
D50	<i>Ja, včasih so ne fer do drugih.</i>	Enakovredno obravnavanje vseh		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D51	<i>Ljudje. Še posebej dve osebi s katerimi se bolj razumem.</i>	Razumevanje s sostanovalci	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D52	<i>Da bi vzgojitelji bolj ene stvari razumeli. Enih stvari ne razumejo. Čeprav so vredu vzgojitelji, samo enim stvari res ne razumejo. To moraš objasniti.</i>	Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D53	<i>Mmm. V bistvu razumem vsa ta pravila.</i>	Razumevanje		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
D54	<i>Nekatera nisem, ampak so. Vredu so. Mislim to za denar, da si oni pospravijo, to ja, na nek način, samo ne vem zakaj rabijo prav vedet zakaj</i>	Nerazumevanje zakaj morajo vzgojitelji vedeti, za kaj porabijo denar		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>rabimo denar. Pa saj boš videl zakaj rabimo, saj ne kupujemo drog. Kako boš dobil drogo za 5 evrov, halo. Noben ne bo kupil droge pč. Samo pač ja verjetno jih skrbi, da ne krade kdo denar potem od nas, če bi imel prste kaj vmes. Večinoma so mi razumljiva.</i>					
D55	Domov.	Domov		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
D56	<i>Vsak teden me nekdo vpraša kaj boš, ko prideš iz doma. Vsak teden. Učiteljice, vzgojitelji, kdo od stanovalcev, moji sošolci, pa mami me včasih vpraša, včasih sama pri sebi razmišljam, včasih moj brat, tko vsi me vprašajo.</i>	Spraševanje vseh o cilju mladostnice glede nadaljnjega bivanja		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod
D57	<i>Ne vem, eni so mi govorili, da bom jaz na koncu ostala tukaj v Ljubljani, kar verjetno,</i>	Navajena na domači kraj		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod

	<i>mogoče bom, ampak nekaj mi je preveliko mesto. Navajena sem svojega domačega kraja.</i>					
D58	<i>Jaz sploh ne bi rabla biti več tu noter, ampak sem se sama odločila, da bom tukaj ostala, da naredim 9. razred.</i>	Sama odločila, da ostane tu, da dokonča osnovno šolo		Upoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
D59	<i>Da naredim 9. razred in da grem. V bistvu ne vem, meni je vredno sedaj to. Prvo da naredim 8, potem 9. razred in potem grem.</i>	Opravljena šola			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod

Tabela 4: Odprto kodiranje D

Št. izjave	Izjava	Pojem	Pod-kategorija	Kategorija	Nad-kategorija	Tema
E1	<i>Mmm. Nič realno. Meni je bilo čisto vseeno. Nisem imel nekakšnih tko občutkov.</i>	Vseeno bilo			Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E2	<i>Sam tko rekel sem vredno, meni je vseeno.</i>	Strinjal, saj je bilo osebi vseeno		Upoštevanje	Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
E3	<i>Ja, da bom živel z drugimi.</i>	Deljenje prostora z vrstniki		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E4	<i>Pa da bodo pravila. Mislim, da to.</i>	Pravila bodo		Negativno	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

						skupino)
E5	<i>Mislim, da niso ravno rekli, da rabim it sem, tko, da sem rabil, ampak mislim, da je... drugače se sploh ne spomnim kdo mi je že rekel. Mislim mami mi je rekla no to.</i>	Mami			Neformalna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom
E6	<i>Vem da ni bila njena ideja, ampak mislim, da so jo poklicali iz socialnega dela. Torej ne vem ravno kdo.</i>	Ni želja staršev		Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E7	<i>Ne ni bila.</i>	Ni želja mladostnika		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E8	<i>So me vprašali za mnenje o tem, sem precej prepričan. Samo se ne spomnim kdaj so me. Ampak sem gotov, da so me. Jaz se ne spomnem tistega pogovora zelo dober. Torej ne vem. Ja so.</i>	Vprašanje za mnenje			Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
E9	<i>Ker sem šprical. Ker se mi ni dalo v šolo hodit.</i>	Neobiskovanje šole			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E10	<i>Ne vem, mislim, bil sem tako bolj... dvakrat</i>	Padanje razreda			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	sem padel ane.. Prvič sem bolj tko, zaradi tega, ker sem takrat bil bolj na telefonu in drugič se ne spomnem ravno zakaj sem ravno, ampak sem mislim, da zaradi tega ker sem nisem hotel v šolo it tko. Mislim, da je bilo tko zaradi tega, ker sem se rabil vsak dan se zbuditi pa it na avtobus in potem sem rabil tko še hoditi ne vem 10, 15 minut. Vedno sem se zbudil tko ob 6-ih in potem vstat. Tko ob 6-ih sem se rabil vstat, da se pripravim in potem it. Potem sem se rabil pravi čas zbuditi, tko ob pol 6-ih, da se pravi čas vstanem ane. In potem to ponavljat vsaki dan, ni bilo ravno lušten. Pa tudi zaradi tega, ker nisem ravno užival v šoli tisti.					
E11	Ni ravno nič boljše. Sedaj si bolj želim učiti.	Večja želja po učenju	Glede šole	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E12	Ker ta šola ni ravno enaka	Neobiskovanje šole			Razlog za odhod v	Sprejetje ukrepa (odhod

	<i>kot tista, ker je bila tista bolj zahtevna. Tisto, ki sedaj hodim ni ful zahtevna in nisem ravno v tem užival, ker jaz želim bolj zahtevno, da je. Ne ravno. Takrat bolj sem bil na telefonu pa nisem ravno. Pa misli, da je bilo tudi zaradi korone, ker ko smo se učili doma. Mislim, da je bilo tudi zaradi tega ful odvisen zakaj sem šprical.</i>				stanovanjsko skupino	v stanovanjsko skupino)
E13	<i>Pa tudi sošolci so tko, da se samo prepirajo ves čas, ne tko prepirajo, samo glasni so. Tako brez razloga so glasni v razredu. Mene to nervira, pa da tko preklinjajo, prekinjajo pouk. Ja, meni to gre na živce, da tako prekinjajo pouk, zaradi tega se potem morajo učitelji tako ustavit pa potem ne moreš se učit normalno.</i>	Družba			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
E14	<i>Saj sedaj hodim. Ne vem kaj je bilo, samo grem. Mislim,</i>	Odhod v šolo pred strahom namestitve kam drugam			Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>ker sem sedaj v domu, pa če se še to kdaj ponovil, bom rabil ne vem kam it, ampak zagotovo ne bom več šprical. Sedaj hodim v šolo.</i>					
E15	<i>Ja, to je moja motivacija. Samo nočem it več v tisto nazaj. Sedaj hočem it samo v normalno šolo. Ko tisto končam, pa bom imel čisto normalno življenje. Še moram narediti tri leta. Mislim, da moram končati to šolo in sem v tej eno leto. Potem imam izbiro, mislim, da so mi rekli, da lahko potem grem v normalno, če se bodo tako s šolo dogovorili. Ni 100%. Gotovo pa bi bilo to boljše zame to. Ko to končam pa grem v srednjo. To bom pa še videl no.</i>	Opravljen šola			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
E16	<i>Ne vem, čisto enako je še vedno. Ja, čisto enako. Nič posebnega.</i>	Enako kot prej			Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
E17	<i>Ja so razložili mi.</i>	Predstavitev bivanja iz strani		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora

		vzgojitelj				
E18	<i>Ja</i>	Ogled stanovanjske skupine		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
E19	<i>Ne vem, ne spomnim se ravno.</i>	Ne spomni			Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E20	<i>Ena izmed vzgojiteljic v stanovanjski skupini mi je. Samo nisem prepričan katera. Jaz se prav tega ne spomnem. Rekla je, da vsak teden enkrat delamo večerjo. Pa neki o tem, da so vzele neki telefon in potem so plesale. To je edino kaj se spomnim tako res o tem, kar mi je povedala, da bomo delali tukaj.</i>	Predstavitve bivanja iz strani vzgojiteljev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
E21	<i>Samo enkrat se nisem strinjal, ampak sedaj mi je čisto vseeno, ker tako ali tako bom rabil to počet.</i>	Sprejetje pravil, kljub na začetku enem nestrinjanju		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

E22	<i>Tisto, kako se že reče, osnovno množenje, tko 10 krat 10, pa 1 krat 5, pa 7 krat 5, tiste tko osnovne, ker sem se jih moral na pamet naučiti. Ker je hotla, ne vem kdo že. Ja, da sem jih jaz napisal te osnovne, namesto, da samo na pamet naredim. Ja, samo sedaj sem čisto v redu s tem. Da nisem na pamet naredil, tisto kar sem moral že v tretjem razredu to znati, no se naučiš tisto na pamet že. In sedaj rabim napisat to. In ne nisem razumel niti malo zakaj moram to tako</i>	Občutek, da glas vzgojiteljev več šteje		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
E23	<i>Čisto v redu so.</i>	V redu		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E24	<i>Čisto v redu. Se razumem z njimi.</i>	Razumevanje s so-stanovalci	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E25	<i>Ob tem nisem imel nobenih težav.</i>	Brez težav			Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

E26	<i>Vzgojitelji so mi odgovorili, če sem jih kaj vprašal. To je vse. Nič ne bi potreboval več.</i>	Odgovorili na vprašanja		Da	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
E27	<i>Mislim, sedaj ful bolj skrbim za higieno.</i>	Večja skrb za higieno	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E28	<i>Ja sedaj bolj govorim, zaradi tega ker rabim govorit. Torej sedaj znam malo boljše se pogovarjat. S pogovarjanjem.</i>	Postal bolj komunikativen	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E29	<i>Ne, raje bi bil doma.</i>	Želja po odhodu		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E30	<i>Pa bil sam. No sej je vredno druženje, samo s tistimi, ki se prav razumeš, pa imaš enake interese. Samo tu sedaj nobeden, ne v stanovanjski, ne v tisti šoli, nimava tko enakih interesov kot jaz. Na interesni imaš bolj tko samostojno delo. Ni tko druženj, čeprav smo tko skupaj, samo ni to pč.</i>	Nihče nima enakih interesov kot on, zato raje bil sam	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

E31	<i>Ne vem, meni je tko, vse je okej tko.</i>	Vse vredu	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
E32	<i>Domov. Tam mi je boljše.</i>	Domov		K bližnjim	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
E33	<i>Ja sem se in so se strinjali z menoj, da je meni boljše doma. Ne da je boljše tko, v smislu, da je tko meni boljše. Da je meni dosti bolj všeč in so se strinjali.</i>	Strinjanje z mladostnikov o željo		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod
E34	<i>Naslednjo ali pa potem po naslednjem letu. Se mi zdi, ne vem, nisem 100%. Glede na to kako mi sedaj gre, mislim, da bo to uspelo ja. Glede špricanja, šolsko sem okej.</i>	Vzgojitelj opazil, da se vredu obnaša in z nadaljevanjem tega bo lahko šel po tem letu ven			Sprejetje mladostnikov e želje (iz strani vzgojiteljev	Priprava na odhod
E35	<i>Ne ravno podpora tko. Mislim, da so vredu s tem, če bom šel domov.</i>	Strinjanje z mladostnikov o željo		Pozitivna	Podpora	Priprava na odhod
E36	<i>Ne da, no sej so. Boljše mi je, ampak meni je čisto vseen, če bom tle bil tko.</i>	Boljše sedaj	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

Tabela 5: Odprto kodiranje E

Št. izjav	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Nadkategorija	Tema
-----------	--------	-------	---------------	------------	---------------	------

e						
F1	<i>A mam dovolj časa, ker včasih ful preveč govorim. Danes sem ful tak čuden, tako sploh ne vem, drugače sem tako mrtev. Mogoče zaradi tega, ker sem imel učne zjutraj in je bilo tko ful dobr, ker nisem rabil iti na športno. In imam ful energije, kar je ful hecno. Nisem navajen.</i>	Učne ure zjutraj dobro vplivale (bolj energičen)		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F2	<i>Aja. Ful je bilo čudno, ker pri meni je bilo nekaj tako, da so mi najprej na psihiatriji rekli, da bom šel</i>	Predlog iz psihiatrije		Uradna oseba	Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F3	<i>in sem se takrat ful vstrašil</i>	Strah	Težko	Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F4	<i>ampak potem me niso dali, ker so me hoteli samo nekako ustrašit.</i>	Želeli ustrašit		Negativno	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F5	<i>Ampak potem pa so mi opisali naslednjič, da bi blo tako ful dobr in vse to.</i>	Kot nekaj kar bo osebi všeč		Pozitivno predstavljen ukrep	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F6	<i>In potem sem</i>	Strinjal		Upoštevanje	Pri sprejemu	Upoštevanje

	<i>bil samo tako prav in sem se strinjal.</i>				ukrepa	mladostnikovega glasu
F7	<i>In potem sem bil malo razočaran, ko sem prišel, ker so mi ful opisali drugače, kako bo fajn.</i>	Razočaranje (opisano kako bo fajn)		Neskladje z dejanskim stanjem	Predstavljen ukrep	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F8	<i>Ne vem, meni je bilo ful tko vse na hiter. Ne vem. Ne na hiter tko, kr recimo ponavadi se počasi navadiš na neke stvari,</i>	Na hitro		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F9	<i>tle pa je vse tko točno vse delat takoj, kar oni rečejo. Tako hecno je.</i>	Vse delat takoj in točno kar vzgojitelji naročijo		Negativno doživljanje	Prehod iz družine v stanovanjsko skupino	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F10	<i>Na psihiatriji so mi rekli in so bili potem pč tko, če grem ali ne. In potem sem rekel, da ja.</i>	Vprašanje za mnenje			Pri sprejemu ukrepa	Upoštevanje mladostnikovega glasu
F11	<i>Ne bi vedel prav, tko tricky question.</i>	Ne ve točno			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F12	<i>Ne vem, se mi zdi da, zaradi tega, ker sem bil ful mentalno nestabilen</i>	Mentalno nestabilen			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F13	<i>pa zaradi tega, ker sem hotel iti v šolo v Ljubljano in me ne bi spustili v dijaškega,</i>	Želja po šolanju v Ljubljani, vendar zaradi mentalne nestabilnosti, ne bi bil sprejet v			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

	<i>zaradi tega, ker sem bil mentalno nestabilen, ne vem.</i>	dijaški dom				
F14	<i>Iz psihiatrije so mi rekli, moji starši so bili za to</i>	Strinjali glede odhoda mladostnika v stanovanjsko skupino			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F15	<i>ampak so me nekak hoteli spraviti ven iz mojega bivanja, kjer sem bil, ker me je ful triggiral tam in potem so rekli</i>	Domače okolje kot trigger			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F16	<i>ker sem bil že tokrat tam na psihiatriji, da moram it potem od doma, če mi tok ni dober in potem sem šel ja.</i>	Že velikokrat na psihiatriji			Razlog za odhod v stanovanjsko skupino	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F17	<i>Na začetku mi je bilo okej, ampak potem sem šele tko. Na začetku mi je blo ful vrede, ker je bil nek urnik</i>	Urnik		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F18	<i>ampak potem je dosti naporen urnik bil, ker nisem bil navajen.</i>	Naporen urnik (ne navajen)	Organizacija dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F19	<i>Tudi še sedaj mi je ful utrujajoče, ne vem, ker imam res ful stvari.</i>	Utrujajoče, zaradi toliko stvari	Organizacija dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

F20	Pripravil?	Ni bilo priprave na prihod v stanovanjsko skupino		Ne	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
F21	Mislim, enkrat sem prišel na ogled in potem so bili samo tako okej. Čeprav mi je bilo hečno, ker en drugi sostanovalec sploh ni imel ogleda in so ga samo pripeljali sem.	Ogled stanovanjske skupine		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
F22	Ful mi je bilo hečno, ker ena izmed vzgojiteljic, zadnji stavek, ki ga je rekla, ko sem imel pogovor z njo, je bila samo tako: aja ne se ustrašit, ker mi se deremo tudi, če kaj narobe narediš. In takrat sem mislil, da je bil to joke in ona tko, haha ful funny, ampak pol realno je dajala izgovor, ko sem rekel, da se res derejo na nas. In potem je rekla, saj smo te opozorili, da se bomo ane. In sem bil samo tko oo	Želja po večji strpnosti vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>okej, sorry jaz sem mislil, da je bil sarkazem.</i>					
F23	<i>Neprijetno, tko ful je bilo neprijetno.</i>	Nelagoden občutek		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F24	<i>Ja tko malo so mi sostanovalci pol</i>	Predstavitev bivanja iz strani sostanovalcev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
F25	<i>ampak na začetku so mi na ogledu mal tko na hiter vzgojitelji.</i>	Predstavitev bivanja iz strani vzgojiteljev		Da	Ob prihodu v stanovanjsko skupino	Nudena podpora
F26	<i>Na začetku mi je zvenelo kar vredno,</i>	Vse razumljivo glede bivanja		Pozitivno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F27	<i>, ampak tko dost vseh informacij naenkrat. Ja.</i>	Veliko informacij naenkrat		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F28	<i>Strinjal se nisem glih tko. Ker recimo mi, ko pridemo iz šole moramo takoj vse naredit. Jaz pridem, tko hodim, odprem vrata, grem takoj jest, da lahko hiter naredim dežurstva, da lahko hitro grem na učne, da imam bom lahko vsaj kakšno uro od zunaj. Ker</i>	Čimprej opravi obveznosti, da bo lahko vsaj malo prost	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>potem sem tko dobesedno skoz zaprt noter in ni glih fajn.</i>					
F29	<i>Tko ful je vsega.</i>	Veliko vsega za opraviti	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F30	<i>Mm. Mislim nisem bil navajen tko bit eno uro pa pol za mizo in dejansko delat neki, ker že tko imam ne vem, ful je odvisno od mojega mooda. Včasih, okej sedaj se bom učil, se dejansko učim eno uro pa pol, včasih pa tako 10 minut ne morem v list gledat ane. In je ful hecno.</i>	Ne navajen tako dolgo se učiti (odvisno od razpoloženja, koncentracije)	Organizacija dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F31	<i>Tko nasploh take malenkosti, ko jih ful zmotijo</i>	Vzgojitelje zmotijo malenkosti	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F32	<i>recimo o moj bog prah nisi pobrisal - kazen, zamudil si dve minuti, sedaj pa en teden ne boš imel izhodov.</i>	Kazni za malenkostno odstopanje	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F33	<i>Pač mislim tko, počutim</i>	Nikoli ne dovolj dobro	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje

	<i>se. Ali pa tko, ko nas ocenjujejo, po teh recimo, tisto mesečno, ko nas ocenjujejo in je samo tko, nikoli ni deset. Tudi če vse v redu naredim, nikoli ni 10 od 10.</i>	narejeno (nikoli 10 od 10, pa čeprav je vse v redu)				življenja v stanovanjski skupini
F34	<i>Oni vidijo tko neke napake in potem nikoli ne vem kaj delam narobe,</i>	Ne razumevanje kaj dela narobe glede na napake, ki jih vidijo vzgojitelji	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F35	<i>mislim obnašanje imam tko 7, ampak jaz se z njimi skoraj nikoli ne socializiram, tako da ne vem, kaj imajo za ocenit. In mi je ful hecno zaradi tega, ker sem tko. Tudi moja sostanovalke ima recimo učne sedem pa sploh ne vem zakaj, ker je pridna in se uči. Tudi njena šolska svetovalna delavka, ji je rekla, da je najbolj pridna v šoli in ji dajo 6. Pač kaj je fora. In tko obnašanje v šoli, kaj, oni</i>	Ne razumevanje načina ocenjevanja vzgojiteljev (občutek, da gredo na blef)	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

	<i>se sploh ne pozanimajo, mislim oni gredo tko malo na blef, ajde cca. Tko ne štekam njihovega ocenjevanja nasploh.</i>					
F36	<i>Potem se počutiš nekak kot da nikoli ni dost dober kar narediš</i>	Občutek, da nikoli ni dovolj dober kar naredi	Vrednotenje mladostnikov	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F37	<i>in si samo tko, ja potem pa se ne bom več tako trudil, ker itak ne morem nikoli doseči tistega uspeha, ki je najvišji. Pač ne bom neko nagrado, ki jo oni ful tko. Nagrada je tistih 10€, ki jih dobiš mesečno. Če oni vse to ocenijo, potem ponavadi dobiš tko, maksimum sem največ vidu, da je nekdo dobil 8,6€ (smeh). Vuhu, o hvala, saj ne bi bilo treba, tko. Ful služmo tle.</i>	Ni motivacije za trud (ker ni mogoče nikoli doseči tega uspeha)		Negativen vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F38	<i>Ampak ne, jaz sem ful vesel, da vsaj nekaj dobimo ne, ampak je samo tko, ko tako uradno</i>	Dodelitev vsaj nekaj žepnine		Strinjanje	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>povedo kot da, tko mm dobil si 8,6€, bravo. Hvala (smeh).</i>					
F39	<i>Na sestanovalce ponavadi</i>	Nudena pomoč			Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)	Nudena podpora
F40	<i>tko, ker saj sem na začetku, ko so mi rekli, tko če bo kaj narobe, ko sem glih iz psihiatrije prišel, če bo kaj narobe pridi k meni pa povej. In basically sem tudi naredil parkrat, ampak je bilo vedno slabše, zaradi tega, ker so me tko, nekako so bili sam tko: aaa ja jaz nisem tvoj psiholog. Pač kaj hočeš od mene.</i>	Ne držali obljube, da so na voljo za pomoč		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F41	<i>Tko nikoli ne vem kaj hočeš od mene tko. Pejdi povedat, če bo slabo, grem povedat, am jaz nisem tvoj psiholog ali pa ali so te doma preveč crkljali. A lahko živim tko. Please. Potem pa me</i>	Neresno dojemanje problema		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora

	<i>ne sprašuj. Potem pa sam tko delimo se, da se ne poznamo, tko.</i>					
F42	<i>Nikoli ne vem kaj hočejo tko.</i>	Ne ve kaj točno hočejo		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F43	<i>Nikoli jim ni dober tko. O sedaj pa si dober to naredil, sedaj pa te bomo pustili na miru. Ne, si naredil dežurstva in vse in je ostalo preveč časa od dneva. Ej pejd pejd, oo tam so veje, pejd jih malo zgrabit. A lahko živim ne, prosim. Jaz sem človek, nisem samo tvoj hrček, ko tle dela. Okej razumem to je tvoje delo, da me zaposliš ali neki, ampak vseeno ni to. Pa tko, že neke.</i>	Preveč vzgojitelji zapolnijo dan z obveznostmi	Organizacija dela	Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F44	<i>Jaz o tem poslušam, ko imam enega prijatelja, ki je v drugem domu in imajo ful drugače kot mi, ne vem. Je pa bolj za srednjo šolo tam narejeno</i>	Ni povezanosti z vzgojitelji	Odnos vzgojiteljev	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

	<i>ne, ampak vseeno, so tudi bolj povezani s temi vzgojitelji, kar mi je ful hecno, ampak če bi se sedaj hotel kadarkoli z njimi povezati, se ne bi mogel</i>					
F45	<i>ker so si naredil že neko avtoriteto al neki</i>	Avtoritarna drža vzgojiteljev		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F46	<i>jaz pa tudi tko mi ni prijetno se z njimi dolgo pogovarjat. Tko da.</i>	Ne prijetno dolgo pogovarjat z vzgojitelji	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F47	<i>Ne vem tko, sedaj sem se že nekaj navadil. Pogruntal kje lahko dobim podporo. Na primer, ko imam svojo psihologinjo</i>	Psihologinja			Med bivanjem (iz strani drugih oseb)	Nudena podpora
F48	<i>ali pa mami pokličem ali pa neke</i>	Klicanje mame			Med bivanjem (iz strani staršev)	Nudena podpora
F49	<i>ali pa se s svojimi sostanovalci pogovarjam. Ne vem.</i>	Nudena pomoč			Med bivanjem (iz strani sostanovalcev)	Nudena podpora
F50	<i>Meni je super tko.</i>	Zadovoljstvo			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

F51	<i>Tko mislim, slišim se med tednom. Sedaj, vseč mi je, ker so me tko nehali tko klicat, ker ponavadi so vedno samo tko vsak dan, ko so imeli čas tko. Živijo, kako si tko. Sedaj mi malo dajo prostor, ker se tudi utesnjenega počutim in sem tko ful utrujen in se mi zdi, in potem še jaz dam slabo voljo, če se oglasim samo tko slabe volje ne in smo se nekako zmenili, da se tko pokličemo. Ponavadi jih jaz pokličem ali pa tko, če jih res že kakšna dva dni nisem poklical tko da, vse skup ja.</i>	Pogovor s starši, da jih mladostnik sam pokliče oziroma da mu dajo malo več prostora (utesnjenost, utrujenost, slabo počutje nato prenese nanje)			Zadovoljstvo glede stikov z družino	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F52	<i>Najprej so se kar ustrašili, tko ko so jim predlagali to.</i>	Ustrašili	Stiska	Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F53	<i>Ko so opisali na začetku, so mislili tko ne, to ni zavod, to ni pč nek, ko si si nekako drugače predstavljali</i>	Drugače predstavljali		Negativno doživljanje	Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

F54	<i>ampak sedaj je tudi njim tko okej</i>	Sedaj sprejeli			Odziv staršev	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F55	<i>ampak oni sami so se, nekako imajo isto mnenje kot jaz, ko imajo podoben odziv od njih kot jaz. Tko oni na primer tko zmenijo se za datum kdaj se bi dobili, da bi imeli ta sestanek ali kako se reče to s starši pa s tem. In pač moji starši napišejo datume in potem jim da en čist tretji datum in pol so samo tko mi nimamo časa takrat in potem samo tko napiše, se vidimo ta datum. Pač ne mi nimamo časa, ne morem zaj it iz službe zaradi tega.</i>	Izbira datuma za sestanek, ko dejansko starši lahko pridejo		Predlogi za boljše sodelovanje	Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora
F56	<i>Moja mami si je poiskala psihiatrično pomoč, s strokovnimi delavci tukaj pa ne rada sodeluje, saj so kar sami določili datum, na katerega ni mogla priti.</i>	Slabo sodelovanje			Sodelovanje staršev in vzgojiteljev	Nudena podpora

F57	<i>Se mi zdi, da bi vzgojitelji po mojem mnenju rabli nekak neko, še posebej ti naši (smeh), ne judgam vseh drugih, ampak po mojih izkušnjah imajo naši bolj slabo splošno razgledanost in tudi nočejo odpret svoje splošne razgledanost i. Ne vem tko, jim probaš nekaj razložiti, se ne da</i>	Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F58	<i>in imajo spet neko svojo idejo, ki pa jo nočejo spremeniti</i>	Občutek, da glas vzgojiteljev več šteje (ekspertna drža)		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ga glasu
F59	<i>in potem ne vem zakaj sploh sprašujejo kaj hočemo, če pa ne bodo tega sploh upoštevali, niti hoteli upoštevati no.</i>	Občutek, da z izražanjem mnenja oseba ne bi bila upoštevana		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikov ga glasu
F60	<i>Mogoče to, da sem bolj organiziran, ampak sedaj to ne vem ali je zaradi tega, ker sem mentalno boljše ali zaradi tega, ker sem tle.</i>	Bolj organiziran	Glede vedenja	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

F61	<i>Ampak na začetku, lani, ko sem bil tukaj, jaz sem prišel okoli novembra lani, mi je bilo slabše, ko sem sem prišel sem samo še slabše je bilo.</i>	Bilo samo še slabše	Vrednotenje mladostnikov	Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F62	<i>Počutil sem se ful utesnjenega.</i>	Občutek utesnjenosti		Negativno	Počutje ob prihodu (prvem stiku)	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F63	<i>Tko nisem imel neke zasebnosti</i>	Ni zasebnosti	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F64	<i>ne vem tko jaz imam ful rad čas zase včasih, ne vem tko. Včasih sem sam v svoji sobi in sedim in živim ne, nič drugega.</i>	Ni dovolj časa zase	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F65	<i>. In ne vem, ful mi je bilo preveč vsega in potem sem spet bil hospitaliziran. In prejšnje leto tko sem bil pomoje kake štiri mesece samotle, neki tazga, saj ne vem, ni me dolgo bilo, ker sem samo ven pa not iz bolnice hodil.</i>	Preveč vsega	Organizacija dela in klima	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

F66	<i>Ampak to leto pa mi je boljše, ker sem se nekaj sam pripravil, ne vem, bolj organiziral, ne vem.</i>	Boljše zdaj (sam pripravil, organiziral)	Vrednotenje mladostnikov	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F67	<i>Moji sostanovalci.</i>	Pozitivno doživljanje sostanovalcev	Odnos s stanovalci	Pozitiven vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F68	<i>Pa mogoče to, da sem pogruntal, da ta interesna dejavnost, ki jo imamo, sem dejansko pogruntal, da mi je gledališče ful vredno. To je vsaj ena edina dobra stvar, ampak ne glih (smeh).</i>	Odkritje novega zanimanja (gledališče)	Boljša skrb zase	Pozitiven vpliv	Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F69	<i>Uu, kje začnem (smeh). Ne vem tko, ne maram ne razumevanja, ki ga dobivamo.</i>	Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F70	<i>Ne vem, ne maram tko vse kar hočejo, da naredimo popolno,</i>	Iskanje popolnosti iz strani vzgojiteljev	Odnos vzgojiteljev	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F71	<i>ampak tudi, če naredimo popolno, ni popolno in tko nikoli ne more biti popolno v njihovih obrazilih. Tko</i>	Nikoli ne dovolj dobro narejeno	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

	<i>ti si samo otrok, kaj boš ti.</i>					
F72	<i>Tko ne vem, malo se tko ne sprejeto počutim, ne med sostanovalci, ampak glede teh ljudi, ki nas bi dejansko morali "vzgajati". Ne vem tko skrbet za nas. Tko počutim se, ampak mi je kind of všeč, ker jaz nočem imeti nič z njimi tko, ker jih poznam tko sedaj osebno in.</i>	Občutek nesprejetosti	Odnos vzgojiteljev	Negativen vidik	Počutje med bivanjem	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F73	<i>Mmm, ne vem, meni bi bilo ful lepo, če bi tko organiziral, ne organiziral, tko da bi, ne vem, na začetku se že prej, mislim sedaj res tega ne bi rad, ampak če bi bilo že na začetku tko, da te malo drugače sprejmejo,</i>	Že na začetku sprejemajoči vzgojitelji		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F74	<i>da probajo razumeti,</i>	Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F75	<i>da ne vem so zainteresiran</i>	Zainteresirano st vzgojiteljev		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske

	i,					skupine iz vidika mladostnikov
F76	<i>ne pa tko, da iščejo neko prfektnost,</i>	Ne iskanje perfektnosti		Glede vzgojiteljev	Predlogi za izboljšave	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F77	<i>ker se mi zdi, da takoj ko nekdo pride, vsi vzgojitelji mislijo, da je tko slab.</i>	Prepričanje vzgojiteljev, da ko nekdo pride, je slab		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F78	<i>Ker zame sploh niso vedeli par stvari, zaradi česar sem sploh prišel noter ne. In je bilo ful hecno, ker se ne pozanimajo tko.</i>	Nepozanimanje vzgojiteljev, zaradi kakšnih razlogov je oseba prišla sem		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F79	<i>Ne vem jaz pridem iz psihiatrije in imamo nek sestanek in potem samo tko ja, mi dajo kazen,</i>	Občutek krivice glede kaznovanja	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini
F80	<i>zaradi tega ker sem šel na psihiatrijo, ker sem pobegnil od tle, ampak ni bila fora, da sem pobegnil, ampak je bila neka druga stvar, zaradi katere oni sploh niso vedeli.</i>	Prehitro in napačno sklepanje o razlogih vedenja		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F81	<i>So bili samo tko, ne pa ne. In potem sem</i>	Občutek, da glas vzgojiteljev		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski	Upoštevanje mladostnikov ga glasu

	<i>bil jaz tako okej, potem pa ne, daj mi kazen. In potem sem imel tko dva tedna kazen.</i>	več šteje (ekspertna drža)			skupini	
F82	<i>Ampak vseeno to sem imel srečo, da sem lahko dvakrat po 10 minut hodil ven. Pa še to mi je bilo čudno, ker mi je enkrat, tko rekli so mi, da mi ne bodo pač ne vem koliko časa, 10 minut ja, nisem imel pa ure, da bom mogel to namizno uro nosit sabo. Tko pomoje bi me še zaradi tega dali na psihiatrijo (smeh). En človek skoz hodi z uro za na mizo. Tudi eni sostanovalki, ko je šla z eno drugo ven in ji ni delal telefon, ta druga pa je imela kazen brez telefona, ni hotel dati telefon, da naj to uro vzamem. V torbico je dala uro. Pa še ura se bi lahko, ko je šrauf zadaj,</i>	Občutek, da jim ne zaupajo		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora

	<i>prestavlja ne. Sploh ne bi mogel vedet. Ne vem tko včasih ful se mi zdi kot da malo podjebavajo nas.</i>					
F83	<i>Vse (smeh). Mislim tko, jaz bi ful rad, da bi blo mal bolj sproščeno</i>	Čprav so pravila dobro namenska, želja po večji fleksibilnosti		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F84	<i>ne pa samo tko oo ne spet bom to zajebal in spet bo to in bom dobil to in bo kazni in bo tisto.</i>	Strah, da naredi kaj narobe in bo sledila kazni			Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F85	<i>Tko ena majhna napaka, pač vse se ti podre nekak ne, tko.</i>	Ne tako malenkostni		Želena sprememba	Doživljanje pravil	Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov
F86	<i>Dejansko ne vem na koga bi se obrnil, ker sem se že obrnil tko. Sem povedal v bolnici in so bili samo tko ja bomo uredili in potem so baje klicali, ampak se ni nič spremenilo, tako da.</i>	Povedal svoje doživljanje na psihiatriji, klicanje sem, a se ni nič spremenilo		Neupoštevanje	Med bivanjem v stanovanjski skupini	Upoštevanje mladostnikovega glasu
F87	<i>Mogoče to, da se ne derejo več tok, ampak to je tudi odvisno kdo je noter v stanovanjski, ampak ja.</i>	Dretje vzgojiteljev (sicer ne več toliko)	Z vzgojitelji	Težave v odnosih	Težave pri prilagajanju	Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

F88	<i>O tem se nočem pogovarjat z vzgojitelji. Noben se noče.</i>	Ni želje po pogovoru z njimi		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora
F89	<i>V dijaškega.</i>	V dijaški dom		Drugam	Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine	Priprava na odhod
F90	<i>Doma smo se o tem že pogovarjali.</i>	Pogovarjanje o tem doma		Pozitivna	Nudena podpora	Priprava na odhod
F91	<i>Sedaj pa pomoje je že pozabila, ker smo že lani rekli, ampak ja smo že govorili. Tu so rekli, da se bomo zmenili, tko da i think, da bo,</i>	Spraševanje vzgojiteljice o cilju mladostnika glede nadaljnjega bivanja		Pozitivna	Nudena podpora	Priprava na odhod
F92	<i>ker res ne vem zakaj sem sploh tle noter. Tko ne vidim razloga zakaj bi mogel biti tle noter.</i>	Ne vidi razloga za prihod sem		Negativno doživljanje	Odziv mladostnika	Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)
F93	<i>Predvsem od staršev.</i>	Iz strani staršev		Pozitivna	Nudena podpora	Priprava na odhod
F94	<i>Tuki tako ali tako ne.</i>	Iz strani vzgojiteljev		Ne zadostna	Nudena podpora	Priprava na odhod
F95	<i>Tukaj ti bo rekel, se bomo zmenili.</i>	Občutek, da vzgojiteljem ni mar		Ne zadostna	Nudena podpora	Priprava na odhod
F96	<i>Ali pa tko, kdaj si mi pa to rekla. Včeri? (smeh). Ali pa tko, ko se sploh ne pozanimajo se. Jaz sem</i>	Hitro pozabijo vzgojitelji kaj so jim povedali		Ne	Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)	Nudena podpora

	<i>bil enkrat pri psihologinji in me tko sredi tega, ko sem se pogovarjal z njo klicala vzgojiteljica in bila samo tko čist panična kje sem, da bo policijo klicala, ko me ni bilo. Zapiši si. Jaz sem tko, dva dni pred tem, vsak dan rečem, en teden pred tem že omenim, vpišejo, napišejo v kolendarček svoj in v ta svoj računalnik. In še zmeraj kličeš kot da sem zbežal ali kot da sem izginil iz tega planeta, daj a se lahko malo ozreš prosim.</i>					
F97	<i>Mmm, kaj bi potreboval? Rabil bi samo potrdilo od sodišča</i>	Potrdilo od sodišča za odhod			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod
F98	<i>da grem lahko (smeh).</i>	Želja po čimprejšnjem odhodu iz stanovanjske skupine			Potrebni viri za uresničitev želje	Priprava na odhod

Tabela 6: Odprto kodiranje F

Priloga D: Osno kodiranje

Sprejetje ukrepa (odhod v stanovanjsko skupino)

- Odziv mladostnika
 - Vseeno bilo (D3), (E1)
 - Pozitivno doživljanje
 - Ni zdelo slabo, saj je bila oseba pred tem že v mladinskem domu (rutina) (C1)
 - Negativno doživljanje
 - Slabo počutje (A1)
 - Težko (B2)
 - Sprijaznit z odhodom od staršev in svojega doma (A5)
 - Prihod v novo okolico, med neznance (A6)
 - Navajanje na drugačna pravila (A7)
 - Predvidevanje, da bo hudo (B17)
 - Strah (F3)
 - Doživljanje ukrepa kot nepravilnega (A18)
 - Ne vidi razloga za prihod sem (F92)
- Odziv staršev
 - Nevednost očeta (B34)
 - Strinjanje z ukrepom (F14)
 - Predlog za ukrep iz strani mame, zaradi starševske nemoči (B33)
 - Boljše obnašanje mladostnika za čimprejšnji prihod domov (B14)
 - Veseli zanj (D34)
 - Starši želijo le, da je mladostniku v redu (D38)
 - Sedaj sprejeli (F54)
 - Vseeno ob tem, saj so geografsko še vseeno blizu (C38)
 - Negativno doživljanje
 - Ni želja staršev (A14), (E6)
 - Nestrinjanje enega izmed staršev s tem (B36)
 - Stiska (različna negativna čustva) (A80)
 - Doživljanje žalosti (A29), (A76), (A79), (D33)
 - Doživljanje jeze (A77), (B35)
 - Razočaranje (A78)
 - Žalost, da se ne bodo videli (A81), (D35)
 - Ustrašili (F52)
 - Drugače predstavljali (F53)
- Odziv bližnjih
 - Pozitivno doživljanje
 - Stanovanjska skupina vidna kot nekaj kar pomaga (A31)
 - Negativno doživljanje
 - Trud sorodnika, da ne bi sprejeli ukrepa (A30)
 - Stanovanjska skupina vidna kot nekaj kar spreminja ljudi (A32)
 - Sorodnica želela posvojiti osebo, da ne bi odšla v stanovanjsko skupino (A33)
- Oseba, ki je podelila ukrep z mladostnikom
 - Uradna oseba
 - Socialna delavka (A8), (B4)
 - Predlog osebja v bolnišnici (C10)
 - Predlog iz psihiatrije (F2)
 - Neformalna oseba
 - Mami (B3), (B13), (D7), (E5)
 - Oči (B15)
 - Za premestitev predlog mladostnice (C5)

- Predstavljen ukrep
 - Pozitivno predstavljen ukrep
 - Kot nekaj kar bo osebi všeč (A9), (F5)
 - Deljenje prostora z vrstniki (A10), (E3)
 - Nudjenje pomoči glede šole (A11), (C11)
 - Vse bo vredno (C14)
 - Negativno
 - Pravila bodo (E4)
 - Želeli ustrašiti (F4)
 - Neskladje z dejanskim stanjem
 - Nudjenje učne pomoči kot edina pozitivno doživeta stvar od predstavljenega (A13)
 - Ne tako hudo kot si je predstavljal (B19)
 - Videnje drugih kot da je komunikacija v njej problem, čeprav sama tega ni tako dojela (D27)
 - Razočaranje (opisano kako bo fajn) (F7)
- Razlog za odhod v stanovanjsko skupino
 - Šola
 - Neobiskovanje šole (A17), (B8), (D9), (E9), (E12)
 - Padanje razreda (A132), (E10)
 - Družba (B7), (D12), (E13)
 - Neprimerno obnašanje
 - Grdo obnašanje do starša (B9)
 - Ogroženost zaradi nedosledne skrbi za bolezen (C8)
 - Ne ve točno (F11)
 - Duševne težave
 - Opisovanje drugih kot da je v depresiji, čeprav se to njej ni zdelo (D11)
 - Zaprtost vase (D10)
 - Mentalno nestabilen (F12)
 - Želja po šolanju v Ljubljani, vendar zaradi mentalne nestabilnosti, ne bi bil sprejet v dijaški dom (F13)
 - Že velikokrat na psihiatriji (F16)
 - Domače okolje kot sprožilec (F15)

Upoštevanje mladostnikovega glasu

- Pri sprejemu ukrepa
 - Upoštevanje
 - Možnost izbire mladostnika (odločitev, da raje ostane v stanovanjski skupini kot pa gre domov) (C2)
 - Strinjal, saj je bilo osebi vseeno (E2)
 - Strinjal (F6)
 - Neupoštevanje
 - Ni želja mladostnika (A15), (B5), (E7 - potem vseeno)
 - Želja ni upoštevana (A16), (B6), (D8 - na začetku bilo vseeno, nato ne več)
 - Že sprejet sklep sodišča (sorodnica ni mogla posvojiti mladostnice, čeprav si je to želela (A34)
 - Polnost mest v drugi stanovanjski skupini, kamor si je želela (C7)
- Med bivanjem v stanovanjski skupini
 - Upoštevanje
 - Pripravljenost pomagati iz strani socialne delavke (predstavila možnost vložitve prošnje za drugo stanovanjsko skupino) (A111)
 - Sama odločila, da ostane tu, da dokonča osnovno šolo (D58)
 - Neupoštevanje
 - Občutek, da z izražanjem mnenja oseba ne bi bila upoštevana (A55), (B45), (F59)
 - Občutek, da glas vzgojiteljev več šteje (ekspertna drža) (A56), (B48), (E22), (F58), (F81)
 - Občutek, da izražanje mnenja povzroči negativne posledice (A57), (A90), (C34)

- Raje zadržati mnenje zase (A58), (B24), (C35)
- Povedal svoje doživljanje na psihiatriji, klicanje sem, a se ni nič spremenilo (F86)

Doživljanje stanovanjske skupine iz vidika mladostnikov

- Počutje ob prihodu (prvem stiku)
 - Ne spomni (E19)
 - Pozitivno
 - Vse razumljivo glede bivanja (D22), (F26)
 - Dober občutek ob sprejetju iz strani so-stanovalcev (D23)
 - Negativno
 - Slabo počutje (A35)
 - Neprenovljene, stare in boge sobe (A36), (C15)
 - Depresivno okolje (A37), (B12)
 - Odpor proti vzgojiteljem (A39)
 - Obrambna drža (pripravljenost se stepsti, da se postavi zase) (B18)
 - Nelagoden občutek (C16), (F23)
 - Občutek osamljenosti, zaradi nepoznavanja oseb (C21), (C53)
 - Občutek utesnjenosti (F62)
 - Ob prihodu sem, želja po odhodu domov (D4)
 - Čuden občutek (D17)
 - Ni zapomnila predstavitve bivanja, zaradi zaspanosti (D19)
 - Veliko informacij naenkrat (F27)
- Počutje med bivanjem
 - Vredu, ampak ne vedno (D39)
 - Pozitiven vidik
 - Odnos s stanovalci
 - Sostanovalka veliko pomeni (A93), (A95)
 - Pozitivno doživljanje so-stanovalcev (B25), (F67)
 - Razumevanje s sostanovalci (B27), (D51), (E24)
 - Vrednotenje mladostnikov
 - Raje potrpeti v tej stanovanjski skupini kot se znova privaditi na novo okolje (novi ljudje, nova pravila) (A112)
 - Zavedanje, da je to dobro zanjo, čeprav ne bi rada bila tu (C4)
 - Vse vredu (C19), (E31)
 - Navadila že (C47)
 - Boljše sedaj (E36), (F66)
 - Organizacija dela
 - Manj omejitev kot v prejšnjem mladinskem domu (C18)
 - Negativen vidik
 - Odnos vzgojiteljev
 - Prenašanje slabe energije vzgojiteljev na mladostnike (C49)
 - Ni povezanosti z vzgojitelji (F44)
 - Iskanje popolnosti iz strani vzgojiteljev (F70)
 - Občutek nesprejetosti (F72)
 - Vrednotenje mladostnikov
 - Osebi ni všeč nič (A92), (B42)
 - Oseba ne mara ničesar in nikogar (A94), (B43)
 - Všeč, ko ni v stanovanjski skupini (C48)
 - Nihče nima enakih interesov kot on, zato raje bil sam (E30)
 - Bilo samo še slabše (F61)
 - Občutek, da nikoli ni dovolj dober kar naredi (F36)
 - Organizacija dela in klima
 - Depresivno vzdušje (A109)
 - Čimprej opravi obveznosti, da bo lahko vsaj malo prost (F28)
 - Veliko vsega za opraviti (F29)
 - Preveč vsega (F65)

- Ni zasebnosti (F63)
 - Ni dovolj časa zase (F64)
- Vpliv stanovanjske skupine na mladostnika
 - Odhod v šolo pred strahom namestitve kam drugam (E14)
 - Pozitiven vpliv
 - Glede šole
 - Nudnje šolske pomoči za uspešno šolanje (A12)
 - Spremenjeno razmišljanje glede šole (hoče dokončati) (A91)
 - Večja želja po učenju (E11)
 - Dobre ocene v šoli (učenje) (D42)
 - Glede vedenja
 - Postal mirnejši (B39)
 - Zavedanje dejanj (B40)
 - Pomisli pred dejanjem (B41)
 - Razumevanje pomena postavljenih mej in ob tem spremenjeno vedenje (C26)
 - Postal/a bolj komunikativen/komunikativna (D40), (D43), (E28)
 - Bolj organiziran (F60)
 - Boljša skrb zase
 - Večja skrb za zdravje (C9), (C42)
 - Večje zavedanje za delo na sebi (C43)
 - Reden spalni urnik (navadila hitreje oditi spat) (D41)
 - Bolj se zna postaviti zase (D44)
 - Ne dovoli drugim, da jo spravijo v slabo voljo, žalost (D45)
 - Večja skrb za higieno (E27)
 - Odkritje novega zanimanja (gledališče) (F68)
 - Negativen vpliv
 - Želja po odhodu (A2), (B46), (E29)
 - Se ne postavi zase (pasivnost) (A89)
 - Bolj kadi (C44)
 - Večja živčnost, zaradi nenehnega nadzora in kontrole (C45)
 - Ni motivacije za trud (ker ni mogoče nikoli doseči tega uspeha) (F37)
- Zadovoljstvo glede stikov z družino
 - Odhod domov vsak vikend (A74), (C37)
 - Vsakodnevni pogovori preko telefona (A75), (D32)
 - Še večje zadovoljstvo bi oseba občutila, če bi bila lahko več doma (A73), (B31)
 - Zadovoljstvo (D31), (F50)
 - Občutek odgovornosti za možnost imeti več stikov z družino (B32)
 - Skoraj nič stikov med bivanjem (C36)
 - Dogovor s starši glede klicanja (slabo počutje nato prenese nanje) (F51)
- Doživljanje pravil
 - Strinjanje
 - V redu (A102), (C55), (E23)
 - Spanje ob desetih (A103)
 - Razumevanje (B23), (C20), (D53)
 - Sprejetje pravil, kljub na začetku enem nestrinjanju (E21)
 - Starši niso postavljali toliko pravil (občutek nezanimanja) (C56)
 - Urnik (F17)
 - Učne ure zjutraj dobro vplivale (bolj energičen) (F1)
 - Dodelitev vsaj nekaj žepnine (F38)
 - Zelena sprememba
 - Dovoljenje imeti telefon pri sebi zvečer za srednješolce (se zaveda pomena spanja) (A104)
 - Upoštevanje okoliščin na katere oseba nima vpliva (zamujanje zaradi gužve) (A105)
 - Učne ure ne ob določeni uri (spontano) (B47)
 - Nekatera dušijo (C57)

- Strah, da naredi kaj narobe in bo sledila kazen (A106), (F84)
 - Čeprav so pravila dobro namerna, želja po večji fleksibilnosti (C58), (F83)
 - Nerazumevanje nekaterih pravil (A48), (D54)
 - Ne tako malenkostni (F85)
- Predlogi za izboljšave
 - Glede vzgojiteljev
 - Želja po večji strpnosti vzgojiteljev (A72), (F22)
 - Boljše razumevanje iz strani vzgojiteljev (A96), (D52), (F57), (F69), (F74)
 - Boljše razumevanje, da so mladostniki različni in ima vsak drugačne potrebe (A97)
 - Želja po spremembi odnosa iz strani vzgojiteljev (A100), (C51)
 - Spodbujanje izražanja mnenja (A101)
 - Enakovredno obravnavanje vseh (C32), (C50), (C52), (D50)
 - Že na začetku sprejemajoči vzgojitelj (F73)
 - Zainteresiranost vzgojiteljev (F75)
 - Ne iskanje perfektnosti (F76)
 - Glede osnovnih potreb
 - Boljše ogrevanje pozimi (A98)
 - Sprememba kuharice (lačni, premalo raznolike hrane) (A47), (A99), (D46)

Prilagajanje na novo okolje življenja v stanovanjski skupini

- Prehod iz družine v stanovanjsko skupino
 - Pozitiven
 - V bližini domačega okolja (C12)
 - Enako kot prej (E16)
 - Negativno doživljanje
 - Katastrofalno doživljanje (A19), (D1)
 - Skoraj leto ne sprijaznjenja s tem (A20)
 - Težko ob odhodu sestre v tujino (A23)
 - Težko sprejeti vse na novo (A25)
 - Ne dobro počutje (B10)
 - Ni občutka domačnosti (B11)
 - Strožje kot doma (B21), (B44)
 - Na hitro vse (D2), (F8)
 - Navajena biti doma z bližnjimi (D5)
 - Nespečnost, zaradi živčnosti kako bo (D21)
 - Vse delati takoj in točno, kakor vzgojitelji naročijo (F9)
- Težave pri prilagajanju
 - Brez težav (E25)
 - Pogrešanje življenja kakršno je bilo pred odhodom v stanovanjsko skupino
 - Družina
 - Pozitivno doživljanje domačega okolja (A3)
 - Pogrešanje bližnjih (A70), (D6), (D24)
 - Prijatelji
 - Izguba najboljše prijateljice (A21)
 - Težko dobiti s prijateljicami (uskladiti) (A22), (D25)
 - Stanovalci
 - Nepoznani ljudje v stanovanjski skupini (A24)
 - Organizacija dela
 - Hitro oditi spat (D26)
 - Naporen urnik (ne navajen) (F18)
 - Utrujajoče, zaradi toliko stvari (F19)
 - Navajanje na nova pravila (A52)
 - Nestrinjanje glede opravljanja dežurstev (B22)

- Ne navajen tako dolgo se učiti (odvisno od razpoloženja, koncentracije) (F30)
 - Preveč vzgojitelji zapolnijo dan z obveznostmi (F43)
- Fizične posledice
 - Izguba kilogramov (hujšanje) (A4), (A60)
- Čustvene posledice
 - Jokanje (A61), (B1), (D13)
 - Manjša depresija (A62)
 - Slabo doživljanje (A63)
- Težave v odnosih
 - Z vzgojitelji
 - Občutek kot da hočejo osebi slabo (A40)
 - Nezaupanje (A41)
 - Nestrinjanje (A46), (D47)
 - Ne dojema vzgojiteljev kot staršev (da bi jih morala ubogati) (A49)
 - Občutek krivice glede kaznovanja (A53), (D49), (F79)
 - Drugačno dojemanje iz strani vzgojiteljev kot se je v resnici zgodilo (A54)
 - Pogrešanje podpore (A69)
 - Pogrešanje razumevanja (A71)
 - Ne dober odnos (C28)
 - Občutek, da ima vsak svojega najljubšega mladostnika (C29)
 - Obtoževanje po krivem (C33)
 - Zbolelo njihovo vedenje (C65)
 - Zmotijo malenkosti (F31)
 - Ne prijetno dolgo pogovarjat z vzgojitelji (F46)
 - Dretje vzgojiteljev (sicer ne več toliko) (F87)
 - Kazni za malenkostno odstopanje (F32)
 - Nikoli ne dovolj dobro narejeno (nikoli 10 od 10, pa čeprav je vse v redu) (F33), (F71)
 - Ne razumevanje kaj dela narobe glede na napake, ki jih vidijo vzgojitelji (F34)
 - Ne razumevanje načina ocenjevanja vzgojiteljev (občutek, da gredo na blef) (F35)
 - Vedenje
 - Kreganje kot način obrambe (A38)
 - Jezikanje (B28)
 - Preizkušanje mej (C25)
 - Do drugih
 - Občutek, da oseba ni bila vredna do nekaterih sostanovalcev (B26)
 - Občutek, da oseba ni naredila dober vtis na sostanovalce (C23)

Nudena podpora

- Ob prihodu v stanovanjsko skupino
 - Da
 - Ogled stanovanjske skupine (A27), (C6), (D16), (E18), (F21)
 - Predstavitev bivanja iz strani so-stanovalcev (A42), (F24)
 - Predstavitev bivanja iz strani vzgojiteljev (B20), (C17), (D18), (E17), (E20), (F25)
 - Razumevanje (zaspanosti) (D20)
 - Ne
 - Le sporočanje ukrepa, brez priprave (A26), (A28), (C13), (D15), (F20)
 - Brez ogleda (B15)
 - Takoj prihod vanjo (B16)
- Med bivanjem (iz strani vzgojiteljev)
 - Da
 - Vzgojitelji do nje vredni, ker je pridna (D48)
 - Odgovorili na vprašanja (E26)

- Ne
 - Neresno dojetanje problema (A50), (F41)
 - Prehitro in napačno sklepanje o razlogih vedenja (A51), (C54), (F80)
 - Občutek, da vzgojitelji osebi ne bi pomagali (A113), (C30)
 - Nesramnost (C60)
 - Naredijo po svoje (C64)
 - Ne držali obljube, da so na voljo za pomoč (F40)
 - Ne ve kaj točno hočejo (F42)
 - Avtoritarna drža vzgojiteljev (F45)
 - Prepričanje vzgojiteljev, da ko nekdo pride na novo, je slab (F77)
 - Nepoznanje vzgojiteljev, zaradi kakšnih razlogov je oseba prišla sem (F78)
 - Občutek, da jim ne zaupajo (F82)
 - Ni želje po pogovoru z njimi (F88)
 - Hitro pozabijo vzgojitelji kaj so jim povedali (F96)
- Med bivanjem (iz strani so-stanovalcev)
 - Nudena pomoč (A43), (C27), (D29), (F39), (F49)
 - Občutek sprejetosti (A44), (A59), (C22)
 - Druženje, občutek, da imaš nekoga ob sebi, pozitivno vplivalo (A45), (C24), (D14), (D28)
 - Dovolj podpora iz strani so-stanovalcev (C31), (D30)
- Med bivanjem (iz strani staršev)
 - Ne išče podpore pri starših (da jim ne bi bilo težko) (A68)
 - Pozitivna kritika o mladostnikovem obnašanju podana vzgojiteljem iz strani staršev (A83)
 - Želja dobiti podporo od staršev (B30)
 - Starši kot neznanci (C70)
 - Klicanje (F48)
- Med bivanjem (iz strani socialne delavke)
 - Obisk socialne delavke pri mladostniku v stanovanjski skupini, da vidi, kako je (A107)
 - Dober odnos (A108)
 - Zaupanje glede negativnega doživljanja stanovanjske skupine (A110), (C61)
 - Ne držanje obljube za pomoč (C62)
- Med bivanjem (iz strani drugih oseb)
 - Najboljša prijateljica (A64)
 - Dajanje spodbude (A65)
 - Motiviranje na način, da se bodo kmalu videli (A66)
 - Poslušanje, pogovarjanje (A67)
 - Psihologinja (F47)
 - Občutek, da se ne more obrnit na nobenega (B29), (C63)
 - Zaradi ne dobljene pomoči, le sprejela, da je tako (C66)
 - Nepoznavanje nadrejenih (C59)
- Sodelovanje staršev in vzgojiteljev
 - Spraševanje staršev kako je mladostnik (A82)
 - Starši dajo vzgojiteljem pozitivne povratne informacije o mladostniku (v izogib nerazumevanju vzgojiteljev) (A84)
 - Negativno doživljanje otroka, da se vzgojitelji derejo na starše (A86)
 - Avtoritarna drža vzgojiteljev (A87), (F45)
 - Slabo sodelovanje (B37), (F56)
 - Ne maranje vzgojiteljev iz strani staršev (C39), (D36)
 - Pretvarjanje, da imajo dober odnos ob stiku z njimi (C40)
 - Preveč poseganja, teženje (ob bolezni mladostnice so po njenem mnenju prevečkrat klicali) (C41)
 - V redu (D37)
 - Predlogi za boljše sodelovanje
 - Spremenjen pristop vzgojiteljev (A85)
 - Izražanje nestrinjanja iz strani vzgojiteljev na bolj primeren način (A88)

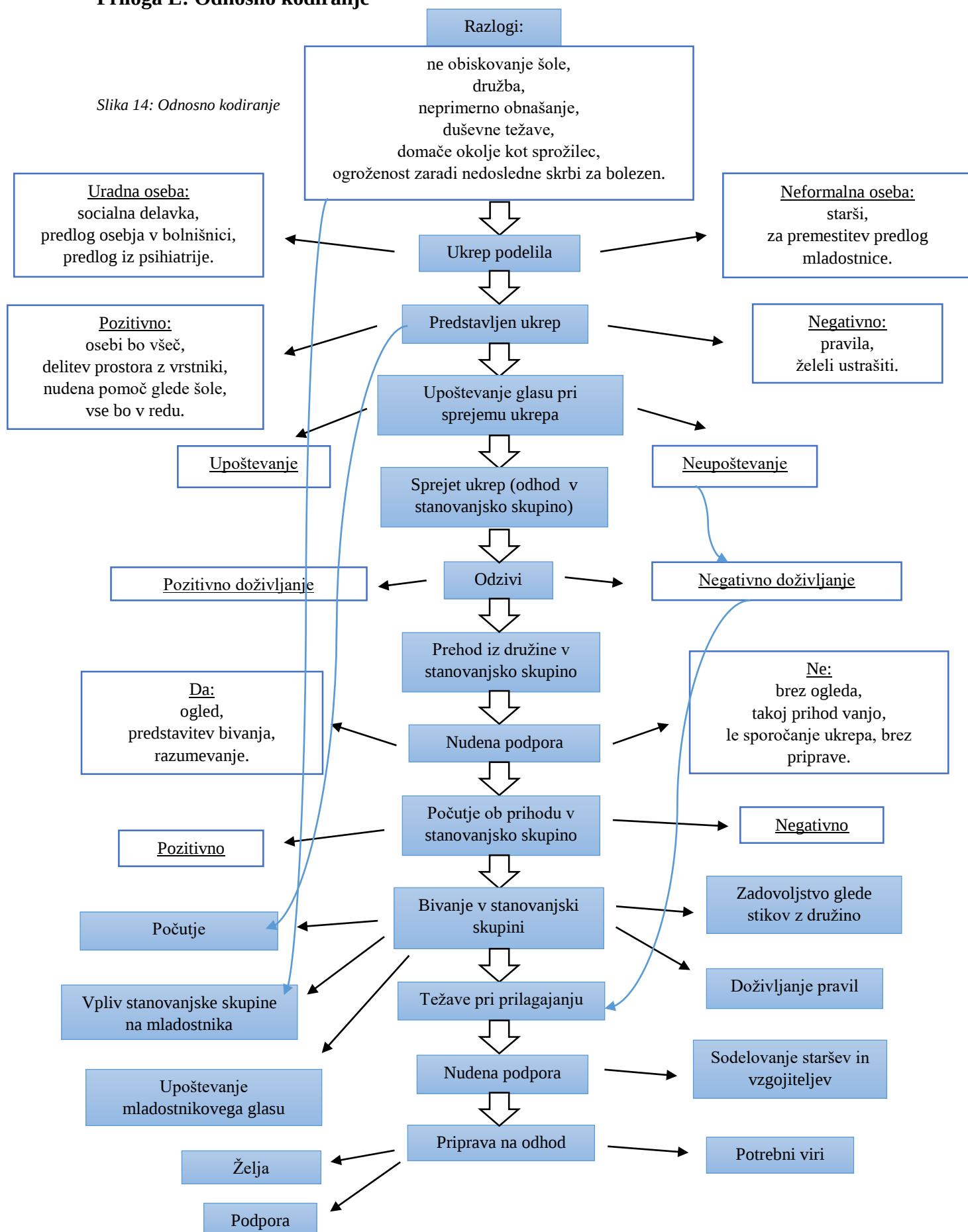
- Nič (B38)
- Izbira datuma za sestanek, ko dejansko starši lahko pridejo (F55)

Priprava na odhod

- Želja glede bivanja po odhodu iz stanovanjske skupine
 - K bližnjim
 - Po šoli selitev v Nemčijo k sestri, kjer bi ji odprli salon (A115)
 - Obžalovanje, da ni šla s sestro že prej (težko zapustiti starše) (A118)
 - Posvojitev iz strani sestre, ko se odseli (C68)
 - K očetu (B49)
 - Domov (D55), (E32)
 - Navajena na domači kraj (D57)
 - Drugam
 - Ne domov (C67)
 - Na samo (C71)
 - V dijaški dom (F89)
- Sprejetje mladostnikove želje (iz strani vzgojiteljev)
 - Dajanja občutka kot da to ni izvedljivo (A114)
 - Dvom v doseganje standardov (vzbujanje občutka nekompetentnosti) (A116)
 - Občutek posrednega poniževanja (A117)
 - Želja ni komentirana (A120)
 - Vzgojiteljica postavila pogoj, da najprej konča šolo (A121), (B51)
 - Vzgojitelj opazil, da se vreden obnaša in z nadaljevanjem tega bo lahko šla/šel po tem letu ven (A129), (E34)
 - Strinjanje vzgojiteljev z mladostnikovo željo (E33), (E35)
- Podpora
 - Pozitivna
 - Spraševanje vzgojiteljice o cilju mladostnice/mladostnika glede nadaljnjega bivanja (A119), (F91)
 - Iz strani sestre (poskrbela zanjo kadarkoli) (A125), (C69)
 - Timski sestanek (s socialno delavko, mladostnikom, vzgojitelji in starši) (A130)
 - Ideja očeta, da pride živeti k njemu (B50)
 - Socialna delavka ob izpolnjenih pogojih, posvojitev omogočila čimhitreje (C73)
 - Spraševanje vseh o cilju mladostnice glede nadaljnjega bivanja (D56)
 - Pogovarjanje o tem doma (F90)
 - Iz strani staršev (F93)
 - Ne zadostna
 - Brez nadaljnjega spremljanja po odhodu (A122)
 - Občutek, da vzgojiteljem ni mar (A123), (F95)
 - Občutek nezaupanja iz strani vzgojiteljev (A131)
 - Želja po večji fleksibilnosti urnika in ostalih dejavnosti v stanovanjski skupini, da bi lahko delala (C77)
 - Iz strani vzgojiteljev (F94)
- Potrebni viri za uresničitev želje
 - Želja po čimprejšnjem odhodu iz stanovanjske skupine (A124), (F98)
 - Opravljena šola (A126), (D59), (E15)
 - Normalno obnašanje po pravilih (A127)
 - Poslušanje vzgojiteljev (biti tiho) (A128)
 - Uboganje vzgojiteljev (B52)
 - Urejena bolezen (C46)
 - Pogoj iz strani socialne delavke je vsaj dvosobno stanovanje, da jo lahko sestra posvoji (C72)
 - Finance za stanovanje (C74)
 - Zaključek šolanja iz strani sestre (C75)
 - Opravljanje dela za finančno pomoč sestri (C76)
 - Potrdilo od sodišča za odhod (F97)

Priloga E: Odnosno kodiranje

Slika 14: Odnosno kodiranje

Priloga F: Informirano soglasje (nepodpisano)

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Soglasje udeleženke/udeleženca za sodelovanje v raziskavi

Vabljen/a si k sodelovanju v raziskavi z naslovom “Podpora mladostnikom pri prehodu iz družine v vzgojni zavod”, ki jo opravljam v okviru svoje diplomske naloge na študiju socialnega dela na 1. stopnji, na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani. Cilj raziskave je ugotoviti, kako vidiš ukrep oddaje oziroma odhod v novo okolje, kako je slišan tvoj glas, kako se prilagajaš na življenje v stanovanjski skupini oziroma pripravljáš na odhod iz nje in s katerimi težavami se pri tem soočaš, kakšno podporo pri tem dobiš in kaj pri tem pogrešaš. Namen raziskave je ugotoviti, kako bi bilo lahko tvoje bivanje v stanovanjski skupini čim bolj prijetno, da bi dobil/a podporo kot si jo želiš, da bi bile pri tem zadovoljene tvoje individualne potrebe in bi bilo bivanje in odhod prilagojeno po tvoji meri.

Raziskavo bom opravila na način fokusne skupine, kar pomeni, da se bomo o teh temah pogovarjali v skupini po približno 5 članov/članic, ki so tvoji sostanovalci v prostorih stanovanjske skupine. Od udeležencev/udeleženek se pričakuje sodelovanje v pogovoru, deljenje svojih izkušenj in svojega mnenja o bivanju in podpori v stanovanjski skupini, poslušanje ostalih mladih, medtem ko govorijo in upoštevanje mnenje drugega. Lahko boste povedali kolikor boste želeli in kar vam bo udobno deliti. Sodelovanje je prostovoljno. Če ne želiš sodelovati v pogovoru v skupini, se je možno individualno dogovoriti za osebni pogovor samo z menoj.

Zbiranje podatkov bo potekalo približno uro ali malo več v enem izmed dogovorjenih terminov od 4.12. do 15.12.2023.

Pridobljeni podatki bodo obdelani le za namen diplomske naloge, ki jo moram narediti, da lahko zaključim študij na prvi stopnji in ne bodo uporabljeni za kakšne druge namene. Sodelovanje bo anonimno, kar pomeni, da tvoji osebni podatki ne bodo razvidni. Pogovor bom snemala, da bom lahko zabeležila pomembne izjave v celoti. Pogovor bom kasneje prepisala, posnetek pa izbrisala. Pogovor ne bo prikazan drugim osebam. Zaščitila bom zasebnost na način, da bodo zapisi izkušenj in spremljajoči podatki (kot na primer starost, spol) shranjeni pod raziskovalno šifro. Identiteta v nobenem primeru ne bo razkrita.

Na voljo sem za morebitna vprašanja in dileme.

S podpisom potrjujem udeležbo v opisani raziskavi ter dovolim snemanje in uporabo zbranih podatkov v namene študija.

Datum:

Ime in priimek udeleženke_ca: _____

Podpis udeleženke_ca: _____

Podpis starša ali skrbnika: _____